

Grupa Kapitałowa
Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń
Spółki Akcyjnej

Sprawozdanie o wypłacalności i kondycji finansowej
na dzień 31 grudnia 2017 i za rok obrotowy
zakończony tego dnia

Spis treści

Słownik	4
Podsumowanie	7
Podstawa sporządzenia	7
Działalność i wyniki operacyjne Grupy PZU	7
System zarządzania	9
Profil ryzyka	9
Wycena dla celów wypłacalności	10
Zarządzanie kapitałem	10
A. Działalność i wyniki operacyjne	12
A.1. Działalność	12
A.2. Wynik z działalności operacyjnej	16
A.3. Wynik z działalności lokacyjnej (inwestycyjnej)	19
A.4. Wynik na pozostałych przychodach i kosztach operacyjnych	21
A.5. Wszelkie inne informacje	21
B. System zarządzania	24
B.1. Informacje ogólne o systemie zarządzania	24
B.2. Wymogi dotyczące kompetencji i reputacji	30
B.3. System zarządzania ryzykiem, w tym własna ocena ryzyka i wypłacalności	32
B.4. System kontroli wewnętrznej	36
B.5. Funkcja audytu wewnętrznego	38
B.6. Funkcja aktuarialna	39
B.7. Outsourcing	40
C. Profil ryzyka	41
C.1. Ryzyko aktuarialne	46
C.2. Ryzyko rynkowe	51
C.3. Ryzyko kredytowe / ryzyko niewykonania zobowiązań przez kontrahenta	52
C.4. Ryzyko płynności	54
C.5. Ryzyko operacyjne	55
C.6. Pozostałe istotne ryzyka	56
D. Wycena aktywów i zobowiązań	58
D.1. Aktywa	58
D.2. Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe	64
D.3. Inne zobowiązania	70
D.4. Alternatywne metody wyceny	75
D.5. Wszelkie inne informacje	77
E. Zarządzanie kapitałem	78
E.1. Środki własne	78

E.2.	Kapitałowy wymóg wypłacalności i minimalny wymóg kapitałowy	82
E.3.	Zastosowanie podmodułu ryzyka cen akcji opartego na duracji do obliczenia kapitałowego wymogu wypłacalności	83
E.4.	Różnice między formułą standardową a stosowanym modelem wewnętrznym	83
E.5.	Niezgodność z minimalnym wymogiem kapitałowym i niezgodność z kapitałowym wymogiem wypłacalności	83
E.6.	Wszelkie inne informacje	83

Słownik

- 1) **dyrektywa WII** – Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/138/WE z dnia 25 listopada 2009 r. w sprawie podejmowania i prowadzenia działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (Wypłacalność II);
- 2) **EIOPA** – Europejski Urząd Nadzoru Ubezpieczeń i Pracowniczych Programów Emerytalnych (ang. European Insurance and Occupational Pensions Authority);
- 3) **GPW** – Giełda Papierów Wartościowych w Warszawie SA;
- 4) **Grupa PZU** – PZU jako jednostka dominująca oraz jednostki od niej zależne, w tym jednostki zależne w rozumieniu obowiązujących przepisów o rachunkowości;
- 5) **IKE** – Indywidualne Konto Emerytalne; indywidualna i dobrowolna forma systematycznego oszczędzania na przyszłą emeryturę (tzw. III filar systemu emerytalnego w Polsce); w przypadku PZU Życie prowadzona w formie ubezpieczenia na życie;
- 6) **Jednostka Grupy PZU** – PZU lub jednostka zależna;
- 7) **Jednostka zależna** – jednostka gospodarcza (w tym jednostka nie będąca spółką kapitałową, jak np. spółka cywilna, fundusz inwestycyjny), która pośrednio lub bezpośrednio kontrolowana jest przez PZU; fakt sprawowania kontroli wynika z przesłanek opisanych w Międzynarodowym Standardzie Sprawozdawczości Finansowej 10 „Skonsolidowane sprawozdania finansowe”;
- 8) **KNF, organ nadzoru** – Komisja Nadzoru Finansowego;
- 9) **KSH** – Kodeks spółek handlowych z dnia 15 września 2000 r. (t.j. Dz.U. z 2017 r., poz. 1577, z późn. zm.);
- 10) **MCR** – minimalny wymóg kapitałowy w systemie WII;
- 11) **MSSF** – Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej zatwierdzone przez Komisję Europejską, które na 31 grudnia 2017 roku zostały opublikowane i weszły w życie;
- 12) **Podstawowa Działalność Banku BPH** – zorganizowana część przedsiębiorstwa, obejmująca wszelkie aktywa i pasywa Banku BPH, za wyjątkiem aktywów i pasywów stanowiących działalność hipoteczną Banku BPH, które pozostały w Banku BPH po jego podziale;
- 13) **PSR** – Polskie Standardy Rachunkowości, określone w ustawie o rachunkowości oraz w wydanych na jej podstawie aktach wykonawczych, w szczególności rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 12 kwietnia 2016 roku w sprawie zasad rachunkowości zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji (Dz.U. z 2016 r., poz. 562), rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 12 grudnia 2001 roku w sprawie szczegółowych zasad uznawania, metod wyceny, zakresu ujawniania i sposobu prezentacji instrumentów finansowych (t. j. Dz.U. z 2017 r., poz. 277, z późn. zm.); w sprawach nieuregulowanych w ustawie o rachunkowości oraz w wydanych na jej podstawie aktach wykonawczych, stosuje się odpowiednio Krajowe Standardy Rachunkowości lub MSSF;
- 14) **PZU** – Powszechny Zakład Ubezpieczeń Spółka Akcyjna;
- 15) **PZU Życie** - Powszechny Zakład Ubezpieczeń na Życie Spółka Akcyjna;
- 16) **SCR** – kapitałowy wymóg wypłacalności w systemie WII;
- 17) **System WII** – całość wymogów następujących aktów prawnych oraz wytycznych organów nadzoru: dyrektywa WII, ustawa o działalności ubezpieczeniowej, rozporządzenie delegowane, rozporządzenie wykonawcze dotyczące SFCR oraz wytyczne EIOPA oraz KNF;
- 18) **QRT** – kwartalne i roczne ilościowe formularze sprawozdawcze;
- 19) **rozporządzenie CRR** – rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniające rozporządzenie (UE) nr 648/2012;

- 20) **rozporządzenie delegowane** – rozporządzenie delegowane z dnia 10 października 2014 r. uzupełniające dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/138/WE w sprawie podejmowania i prowadzenia działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (Wypłacalność II) z późn. zm.;
- 21) **rozporządzenie wykonawcze dotyczące SFCR** – rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2015/2452 z dnia 2 grudnia 2015 r. ustanawiające wykonawcze standardy techniczne w odniesieniu do procedur, formatów i wzorów formularzy dotyczących sprawozdania na temat wypłacalności i kondycji finansowej zgodnie z dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/138/WE;
- 22) **sprawozdanie SFCR** – niniejsze sprawozdanie o wypłacalności i kondycji finansowej Grupy PZU na dzień 31 grudnia 2017 roku i za rok obrotowy zakończony tego dnia;
- 23) **skonsolidowane sprawozdanie finansowe** – skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy PZU za rok zakończony 31 grudnia 2017 roku, sporządzone zgodnie z MSSF, przyjęte i podpisane przez Zarząd PZU 14 marca 2018 roku;
- 24) **Strategia Grupy PZU** – Strategia Grupy PZU na lata 2017 – 2020 „**Nowe PZU – więcej niż ubezpieczenia**”;
- 25) **ustawa o biegłych rewidentach** – ustawa o biegłych rewidentach, podmiotach uprawnionych do badania sprawozdań finansowych oraz o nadzorze publicznym z 7 maja 2009 r. (Dz.U. z 2017, poz. 1089, z późn. zm.);
- 26) **ustawa o rachunkowości** – ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (t.j. Dz.U. z 2018 r., poz. 395 z późn. zm.);
- 27) **ustawa o działalności ubezpieczeniowej** – ustawa z dnia 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (Dz. U. z 2018 r. poz. 999, z późn. zm.);
- 28) **ustawa o obrocie instrumentami** – ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o obrocie instrumentami finansowymi (t.j. Dz. U. z 2017 r., poz. 1768, z późn. zm.);
- 29) **ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów** – ustawa z dnia 16 lutego 2007 roku o ochronie konkurencji i konsumentów (t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 798);
- 30) **ustawa o funduszach** – ustawa z dnia 27 maja 2004 roku o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi (t.j. z 2018 r., poz. 56, z późn. zm.);
- 31) **ustawa o zasadach kształtowania wynagrodzeń** - ustawa o zasadach kształtowania wynagrodzeń osób kierujących niektórymi spółkami z dnia 9 czerwca 2016 roku (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 2190);
- 32) **ustawa o zasadach zarządzania mieniem państwowym** – ustawa z dnia 16 grudnia 2016 roku o zasadach zarządzania mieniem państwowym (Dz. U. z 2016 r., poz. 2259, z późn. zm.);
- 33) **wytyczne EIOPA** – Wytyczne EIOPA dotyczące sprawozdawczości i publicznego ujawniania;
- 34) **Zasady Ładu Korporacyjnego** – Zasady Ładu Korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych wydane przez KNF, obowiązujące od 1 stycznia 2015 roku;
- 35) **Nazwy jednostek:**
 1. **AAS Bałta** – Apdrošināšanas Akciju Sabiedrība Bałta.
 2. **Alior Bank** – Alior Bank SA.
 3. **Artimed** – Artimed Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej sp. z o.o.
 4. **Bank BPH** – Bank BPH SA.
 5. **CM Medica** – Centrum Medyczne Medica sp. z o.o.
 6. **Elvita** - Przedsiębiorstwo Świadczeń Zdrowotnych i Promocji Zdrowia ELVITA – Jaworzno III sp. z o.o.
 7. **Gamma** – Centrum Medyczne Gamma sp. z o.o.
 8. **Grupa Kapitałowa Alior Banku** – Alior Bank wraz z jednostkami zależnymi: Alior Services sp. z o.o., Centrum Obrotu Wierzytelnościami sp. z o.o. w likwidacji, Alior Leasing sp. z o.o., Meritum Services ICB SA, Money Makers TFI SA, New Commerce Services sp. z o.o., Absource sp. z o.o., Serwis Ubezpieczeniowy sp. z o.o.;
 9. **Grupa Kapitałowa Pekao** – Pekao wraz z jednostkami zależnymi: Pekao Bankiem Hipotecznym SA, Centralnym Domem Maklerskim Pekao SA, Pekao Leasing sp. z o.o., Pekao Investment Banking SA, Pekao Factoring sp. z o.o., Pekao Powszechnym Towarzystwem Emerytalnym SA, Pekao TFI SA, Centrum Kart SA, Pekao Financial Services sp.

z o.o., Centrum Bankowości Bezpośredniej sp. z o.o., Pekao Property SA, FPB – Media sp. z o.o., Pekao Funduszem Kapitałowym sp. z o.o. w likwidacji, PIM, Xelion;

10. **NZOZ Trzebinia** - Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Trzebinia sp. z o.o.;
11. **Link4** – Link4 Towarzystwo Ubezpieczeń SA.
12. **Pekao** – Bank Pekao SA.
13. **Pekao TFI** – Pekao Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA (dawniej Pioneer Pekao Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA).
14. **Pekao PTE** – Pekao Powszechne Towarzystwo Emerytalne SA (dawniej Pekao Pioneer Powszechne Towarzystwo Emerytalne SA).
15. **PFR** – Polski Fundusz Rozwoju SA.
16. **PIM** - Pekao Investment Management SA (dawniej Pioneer Pekao Investment Management SA).
17. **Proelmed** – Przedsiębiorstwo Usług Medycznych PROELMED sp. z o.o.
18. **Prof-med** - Specjalistyczna Przychodnia Przemysłowa Prof-Med sp. z o.o.
19. **PTE PZU** – Powszechne Towarzystwo Emerytalne PZU SA.
20. **PZU LT GD** - UAB PZU Lietuva Gyvybes Draudimas.
21. **PZU CO** – PZU Centrum Operacji SA.
22. **PZU Ukraina** – PrJSC IC PZU Ukraine.
23. **PZU Ukraina Życie** – PrJSC IC PZU Ukraine Life Insurance.
24. **SU Krystynka** – Sanatorium Uzdrowskowie „Krystynka” sp. z o.o.
25. **TFI PZU SA** – Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych PZU SA.
26. **TUW PZUW** – Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych Polski Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych.
27. **Unicredit** – Unicredit S.p.A.
28. **Xelion** – Dom Inwestycyjny Xelion sp. z o.o.

Podsumowanie

Podstawa sporządzenia

Obowiązek sporządzenia sprawozdania SFCR wynika z art. 412 ustawy o działalności ubezpieczeniowej implementującej wymogi dyrektywy WII do krajowego porządku prawnego. Układ sprawozdania jest zgodny z załącznikiem XX rozporządzenia delegowanego, z zastrzeżeniem, że ujawniane są wyłącznie informacje mające zastosowanie do działalności prowadzonej przez Grupę PZU.

Sprawozdanie SFCR sporządzono zgodnie z przepisami:

- ustawy o działalności ubezpieczeniowej;
- rozporządzenia delegowanego;
- wytycznych EIOPA;
- rozporządzenia wykonawczego dotyczącego SFCR.

Wycena aktywów, zobowiązań oraz środków własnych została wykonana w oparciu o przepisy ustawy o działalności ubezpieczeniowej, rozporządzenia delegowanego, wytycznych EIOPA w sprawie ujmowania i wyceny aktywów i zobowiązań innych niż rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe, wytycznych EIOPA dotyczących wyceny rezerw techniczno-ubezpieczeniowych oraz Wytycznych EIOPA w sprawie klasyfikacji środków własnych.

Wymóg kapitałowy dla Grupy PZU obliczany jest na podstawie formuły standardowej WII, a jego podstawowym celem jest jak najpełniejsze pokrycie ryzyk związanych z istniejącą działalnością. Wszystkie obliczenia dotyczące modułów i podmodułów ryzyka oparte są na metodach zdefiniowanych w rozporządzeniu delegowanym.

Działalność i wyniki operacyjne Grupy PZU

Grupa PZU, na której czele stoi PZU, jest największą instytucją finansową w Polsce oraz Europie Środkowo-Wschodniej.

Grupa PZU zarządza ponad 300 mld zł aktywów, świadcząc usługi w pięciu krajach. Badania znajomości marki potwierdzają, że PZU jest najbardziej rozpoznawalną marką w Polsce (spontaniczna rozpoznawalność marki PZU to 88%, wspomagana - 100%).

Jednostki Grupy PZU są aktywne nie tylko w ubezpieczeniach na życie i majątkowych, ale także w obszarze produktów inwestycyjnych, emerytalnych, ochrony zdrowia i bankowości. W ramach partnerstw strategicznych współpracują z liderami różnych branż, tworząc produkty przeznaczone dla ich klientów. PZU, współpracując na przykład z firmami z branży telekomunikacyjnej i energetycznej, oferuje ubezpieczenia sprzętu elektronicznego oraz usługi assistance dla klientów indywidualnych oraz przedsiębiorstw.

Strategiczną ambicją Grupy PZU, zgodnie z ogłoszoną w styczniu 2018 roku Strategią Grupy PZU, jest nowe podejście do budowania relacji z klientem, które będzie skutkowało integracją wszystkich obszarów działalności wokół klienta. Dzięki temu możliwe będzie dostarczanie produktów i usług dobrze dopasowanych do potrzeb klienta, w odpowiednim dla niego miejscu i czasie oraz kompleksowe reagowanie na inne jego potrzeby. Wsparciem tego procesu jest wykorzystanie narzędzi bazujących na sztucznej inteligencji, big data i rozwiązaniach mobilnych, które przyczynią się do budowy trwałej przewagi technologicznej w zakresie zintegrowanej obsługi klienta.

Realizacja ambicji PZU przebiegać będzie w oparciu o 12 kluczowych inicjatyw stanowiących fundament Nowego PZU:

- połączenie bazy danych i stworzenie jednego wspólnego CRM w ramach Grupy PZU / pełen obraz klienta (widok 360 stopni);
- lepsze dopasowanie ceny do ryzyka i wrażliwości cenowej (Taryfikacja 3.0);
- wdrożenie rozwiązań z dziedziny sztucznej inteligencji;
- rozwój współpracy z bankami;

- uproszczenie oferty produktowej, w tym prosty język;
- uniwersalizacja sieci sprzedaży;
- rozwój sprzedaży PZU Zdrowie;
- rozwój sprzedaży i konsolidacja PZU Inwestycje;
- wdrożenie nowego portalu „moje.pzu.pl”;
- rozwój oferty direct;
- wdrożenie programu lojalnościowego na poziomie Grupy PZU;
- zintegrowany model obsługi MSP.

W czerwcu 2017 roku, doszło do finalizacji transakcji, ogłoszonej w grudniu 2016 roku. PZU, wspólnie z PFR, nabył od włoskiego UniCredit pakiet 32,8% akcji Pekao (w tym 20% nabył PZU). Była to jedna z największych transakcji w sektorze bankowym w Europie w ostatnich latach. Dzięki tej strategicznej inwestycji, Grupa PZU stała się największą grupą finansową w Polsce i Europie Środkowo-Wschodniej, posiadającą w swojej strukturze dwa banki- Alior Bank i Pekao, odgrywające ważną rolę na krajowym rynku finansowym.

Rozpoczęcie konsolidacji Pekao w czerwcu 2017 roku w sposób istotny wpłynęło na wyniki Grupy PZU za 2017 rok. Grupa PZU uzyskała wynik z działalności operacyjnej na poziomie 5 510 mln zł wobec 2 991 mln zł w 2016 roku. W ramach poszczególnych pozycji wyniku operacyjnego Grupa PZU odnotowała:

- wzrost składki przypisanej brutto do poziomu 22 847 mln zł. W porównaniu z poprzednim rokiem składka była wyższa o 13,0%, głównie w grupie ubezpieczeń komunikacyjnych w segmencie klienta masowego i korporacyjnego w związku ze wzrostem średniej składki oraz w ubezpieczeniach indywidualnych, w szczególności produktów unit-linked w kanale bankowym. Po uwzględnieniu udziału reasekuratorów i zmiany stanu rezerw składki, składka zarobiona netto wyniosła 21 354 mln zł i była o 14,7% wyższa niż w 2016 roku;
- wyższy wynik netto z działalności inwestycyjnej, w tym wzrost dochodów z lokat wygenerowanych na działalności bankowej w związku z rozpoczęciem konsolidacji Pekao oraz wyższy wynik z działalności inwestycyjnej z wyłączeniem działalności bankowej. Wynik netto z działalności inwestycyjnej wyniósł 8 502 mln zł i był o 142,2% wyższy niż w 2016 roku. Dochody z działalności inwestycyjnej, z wyłączeniem działalności bankowej, wzrosły głównie dzięki lepszym wynikowi na notowanych instrumentach kapitałowych w szczególności ze względu na poprawę koniunktury na GPW. Odnotowano również pozytywny efekt względem analogicznego okresu poprzedniego roku na skutek wyższej wyceny pakietu akcji Grupy Azoty z portfela aktywów długoterminowych;
- wzrost kosztów odsetkowych do poziomu 1 365 mln zł względem 697 mln zł w analogicznym okresie ubiegłego roku związany w szczególności z rozpoczęciem konsolidacji Pekao oraz emisją obligacji podporządkowanych przez PZU o wartości nominalnej 2 250 mln zł w czerwcu 2017 roku;
- wyższy poziom odszkodowań i wypłaconych świadczeń. Ukształtowały się one na poziomie 14 941 mln zł, co oznacza że wzrosły o 17,3% w porównaniu z 2016 rokiem. Wzrost dotyczył w szczególności grupy ubezpieczeń szkód powodowanych żywiołami, indywidualnych produktów unit-linked w kanale bancassurance oraz ubezpieczeń komunikacyjnych – efekt rosnącego portfela ubezpieczeń;
- wyższe koszty akwizycji (wzrost o 288 mln zł) zarówno w segmencie klienta masowego, jak i korporacyjnego, związane w szczególności z wyższą sprzedażą;
- wzrost kosztów administracyjnych do poziomu 5 364 mln zł względem 2 923 mln zł w 2016 roku wynikał z rozpoczęcia konsolidacji Pekao oraz połączenia Alior Bank z Podstawową Działalnością Banku BPH 4 listopada 2016 roku. Koszty administracyjne segmentu działalności bankowej wzrosły o 2 464 mln zł. Jednocześnie koszty administracyjne w segmentach działalności ubezpieczeniowej w Polsce ukształtowały się na poziomie niższym o 10 mln zł względem roku ubiegłego. Ich zmiana wynikała ze spadku kosztów działalności projektowej, częściowo skompensowanej wyższymi kosztami w ubezpieczeniach bankowych będących efektem zmiany zasad rozliczeń z bankami w ramach umów bancassurance;
- wyższe ujemne saldo pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych w wysokości 1 559 mln zł. Zmiana wynikała głównie z wyższego poziomu podatku od instytucji finansowych. Obciążenie Grupy PZU (łącznie na działalności ubezpieczeniowej oraz bankowej) tym podatkiem w 2017 roku wyniosło 822 mln zł względem 395 mln zł w 2016 roku (efekt rozpoczęcia konsolidacji Pekao oraz wprowadzenia podatku od lutego 2016 roku). Dodatkowo, w 2016

roku rozpoznano jednorazowy zysk z tytułu okazynego nabycia Podstawowej Działalności Banku BPH w wysokości 465 mln zł, częściowo skompensowany kosztem rezerwy restrukturyzacyjnej w Alior Bank w wysokości 268 mln zł.

Grupa PZU charakteryzuje się wysokim poziomem bezpieczeństwa prowadzonej działalności. Potwierdzają to zarówno wysokie współczynniki adekwatności kapitałowej, jak i ocena amerykańskiej agencji ratingowej S&P Global Ratings na poziomie A-.

27 października 2017 roku agencja S&P podwyższyła perspektywę ratingową PZU z negatywnej do stabilnej. Jednocześnie rating siły finansowej PZU pozostał na poziomie A-. Jest to jedna z najwyższych możliwych ocen dla polskiej spółki. W swoim raporcie analitycy S&P podkreślili, że: „Stabilizacja Grupy PZU i przejrzystość inwestycji w sektor bankowy wspiera obecną wiarygodność kredytową Grupy PZU w średnim terminie”.

System zarządzania

Obowiązujący w jednostkach Grupy PZU system zarządzania, w tym organizacja, jest adekwatny do skali działalności, zakresu realizowanych funkcji, skali i złożoności ryzyk i wspiera skutecznie realizację celów strategicznych oraz bieżących celów biznesowych i operacyjnych.

System zarządzania jednostek Grupy PZU obejmuje w szczególności struktury organizacyjne oraz rozwiązania formalno-procesowe wymagane przepisami prawa oraz wynikające ze specyfiki wymogów regulacyjnych wobec poszczególnych typów jednostek. Podział kompetencji w ramach struktur organizacyjnych Zarządu pomiędzy poszczególne osoby uczestniczące w zarządzaniu jednostką jest określony poprzez system regulacji wewnętrznych i pełnomocnictw.

Modelowe rozwiązania wypracowywane są i implementowane na poziomie PZU. Wdrożenie ich w jednostkach Grupy PZU następuje z uwzględnieniem skali, specyfiki i charakteru prowadzonej przez nie działalności.

System zarządzania obejmuje w szczególności rozwiązania mające na celu zapewnienie przestrzegania przez jednostki Grupy PZU wymogów regulacyjnych oraz skuteczność i wydajność operacji oraz zabezpieczenie dostępności i wiarygodności informacji finansowych i niefinansowych.

Profil ryzyka

Profil ryzyka Grupy PZU wynika ze strategii oraz planów biznesowych Grupy PZU i jest okresowo monitorowany i kontrolowany. Najistotniejsze ryzyka to ryzyko aktuarialne i ryzyko rynkowe, co wynika ze skali działalności prowadzonej przez jednostki Grupy PZU oraz wielkości środków uzyskanych w wyniku głównej działalności i przeznaczonych do inwestowania.

W ramach obowiązujących przepisów systemu WII, Grupa PZU wylicza SCR odpowiadający wielkości dopuszczonych środków własnych, które umożliwiają Grupie PZU pokrycie znacznych, nieprzewidzianych strat w przeciągu 1 roku, SCR ma zapewniać dostateczne zabezpieczenie interesów ubezpieczonych.

Ze względu na rodzaj działalności i istotne ryzyka, formuła standardowa, zaproponowana przez przepisy, dobrze obrazuje wymóg kapitałowy i dlatego jest przez Grupę PZU stosowana.

SCR dla Grupy PZU obejmuje m.in. ryzyka: aktuarialne, rynkowe, niewypłacalności kontrahenta i operacyjne oraz korektę z tytułu zdolności odroczonej podatków dochodowych do pokrywania strat.

Wymóg kapitałowy dla Grupy PZU wyniósł na koniec 2017 roku 10 408 mln zł i wzrósł o 24%. W głównej mierze wzrost wynika z uwzględnienia na poziomie Grupy PZU proporcjonalnego udziału wymogów kapitałowych Pekao w wysokości 1 918 mln zł.

Spadek wymogu kapitałowego dla ryzyka rynkowego w 2017 roku wyniósł 999 mln zł i spowodowany był zmianą struktury aktywów, co było następstwem nabycia przez PZU 20% akcji Pekao oraz dalszej optymalizacji portfela lokat będącej kontynuacją realizacji założeń strategicznych.

W roku 2017 odnotowano wzrost wymogu kapitałowego dla ryzyka aktuarialnego w ubezpieczeniach innych niż ubezpieczenia na życie o 259 mln zł, który w głównej mierze wynikał ze wzrostu biznesu ubezpieczeń komunikacyjnych skompensowanego zmianą struktury ochrony reasekuracyjnej dla ryzyka katastroficznego. Wymóg kapitałowy dla ryzyka

aktuarialnego w ubezpieczeniach na życie spadł o 161 mln zł, z uwagi na spadek ryzyka aktuarialnego w ubezpieczeniach na życie, który wynikał w głównej mierze ze zmian modelowych oraz zmian struktury portfela. Z kolei wymóg kapitałowy dla ryzyka aktuarialnego w ubezpieczeniach zdrowotnych wzrósł o 15 mln zł z uwagi na rozwój segmentu ubezpieczeń zdrowotnych w PZU Życie.

Wycena dla celów wypłacalności

Grupa PZU wycenia aktywa i zobowiązania inne niż rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe dla celów wypłacalności w wartości godziwej. Wartość godziwą ustala się według cen rynkowych notowanych na aktywnych rynkach tych samych aktywów lub zobowiązań. W przypadku braku aktywnego rynku zastosowane zostały alternatywne metody wyceny spośród trzech dopuszczonych przepisami systemu WII: rynkowej, dochodowej lub kosztowej.

Najistotniejsze grupy aktywów według bilansu ekonomicznego Grupy PZU to: nieruchomości, udziały w jednostkach powiązanych, dłużne papiery wartościowe, pożyczki, aktywa dla ubezpieczeń na życie, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe i ubezpieczeń na życie związanych z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym oraz należności handlowe.

Główne różnice w wycenie ww. aktywów w stosunku do wyceny w sprawozdaniu finansowym wg MSSF dotyczą dłużnych papierów wartościowych i pożyczek. Różnice te wynikają przede wszystkim z faktu, że w bilansie ekonomicznym ww. aktywa wycenione są w wartości godziwej, natomiast w sprawozdaniu finansowym wg MSSF stosowane są dla niektórych zaangażowań metody wyceny oparte na koszcie historycznym.

Najistotniejsze grupy zobowiązań według bilansu ekonomicznego Grupy PZU to: rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe, zobowiązania finansowe, zobowiązania podporządkowane oraz rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

W przypadku zobowiązań finansowych i zobowiązań podporządkowanych różnica wyceny pomiędzy wartością wg MSSF a wyceną dla celów wypłacalności wynika z różnej metody wyceny - wg MSSF w zamortyzowanym koszcie, a dla celów bilansu ekonomicznego w wartości godziwej lecz bez korygowania własnego spreadu kredytowego z dnia powstania zobowiązania.

Grupa PZU wycenia rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe w wartości, której inny zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji (zakład odniesienia) mógłby zgodnie z oczekiwaniami zażądać za przejęcie zobowiązań ubezpieczeniowych i reasekuracyjnych i wywiązanie się z nich. Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe składają się z najlepszego oszacowania i marginesu ryzyka, zgodnie z artykułem 225 ustawy o działalności ubezpieczeniowej.

W okresie sprawozdawczym nie zaszły istotne zmiany w sposobie wyceny aktywów i zobowiązań innych niż rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe. W zakresie wyceny najlepszego oszacowania dokonano zmiany założeń ekonomicznych i pozaekonomicznych. W 2017 roku zmieniła się stopa wolna od ryzyka stosowana do dyskontowania przepływów.

Zarządzanie kapitałem

Celem polityki kapitałowej i dywidendowej Grupy PZU jest koncentracja na stopie zwrotu dla akcjonariuszy poprzez efektywne zarządzanie kapitałem, przy zachowaniu poziomu bezpieczeństwa i utrzymaniu zasobów kapitałowych na cele strategicznego rozwoju poprzez akwizycje.

W 2017 roku Grupa PZU spełniała wymogi wypłacalności i posiadała dopuszczone środki własne na pokrycie kapitałowego wymogu wypłacalności. Na dzień 31 grudnia 2017 roku SCR dla Grupy PZU wynosił 10 408 mln zł, a dopuszczone środki własne na pokrycie SCR wyniosły 21 599 mln zł, w tym podstawowe środki własne w kategorii 1 - 18 527 mln zł oraz kategorii 2 - 3 072 mln zł, co zapewniało współczynnik pokrycia SCR dopuszczonymi środkami własnymi na poziomie 208%. MCR wynosił 3 764 mln zł, a dopuszczone środki własne na pokrycie MCR wyniosły 13 227 mln zł, w tym podstawowe środki własne zaliczone do kategorii 1 – nieograniczone, 12 474 mln zł oraz kategorii 2 – 753 mln zł, co zapewniało współczynnik pokrycia MCR dopuszczonymi środkami własnymi na poziomie 351%.

Wzrost dopuszczonych środków własnych w stosunku do 2016 roku wyniósł 568 mln zł, co oznacza wzrost o 3%. Istotnym zmianom uległy poszczególne składowe środki własnych Grupy PZU. Zmiana względem 31 grudnia 2016 roku nastąpiła przede wszystkim z uwagi na emisję przez PZU obligacji podporządkowanych o wartości godziwej 2 318 mln zł.

Nabycie przez PZU 20% akcji Pekao o wartości nabycia 6 001 mln zł (po pomniejszeniu o prawo do dywidendy w wysokości 456 mln zł) wpłynęło z kolei na pomniejszenie wartości rezerwy uzgodnieniowej po odliczeniu z tytułu udziałów kapitałowych w innych sektorach finansowych, a jednocześnie wpłynęło na powiększenie środków własnych innych sektorów finansowych. Uwzględnienie wartości udziałów kapitałowych w Grupie Kapitałowej Pekao w pozycji środków własnych innych sektorów finansowych zawiera efekt wyceny tych akcji do wartości środków własnych Grupy Kapitałowej Pekao obliczonych zgodnie z zasadami sektorowymi, określonymi w rozporządzeniu CRR.

SCR w 2017 roku wzrósł o 24% w stosunku do 2016 roku głównie w wyniku wzrostu wymogu kapitałowego z innych sektorów finansowych. MCR wzrósł o 21 % w stosunku do 2016 roku w wyniku wzrostu SCR oraz w wyniku uwzględnienia ryzyk dodatkowych powiązanych z umową podstawową w ubezpieczeniach grupowych ochronnych oraz indywidualnie kontynuowanych.

Grupa PZU nie korzysta przy kalkulacji SCR z przepisów przejściowych. Na dzień 31 grudnia 2017 roku Grupa PZU nie stosowała korekty dopasowującej, o której mowa w art. 227 ustawy o działalności ubezpieczeniowej, korekty z tytułu zmienności, o której mowa w art. 229 ustawy o działalności ubezpieczeniowej, przejściowej struktury terminowej stopy procentowej wolnej od ryzyka, o której mowa w art. 496 ustawy o działalności ubezpieczeniowej ani przejściowego odliczenia, o którym mowa w art. 497 ustawy o działalności ubezpieczeniowej.

A. Działalność i wyniki operacyjne

A.1. Działalność

A.1.1. Nazwa i forma prawna

Jednostką dominującą w Grupie PZU jest PZU, Al. Jana Pawła II 24, 00-133 Warszawa.

PZU jest wpisany do Krajowego Rejestru Sądowego w Sądzie Rejonowym dla Miasta Stołecznego Warszawy, XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego, do rejestru przedsiębiorców pod numerem KRS 0000009831.

A.1.2. Organ nadzoru sprawujący nadzór nad Grupą PZU

Organ nadzoru odpowiedzialny za nadzór finansowy nad Grupą PZU:

Komisja Nadzoru Finansowego, Plac Powstańców Warszawy 1, 00-030 Warszawa.

A.1.3. Kluczowy biegły rewident Grupy PZU

Marcin Dymek, nr w rejestrze 9899, działający w imieniu firmy audytorskiej KPMG Audyt Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp.k., nr na liście 3546, ul. Inflancka 4A, 00-189 Warszawa, Polska.

A.1.4. Udziałowcy posiadający znaczne pakiety akcji PZU

Na dzień 31 grudnia 2017 roku akcjonariat PZU prezentował się następująco:

Lp.	Nazwa akcjonariusza	Liczba akcji oraz głosów	Procent udziału w kapitale podstawowym oraz w ogólnej liczbie głosów na WZA
1.	Skarb Państwa ^{*)}	295 217 300	34,1875%
2.	Pozostali akcjonariusze	568 305 700	65,8125%
	Razem	863 523 000	100,0000%

^{*)} Na podstawie raportu bieżącego nr 42/2017 dotyczącego zmiany udziału w ogólnej liczbie głosów PZU – zmniejszenie stanu posiadania poniżej 5 % ogólnej liczby głosów.

A.1.5. Prawna struktura Grupy PZU

Strukturę kapitałową Grupy PZU według stanu na 31 grudnia 2017 roku zaprezentowano w załączniku nr 1 do sprawozdania SFCR¹.

Informację na temat wszystkich jednostek Grupy PZU przedstawiono w formularzu S.32.01.22 stanowiącym załącznik nr 2 do sprawozdania SFCR.

A.1.6. Istotne linie biznesowe Grupy PZU oraz istotne obszary geograficzne, na których Grupa PZU prowadzi działalność

Grupa PZU, jest największą instytucją finansową w Polsce oraz Europie Środkowo-Wschodniej. Na jej czele stoi PZU, którego tradycje sięgają 1803 roku, kiedy powstało pierwsze na ziemiach polskich towarzystwo ubezpieczeniowe. Grupa PZU zarządza ponad 300 mld zł aktywów, świadcząc usługi w pięciu krajach. Jednostki Grupy PZU są aktywne nie tylko w ubezpieczeniach na życie i majątkowych, ale także w obszarze produktów bankowych, inwestycyjnych, emerytalnych oraz usług medycznych.

Od ponad 200 lat tym, co stanowi tożsamość Grupy PZU jest działalność ubezpieczeniowa, która koncentruje się na zapewnieniu spokoju i poczucia bezpieczeństwa ubezpieczonym, poprzez oferowanie kompleksowej ochrony ubezpieczeniowej we wszystkich najważniejszych dziedzinach życia prywatnego, publicznego i gospodarczego. Jednostki Grupy PZU, które oferują ubezpieczenia w Polsce to: PZU, Link4 i TUW PZUW (ubezpieczenia majątkowe i pozostałe osobowe) oraz PZU Życie (ubezpieczenia na życie).

PZU oferuje szeroki zakres ubezpieczeniowych produktów majątkowych i osobowych, w tym ubezpieczenia komunikacyjne, majątkowe, osobowe, rolne oraz ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej. Na koniec 2017 roku najistotniejszą grupę produktów stanowią ubezpieczenia komunikacyjne, zarówno pod względem liczby umów ubezpieczenia, jak również udziału składki w łącznej wartości składki przypisanej brutto.

Grupa PZU działa w Polsce pod dwiema markami: bardziej tradycyjną - marką PZU i skierowaną do klientów preferujących kanały sprzedaży elektronicznej - marką Link4. Link4 oferuje szeroki zakres ubezpieczeniowych produktów majątkowych i osobowych, w tym ubezpieczenia komunikacyjne, majątkowe, osobowe oraz ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej.

TUW PZUW zapewnia swoim klientom elastyczny, optymalizujący koszty i zakres ochrony, program ubezpieczeniowy. Sprzedaje i obsługuje ubezpieczenia dla podmiotów różnych branż, koncentrując się na współpracy z dużymi podmiotami gospodarczymi, podmiotami medycznymi (szpitale i przychodnie) oraz jednostkami samorządu terytorialnego.

W ramach Grupy PZU działalnością na polskim rynku ubezpieczeń na życie zajmuje się PZU Życie, oferując szeroki zakres ubezpieczeniowych produktów na życie, które do celów zarządczych raportowane i analizowane są w podziale na trzy

¹ W załączniku nie zostały zamieszczone fundusze inwestycyjne, nad którymi Grupa PZU sprawowała kontrolę na dzień 31 grudnia 2017 roku w rozumieniu MSSF 10 oraz spółki zależne od tych funduszy. Do funduszy tych należały: PZU SFIO Universum, PZU FIZ Dynamiczny, PZU FIZ Sektora Nieruchomości, PZU FIZ Sektora Nieruchomości 2, PZU FIZ Aktywów Niepublicznych BIS 1, PZU FIZ Aktywów Niepublicznych BIS 2, PZU FIZ Aktywów Niepublicznych Witelo Fund, PZU FIZ Surowcowy, PZU FIO Globalny Obligacji Korporacyjnych, PZU Dłużny Aktywny, PZU Telekomunikacja Media Technologia, PZU Akcji Spółek Dywidendowych, PZU FIZ Forte, PZU FIZ Akcji Combo.

Dodatkowo do Grupy PZU należały na dzień 31 grudnia 2017 roku spółki zależne od funduszy:

- 1) Armatura Kraków SA wraz ze swoimi spółkami zależnymi tworzącymi Grupę Kapitałową Armatura (Aquaform SA, Aquaform Badprodukte GmbH, Aquaform Ukraine TOW, Aquaform Romania SRL, Morehome.pl sp. z o.o.);
- 2) Arm Property sp. z o.o.;
- 3) spółki prawa handlowego mające charakter jednostek specjalnego przeznaczenia zależne od funduszy PZU FIZ Sektor Nieruchomości i PZU FIZ Sektor Nieruchomości 2, których liczba wynosiła odpowiednio dla każdego funduszu: 15 i 20.

segmenty: ubezpieczenia grupowe i indywidualnie kontynuowane, ubezpieczenia indywidualne oraz kontrakty inwestycyjne.

Dynamicznie rozwijając portfel oferowanych produktów i usług, Grupa PZU umocniła swoją pozycję lidera polskiego rynku ubezpieczeń majątkowych (36,6% udziału w rynku) i ubezpieczeń na życie (45,8%).

Poza Polską Grupa PZU świadczy usługi ubezpieczeniowe poprzez spółki: Lietuvos Draudimas AB (Litwa), AAS Balta (Łotwa) i oddział Lietuvos Draudimas AB w Estonii, PZU Ukraina (w zakresie ubezpieczeń majątkowych i osobowych) oraz PZU Ukraina Życie i PZU LT GD (ubezpieczenia na życie). W 2017 roku Grupa PZU zajmuje pierwsze miejsce pod względem składki przypisanej na rynku ubezpieczeń majątkowych i pozostałych osobowych na Litwie oraz drugie miejsce na Łotwie. 7 czerwca 2017 roku, nastąpiła finalizacja transakcji, ogłoszonej w grudniu 2016 roku. PZU, wspólnie z PFR, nabył od włoskiego UniCredit pakiet 32,8% akcji Pekao. Była to jedna z największych transakcji w sektorze bankowym w Europie w ostatnich latach. Dzięki tej strategicznej inwestycji, Grupa PZU stała się największą grupą finansową w Polsce i Europie Środkowo-Wschodniej, posiadającą w swojej strukturze dwa banki - Alior Bank i Pekao, odgrywające ważną rolę na krajowym rynku finansowym.

W ramach obszarów komplementarnych do działalności ubezpieczeniowej, Grupa PZU oferuje pod marką PZU Inwestycje różnego rodzaju usługi zarządzania aktywami, w tym zarządzanie otwartymi funduszami emerytalnymi, funduszami inwestycyjnymi i programami oszczędnościowymi.

Dostrzegając bardzo duży potencjał wzrostu rynku zdrowotnego, Grupa PZU pod marką PZU Zdrowie dynamicznie rozszerza sieć świadczeniodawców o kolejne placówki medyczne oraz rozwija ofertę medyczną w placówkach współpracujących.

Szczegółowe informacje na temat składek, odszkodowań i świadczeń oraz kosztów w podziale na linie biznesowe w systemie WII i według kraju zawierają formularze QRT S.05.01.02 oraz S.05.02.01, stanowiące odpowiednio załączniki nr 3 i 4 do sprawozdania SFCR.

A.1.7. Wszelkie istotne zdarzenia gospodarcze i inne, które miały miejsce w okresie sprawozdawczym i które wywarły istotny wpływ na Grupę PZU

A.1.7.1. Wypłacona dywidenda

W odniesieniu do podziału zysku za 2017 rok i za lata poprzednie, podziałowi podlega wyłącznie zysk wykazany w jednostkowym sprawozdaniu finansowym PZU sporządzonym zgodnie z PSR.

29 maja 2017 roku Zarząd PZU postanowił wystąpić do Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia PZU z wnioskiem w sprawie podziału zysku netto PZU za rok zakończony 31 grudnia 2016 roku w kwocie 1 593 mln zł w następujący sposób:

- 1 209 mln zł, tj. 1,4 zł na akcję przeznaczyć na wypłatę dywidendy;
- 369 mln zł przeznaczyć na kapitał zapasowy;
- 15 mln zł przeznaczyć na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych.

29 czerwca 2017 roku ZWZ PZU podjęło uchwałę w sprawie podziału zysku netto PZU za rok zakończony 31 grudnia 2016 roku zgodną z wnioskiem Zarządu PZU, a dywidendę wypłacono 19 października 2017 roku.

A.1.7.2. Emisja obligacji podporządkowanych

30 czerwca 2017 roku PZU wyemitował obligacje podporządkowane o łącznej wartości nominalnej 2 250 mln zł. Datą wykupu obligacji jest 29 lipca 2027 roku z możliwością wcześniejszego wykupu 29 lipca 2022 roku.

A.1.7.3. Transakcje przejęcia

A.1.7.3.1. Nabycie akcji Pekao

W czerwcu 2017 roku, doszło do finalizacji transakcji, ogłoszonej w grudniu 2016 roku. PZU, wspólnie z PFR, nabył od włoskiego UniCredit pakiet 32,8% akcji Pekao, w tym 20% nabył PZU. W wyniku tej transakcji PZU uznaje, że 7 czerwca 2017 roku, w rozumieniu MSSF 10, objął kontrolę nad Pekao.

Cena, którą uzgodniły strony tej transakcji to 123 zł za jedną akcję, co implikowało cenę za pakiet nabywany przez PZU w wysokości 6 457 mln zł. Cena zawierała także zapłatę za nabyte prawo do uchwalonej przez Zwyczajne Walne Zgromadzenie Pekao 19 kwietnia 2017 roku dywidendy w wysokości 8,68 zł na jedną akcję, czyli łącznie 456 mln zł.

A.1.7.3.2. Nabycie akcji Pekao PTE

17 października 2017 roku Pekao nabył 35% akcji Pekao PTE za łączną cenę 8 mln zł. W wyniku transakcji Pekao posiada 100% udziału w Pekao PTE.

A.1.7.3.3. Nabycie akcji PIM

11 grudnia 2017 roku Pekao nabył 14 746 akcji PIM, stanowiących 51% akcji PIM i zapewniających 51% udziałów w kapitale zakładowym i w ogólnej liczbie głosów na Walnym Zgromadzeniu PIM. W konsekwencji Pekao posiada 100% udziału w kapitale własnym PIM oraz pośrednio 100% udziału w kapitale własnym Pekao TFI.

A.1.7.3.4. Nabycie udziałów Xelion

11 grudnia 2017 roku Pekao nabył 50% udziałów Xelion zapewniających 50% w ogólnej liczbie głosów na zgromadzeniu wspólników Xelion. W konsekwencji Pekao posiada 100% udziału w kapitale własnym Xelion.

A.1.7.3.5. Nabycie pozostałych udziałów

Revimed sp. z o.o.

31 maja 2017 roku PZU Zdrowie SA nabyło 100 udziałów spółki Revimed sp. z o.o. stanowiących 100% kapitału zakładowego Revimed sp. z o.o. i upoważniających do 100% głosów na zgromadzeniu wspólników o wartości nominalnej 50 zł każdy.

NZOZ Trzebinia

30 czerwca 2017 roku Elvita nabyła 381 udziałów spółki NZOZ Trzebinia stanowiących 95,25% kapitału zakładowego i upoważniających do 95,25% głosów na zgromadzeniu wspólników o wartości nominalnej 1 000 zł każdy.

W wyniku transakcji zawieranych między 28 listopada a 13 grudnia 2017 roku Elvita zwiększyła swoje zaangażowanie w NZOZ Trzebinia do 99,75% kapitału zakładowego i głosów na walnym zgromadzeniu wspólników nabywając dodatkowe 18 udziałów.

Battersby Investments SA, Tulare Investments sp. z o.o., PZU Corporate Member Limited

15 września 2017 roku PZU nabył 100 000 akcji spółki Battersby Investments SA stanowiących 100% kapitału zakładowego i upoważniających do 100% głosów na walnym zgromadzeniu spółki oraz 100 udziałów spółki Tulare Investments sp. z o.o. stanowiących 100% kapitału zakładowego i upoważniających do 100% głosów na zgromadzeniu wspólników.

28 września 2017 roku PZU nabył udziały spółki PZU Corporate Member Limited uprawniające do 100% głosów na zgromadzeniu wspólników.

A.1.8. Uproszczony schemat struktury organizacyjnej PZU

Schemat struktury organizacyjnej PZU stanowi załącznik nr 5 do sprawozdania SFCR.

A.2. Wynik z działalności operacyjnej

Składki, odszkodowania oraz koszty w podziale na linie biznesowe przedstawia formularz QRT S.05.01.02 stanowiący załącznik nr 3 do sprawozdania SFCR.

Wszystkie informacje zaprezentowane w tym rozdziale są zgodne z MSSF, za wyjątkiem informacji o składkach, zaprezentowanej w części A.2.2.1, ujawnionych spójnie z informacją o segmentach zawartą w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym, sporządzaną zgodnie z PSR.

A.2.1. Główne czynniki mające wpływ na osiągnięty wynik operacyjny Grupy PZU

Zysk z działalności operacyjnej Grupy PZU za 2017 rok wyniósł 5 510 mln zł i był wyższy o 2 519 mln zł w stosunku do wyniku za 2016 rok.

Zysk z działalności operacyjnej kształtowany był w szczególności przez:

- wzrost składki przypisanej brutto w grupie ubezpieczeń komunikacyjnych w segmencie klienta masowego i korporacyjnego w efekcie wzrostu średniej składki oraz w ubezpieczeniach indywidualnych, w szczególności produktów unit-linked w kanale bankowym;
- wzrost rentowności w segmencie ubezpieczeń masowych związany głównie z niższą szkodowością w ubezpieczeniach rolnych – w analogicznym okresie ubiegłego roku wystąpienie licznych szkód powodowanych siłami natury (negatywne skutki przezimowań) oraz w mniejszym stopniu poprawą rentowności w ubezpieczeniach komunikacyjnych;
- niższa rentowność w segmencie ubezpieczeń korporacyjnych, głównie w grupie ubezpieczeń pozakomunikacyjnych ze względu na zgłoszenie kilku szkód o wysokiej wartości jednostkowej;
- spadek rentowności w ubezpieczeniach grupowych i indywidualnie kontynuowanych, jako efekt wyższej szkodowości produktów ochronnych w wyniku wzrostu częstości zdarzeń związanych ze zgonami w I kwartale 2017 roku, oraz jako efekt braku jednorazowego czynnika z 2016 roku dotyczącego aktualizacji założeń co do przyszłych wypłat stosowanych do kalkulacji rezerw;
- lepsze wyniki w segmencie działalności bankowej dla Alior Banku w związku z wysokim poziomem sprzedaży produktów kredytowych wspartym korzystną koniunkturą gospodarczą;
- wyższe dochody z działalności lokacyjnej na portfelach akcyjnych ze względu na poprawę koniunktury na GPW, w tym wyższej wyceny pakietu akcji Grupy Azoty.

Do najbardziej istotnych wydarzeń, jakie miały miejsce w 2017 roku należy zaliczyć włączenie do struktury Grupy PZU Grupy Kapitałowej Pekao. W wyniku tej transakcji doszło do przekształcenia Grupy PZU z grupy ubezpieczeniowej w finansową. Rozpoczęcie konsolidacji Pekao w czerwcu 2017 roku w sposób istotny wpłynęło na porównywalność

wyników oraz sumy bilansowej. Suma bilansowa wzrosła głównie z tego tytułu o ponad 192 mld zł względem ubiegłego roku, a udziały niekontrolujące osiągnęły wartość 23,0 mld zł (stan na 31 grudnia 2017 roku). Pekao kontrybuował do wyniku operacyjnego Grupy PZU kwotą 1 502 mln zł oraz do wyniku segmentu działalności bankowej kwotą 1 750 mln zł od momentu rozpoczęcia konsolidacji w czerwcu 2017 roku.

Podstawowe wielkości wyniku operacyjnego Grupy PZU (mln zł)	2017	2016
Składki ubezpieczeniowe przypisane brutto	22 847	20 219
Składki zarobione netto	21 354	18 625
Przychody netto z tytułu prowizji i opłat	1 784	544
Wynik netto na działalności inwestycyjnej	8 502	3 511
Odszkodowania i świadczenia ubezpieczeniowe netto	(14 941)	(12 732)
Koszty akwizycji	(2 901)	(2 613)
Koszty administracyjne	(5 364)	(2 923)
Koszty odsetkowe	(1 365)	(697)
Pozostałe przychody i koszty operacyjne	(1 559)	(724)
Zysk (strata) z działalności operacyjnej	5 510	2 991

A.2.2. Przychody

A.2.2.1. Składki

W 2017 roku Grupa PZU zebrała składki brutto o wartości 22 847 mln zł, czyli o 13,0% wyższe niż w 2016 roku.

W ramach poszczególnych segmentów zanotowano:

- wyższą o 1 287 mln zł sprzedaż w segmencie klienta masowego (z wyłączeniem składki między segmentami) w porównaniu do 2016 roku, w tym głównie w obrębie ubezpieczeń komunikacyjnych w konsekwencji wzrostu średniej składki i liczby ubezpieczeń;
- wzrost składki w segmencie klienta korporacyjnego względem 2016 roku o 537 mln zł (z wyłączeniem składki między segmentami), w tym głównie w obrębie ubezpieczeń komunikacyjnych na skutek wyższej liczby ubezpieczeń oraz średniej składki i ubezpieczeń od ognia i innych szkód majątkowych w wyniku zawarcia kilku umów o wysokiej wartości jednostkowej;
- wzrost sprzedaży w segmencie ubezpieczeń grupowych i indywidualnie kontynuowanych - wyższa składka o 80 mln zł w wyniku pozyskania kolejnych składek w ubezpieczeniach zdrowotnych zawieranych w formie grupowej;
- w segmencie ubezpieczeń indywidualnych wzrost składki o 490 mln zł w porównaniu do poprzedniego roku, głównie w wyniku wyższej sprzedaży produktów unit-linked w kanale bankowym;
- wzrost przypisu składki zebranej przez spółki zagraniczne względem 2016 roku o 234 mln zł, w tym głównie w ubezpieczeniach komunikacyjnych na skutek wyższych taryf w krajach bałtyckich.

Przypis składki brutto (na zewnątrz) z segmentu ubezpieczeń (mln zł), lokalne standardy rachunkowości	2017	2016
RAZEM	22 847	20 219
Razem ub. majątkowe i osobowe - Polska (składka przypisana na zewnątrz)	12 702	10 878
Ubezpieczenia masowe Polska	10 029	8 742
OC komunikacyjne	4 606	3 635
AC komunikacyjne	2 406	2 147
Inne produkty	3 017	2 960
Ubezpieczenia korporacyjne Polska	2 673	2 136
OC komunikacyjne	735	532
AC komunikacyjne	848	712
Inne produkty	1 090	892
Razem ubezpieczenia na życie - Polska	8 519	7 949
Ubezpieczenia grupowe i indywidualnie kontynuowane - Polska	6 855	6 775
Ubezpieczenia indywidualne - Polska	1 664	1 174
Razem ub. majątkowe i osobowe - Ukraina i kraje bałtyckie	1 527	1 305
Ukraina ub. majątkowe i osobowe	181	173
Kraje bałtyckie ub. majątkowe i osobowe	1 346	1 132
Razem ub. na życie - Ukraina i kraje bałtyckie	100	88
Ukraina ub. na życie	42	37
Kraje bałtyckie ub. na życie	58	51

A.2.2.2. Przychody netto z tytułu prowizji i opłat

Przychody netto z tytułu prowizji i opłat w 2017 roku wniosły 1 784 mln zł do wyniku Grupy PZU, czyli były o 1 240 mln zł wyższe niż w poprzednim roku głównie w wyniku rozpoczęcia konsolidacji Pekao. Obejmowały one przede wszystkim:

- przychody netto z tytułu prowizji i opłat dla segmentu działalności bankowej w wysokości 1 605 mln zł (w tym głównie: prowizje maklerskie, przychody i koszty związane z obsługą rachunków bankowych, kart płatniczych i kredytowych, wynagrodzenie z tytułu pośrednictwa sprzedaży ubezpieczeń);
- przychody z tytułu zarządzania aktywami OFE Żłota Jesień. Wyniosły one 120 mln zł (wzrost o 29,0% w porównaniu z poprzednim rokiem w wyniku wyższych średnich aktywów netto OFE PZU);
- przychody i opłaty od funduszy oraz towarzystw funduszy inwestycyjnych w wysokości 277 mln zł, czyli o 166 mln zł wyższe niż w poprzednim roku głównie w związku z rozpoczęciem konsolidacji Pekao.

A.2.3. Koszty

A.2.3.1. Odszkodowania i rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe

Odszkodowania i świadczenia netto (z uwzględnieniem zmiany stanu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych) osiągnęły wartość 14 941 mln zł i ukształtowały się na poziomie o 17,3% wyższym w stosunku do analogicznego okresu roku poprzedniego. Na wzrost kategorii odszkodowań i świadczeń netto wpłynęły:

- wzrost wartości odszkodowań i świadczeń w grupie ubezpieczeń komunikacyjnych w segmencie klienta korporacyjnego oraz masowego w konsekwencji rozwoju portfela ubezpieczeń;
- wyższy poziom szkodowości w grupie ubezpieczeń szkód powodowanych żywiołami w segmencie klienta masowego i korporacyjnego wskutek wystąpienia ponadnormatywnej liczby zgłoszeń szkód powodowanych przez zjawiska atmosferyczne (huragan, nawalne deszcze i grad). W segmencie klienta korporacyjnego wyższe szkody

w ubezpieczeniach odpowiedzialności cywilnej ogólnej oraz ubezpieczeniach od ognia w wyniku zgłoszenia kilku roszczeń o wysokiej wartości jednostkowej;

- w ubezpieczeniach na życie zwiększenie przez klientów wpłat na rachunki oraz istotnie lepsze wyniki z działalności lokacyjnej w analizowanym okresie dla indywidualnych produktów unit-linked w kanale bancassurance oraz w mniejszym stopniu tego samego rodzaju produktów grupowych i indywidualnych oferowanych w sieci własnej (głównie IKE);
- w ubezpieczeniach ochronnych wzrost w I kwartale 2017 roku w stosunku do ubiegłego roku częstości zgonów potwierdzony przez statystyki GUS dla całej populacji. W kolejnych kwartałach 2017 powrót do poziomów szkodowości obserwowanych w analogicznym okresie poprzedniego roku;
- jednorazowy efekt aktualizacji założeń co do przyszłych wypłat stosowanych do kalkulacji rezerw rozpoznany w 2016 roku w grupie ubezpieczeń kontynuowanych.

Z kolei, na obniżenie powyższej kategorii odszkodowań i świadczeń netto wpływ miał niższy poziom szkód w grupie ubezpieczeń pozostałych szkód rzeczowych w segmencie klienta masowego, w tym głównie ubezpieczeń dotowanych upraw rolnych – w analogicznym okresie 2016 roku wystąpienie licznych szkód powodowanych siłami natury.

A.2.3.2. Koszty akwizycji i administracyjne

Koszty akwizycji w 2017 roku wzrosły o 288 mln zł w stosunku do analogicznego okresu roku poprzedniego. Wzrost ten był w szczególności rezultatem wyższej sprzedaży w segmencie klienta masowego i korporacyjnego.

Koszty administracyjne Grupy w 2017 roku ukształtowały się na poziomie 5 364 mln zł względem 2 923 mln zł w 2016 roku, czyli były o 83,5% wyższe w relacji do poprzedniego roku. Wzrost wynikał w głównej mierze z rozpoczęcia konsolidacji Pekao oraz połączenia Alior Bank z Podstawową Działalnością Banku BPH 4 listopada 2016 roku. Koszty administracyjne segmentu działalności bankowej wzrosły o 2 464 mln zł. Jednocześnie koszty administracyjne w segmentach działalności ubezpieczeniowej w Polsce ukształtowały się na poziomie o 10 mln zł niższym od roku ubiegłego. Ich zmiana wynikała z niższych kosztów działalności projektowej skompensowanych wyższymi kosztami w ubezpieczeniach bankowych będącymi efektem zmiany zasad rozliczeń z bankami w ramach umów bancassurance.

A.3. Wynik z działalności lokacyjnej (inwestycyjnej)

A.3.1. Wynik netto na działalności inwestycyjnej i koszty odsetkowe

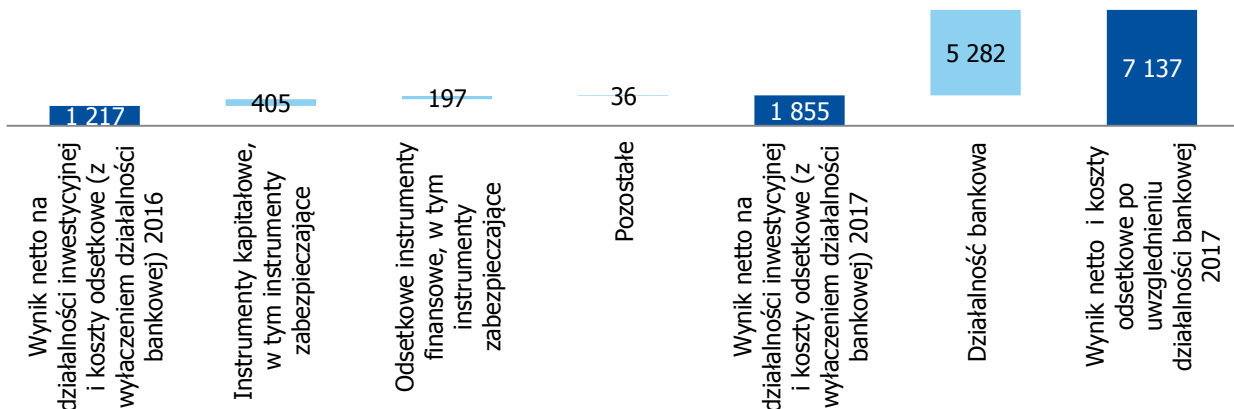
W roku 2017 działalność lokacyjna Grupy PZU koncentrowała się na kontynuacji realizacji założeń strategicznych, w szczególności optymalizacji rentowności działalności lokacyjnej poprzez większą dywersyfikację portfela lokat, jak również zapewnieniu finansowania transakcji zakupu przez PZU udziałów w Pekao.

W 2017 roku wynik netto na działalności inwestycyjnej Grupy PZU wyniósł 8 502 mln zł wobec 3 511 mln zł w 2016 roku (wzrost o 142,2%). Wyższy wynik to przede wszystkim efekt rozpoczęcia konsolidacji Pekao. Wzrost kapitału z aktualizacji wyceny o 51 mln zł w 2017 roku wobec spadku o 135 mln zł w roku ubiegłym to przede wszystkim efekt lepszego wyniku na akcjach Grupy Azoty, jak również poprawy wyniku portfela polskich obligacji skarbowych w efekcie spadków rentowności polskich obligacji skarbowych wobec wzrostów w porównywalnym okresie.

Po uwzględnieniu kosztów odsetkowych oraz wyłączając wpływ działalności bankowej wynik netto na działalności inwestycyjnej w 2017 roku wyniósł 1 855 mln zł i był wyższy niż wynik ubiegłego roku o 638 mln zł, na co wpływ miały przede wszystkim następujące czynniki:

- wyższy wynik na notowanych instrumentach kapitałowych o 405 mln zł w szczególności ze względu na poprawę koniunktury na GPW – wzrost indeksu WIG o 23,2% w 2017 roku wobec 11,4% w ubiegłym roku, w tym lepszego wyniku pakietu akcji Grupy Azoty;
- poprawę wyniku na odsetkowych instrumentach finansowych o 197 mln zł przede wszystkim w efekcie:
 - lepszych wyników na nieskarbowych instrumentach rynku dłużnego ze względu na pozyskanie wysokomarżowych ekspozycji do portfela,
 - spadków rentowności polskich obligacji skarbowych,
 - zakupu na rynku pierwotnym do portfela 2 mld zł obligacji skarbowych utrzymywanych do terminu wymagalności o wysokiej rentowności;
 - dodatniego wpływu różnic kursowych od własnych dłużnych papierów wartościowych w związku z umocnieniem kursu PLN względem EUR wobec osłabienia w porównywalnym okresie skompensowanego częściowo gorszym wynikiem inwestycji denominowanych w EUR;
- spadek wyceny nieruchomości w szczególności w związku z umocnieniem PLN wobec EUR bilansowany częściowo poprawą wyniku z tytułu instrumentów pochodnych zabezpieczających te pozycje;
- lepsze wyniki portfela aktywów na pokrycie produktów inwestycyjnych o 174 mln zł r/r, w tym w szczególności funduszy w ramach portfela unit-linked, które jednak pozostają bez wpływu na łączny wynik Grupy PZU.

Zmiana wyniku netto na działalności inwestycyjnej po uwzględnieniu kosztów odsetkowych (w mln zł)

A.3.2. Sekurytyzacja

Na koniec 2017 roku Grupa PZU nie prowadziła działalności w zakresie sekurytyzacji.

A.4. Wynik na pozostałych przychodach i kosztach operacyjnych

W 2017 roku saldo pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych było ujemne i wynosiło 1 559 mln zł wobec także ujemnego salda w 2016 roku na poziomie 724 mln zł.

Wpływ na poziom tego wyniku miały następujące czynniki:

- podatek od instytucji finansowych – obciążenie Grupy PZU (łącznie na działalności ubezpieczeniowej oraz bankowej) tym podatkiem w 2017 roku wyniosło 822 mln zł wobec 395 mln zł w analogicznym okresie ubiegłego roku. Wyższe obciążenie to efekt rozpoczęcia konsolidacji Pekao w czerwcu 2017 roku oraz wprowadzenia podatku od lutego w roku ubiegłym;
- wyższe o 188 mln zł koszty amortyzacji wartości niematerialnych zidentyfikowanych w wyniku transakcji przejęcia spółek (efekt zakupu udziałów w Pekao);
- niższy poziom pozostałych przychodów operacyjnych związany z rozpoznanem w roku ubiegłym zysku z tytułu okazynego nabycia Podstawowej Działalności Banku BPH w wysokości 465 mln zł;
- uwzględnienie w 2016 roku kosztu rezerwy restrukturyzacyjnej związanej z transakcją połączenia Alior Bank z Podstawową Działalnością Banku BPH w wysokości 268 mln zł.

A.5. Wszelkie inne informacje

A.5.1. Opis struktury prawnej oraz zarządczej i organizacyjnej Grupy PZU, w tym opis wszystkich jednostek zależnych, znaczących podmiotów powiązanych w rozumieniu art. 256a dyrektywy WII oraz istotnych oddziałów w rozumieniu art. 354 ust. 1 rozporządzenia delegowanego

Opis struktury prawnej Grupy PZU przedstawia schemat stanowiący załącznik nr 1 do sprawozdania SFCR. Sposób zarządzania i organizacji Grupy PZU opisano w części B.1. Informację na temat wszystkich jednostek Grupy PZU przedstawiono w formularzu S.32.01.22, stanowiącym załącznik nr 2 do sprawozdania SFCR.

A.5.2. Istotne transakcje z jednostkami powiązanymi kapitałowo

A.5.2.1. Wypłata dywidendy PZU Życie

28 czerwca 2017 roku Zwyczajne Walne Zgromadzenie PZU Życie podjęło uchwałę w sprawie wypłaty dywidendy jednemu akcjonariuszowi PZU w wysokości 1 429 mln zł. Wypłaty dokonano 17 października 2017 roku.

A.5.2.2. Nabycie kolejnych transz akcji Alior Banku

W 2017 roku Grupa PZU w ramach transakcji giełdowych zwiększyła zaangażowanie w Alior Banku o 3 594 054 akcje, stanowiące 2,78% ogólnej liczby akcji Alior Banku. W efekcie udział spółek Grupy PZU w kapitale zakładowym i głosach na Walnym Zgromadzeniu Alior Banku wyniósł na 31 grudnia 2017 roku 32,23%.

A.5.2.3. Pożyczki pomiędzy PZU a PZU Życie

Na podstawie umowy ramowej podpisanej 7 sierpnia 2013 roku pomiędzy PZU i PZU Życie, pomiędzy tymi spółkami udzielane są pożyczki pieniężne w polskich złotych, na czas oznaczony, nie dłuższy niż 12 miesięcy. Suma pożyczek udzielonych przez każdą ze stron nie może przekroczyć 1 mld zł. Pożyczki nie są udzielane na warunkach rynkowych - od kwoty udzielonej pożyczki nie nalicza się odsetek, a z tytułu udzielenia pożyczki przysługuje pożyczkodawcy

wynagrodzenie prowizyjne w wysokości 100 zł za każdą zawartą umowę pożyczki – jednakże z uwagi na uczestnictwo obydwu spółek w PGK są one neutralne podatkowo. W 2017 roku PZU Życie udzielił jednej takiej pożyczki w kwocie 500 mln zł. Na dzień 31 grudnia 2017 roku wszystkie zaangażowania z tego tytułu zostały spłacone.

A.5.2.4. Dokapitalizowanie Link4

14 sierpnia 2017 roku odbyło się Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Link4, które podjęło uchwałę w zakresie podwyższenia kapitału zakładowego o kwotę 450 zł. PZU jako jedyny akcjonariusz Link4 objął 450 nowych akcji o wartości nominalnej 1 zł za cenę 45 mln zł. W dniu 27 grudnia 2017 roku podwyższenie kapitału zakładowego zostało zarejestrowane w KRS.

A.5.2.5. Reasekuracja

W 2017 roku zawarto umowy reasekuracji między PZU jako reasekuratorem a jednostkami zależnymi jako cedentami. Składka przypisana brutto w podziale na reasekurowane jednostki zależne z umów zawartych w 2017 roku wyniosła:

- Link4 – 691 mln zł,
- TUW PZUW – 338 mln. zł,
- PZU Ukraina – 19 mln zł,
- Lietuvos Draudimas AB – 24 mln zł,
- AAS Balta – 8 mln zł.

A.5.2.6. Zaangażowanie w lokaty i rachunki bankowe

W 2017 zakłady ubezpieczeń z Grupy PZU lokowały swoje środki w rachunki bieżące i depozyty bankowe w Alior Banku i Pekao. Na 31 grudnia 2017 roku:

- PZU Życie miało otwarte rachunki bieżące oraz depozyty bankowe w wysokości 459 mln zł w Pekao oraz 179 mln zł w Alior Banku;
- PZU miało otwarte rachunki bieżące oraz depozyty bankowe w wysokości 477 mln zł w Pekao.

A.5.2.7. Pozostałe istotne transakcje

PZU CO świadczy dla PZU Życie usługi w zakresie obsługi grupowych ubezpieczeń pracowniczych. Wynagrodzenie od PZU Życie dla PZU CO z tego tytułu w 2017 roku wyniosło 232 mln zł.

PZU Pomoc SA świadczy dla Link4 usługi związane z likwidacją szkód. Link4 poniósł w 2017 roku z tego tytułu koszty w wysokości 10 mln zł.

A.5.3. Istotne różnice między zakresem Grupy PZU w skonsolidowanych sprawozdaniach finansowych a zakresem skonsolidowanych danych określonych zgodnie z art. 335 rozporządzenia delegowanego

Skład Grupy PZU zaprezentowano w formularzu S.32.01.22, stanowiącym załącznik nr 2 do sprawozdania SFCR. Lista jednostek wchodzących w skład Grupy PZU oraz jednostki stowarzyszone wymienione w formularzu pokrywają się z zakresem zaprezentowanym w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym. Niezależnie od powyższego, występują różnice w zastosowanych metodach konsolidacyjnych w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym oraz w sprawozdaniu SFCR.

Zakres konsolidacji metodą pełną w sprawozdaniu SFCR jest ograniczony, w stosunku do skonsolidowanego sprawozdania finansowego, do jednostek prowadzących działalność ubezpieczeniową oraz jednostek stanowiących przedsiębiorstwa usług pomocniczych w rozumieniu art. 1 pkt 53 rozporządzenia delegowanego.

Jednostki wchodzące w skład Grupy PZU ujęto w sprawozdaniu SFCR zgodnie z metodami określonymi w art. 335 rozporządzenia delegowanego:

- konsolidacją metodą pełną objęto:
 - jednostki ubezpieczeniowe – PZU, PZU Życie, Link4, Lietuvos Draudimas AB, AAS Balta, PZU LT GD, TUW PZUW;
 - przedsiębiorstwa usług pomocniczych – PZU CO, PZU Pomoc SA, PZU Zdrowie SA, CM Medica, Prof-Med, SU Krystynka, Elvita, Proelmed, Gamma, Polmedic sp. z o.o., Artimed, Revimed sp. z o.o., NZOZ Trzebinia, Ogrodowa-Inwestycje sp. z o.o., Tower Inwestycje sp. z o.o., PZU Finanse sp. z o.o., PZU Finance AB, Arm Property sp. z o.o., PZU SFIO Universum, PZU FIZ Dynamiczny, PZU FIZ Sektora Nieruchomości, PZU FIZ Sektora Nieruchomości 2, PZU FIZ Aktywów Niepublicznych BIS 1, PZU FIZ Aktywów Niepublicznych BIS 2, PZU FIZ Aktywów Niepublicznych Witelo Fund, oraz zależne spółki prawa handlowego mające charakter jednostek specjalnego przeznaczenia zależne od funduszy PZU FIZ Sektora Nieruchomości i PZU FIZ Sektora Nieruchomości 2, których liczba wynosiła odpowiednio dla każdego funduszu: 15 i 20);
- metodą proporcjonalnego udziału Grupy PZU w funduszach własnych tych jednostek, obliczonych zgodnie z odpowiednimi zasadami sektorowymi wyceniono – Alior Bank i Pekao jako instytucje kredytowe wraz z ich jednostkami zależnymi, TFI PZU SA jako spółkę zarządzającą przedsiębiorstwami zbiorowego inwestowania w zbywalne papiery wartościowe oraz PTE PZU jako nieregulowaną jednostkę prowadzącą działalność finansową. W skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym wymienione spółki objęto konsolidacją.
- w wartości godziwej (fundusze inwestycyjne nieuznane za przedsiębiorstwa usług pomocniczych) lub za pomocą skorygowanej metody praw własności wyceniono pozostałe jednostki Grupy PZU (konsolidowane w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym);
- skorygowaną metodą praw własności wyceniono również ukraińskie spółki ubezpieczeniowe PZU Ukraina, PZU Ukraina Życie oraz spółkę LLC SOS Services Ukraine. Spółki te wyłączono z konsolidacji pełnej na podstawie art. 389 ustawy o działalności ubezpieczeniowej.

B. System zarządzania

B.1. Informacje ogólne o systemie zarządzania

Nadzór korporacyjny realizuje zadania wynikające z uprawnień właścicielskich PZU w jednostkach zależnych. Nadzór właścicielski jest sumą działań odnoszących się do nadzoru korporacyjnego w zakresie spraw wynikających z przepisów prawa powszechnie obowiązującego na terenie Unii Europejskiej, przepisów prawa powszechnie obowiązującego na terenie działania podmiotu zależnego, aktów wewnętrznych oraz zasad (dobrych praktyk) nadzoru właścicielskiego.

Do głównych celów nadzoru korporacyjnego realizowanego w ramach Grupy PZU należy zaliczyć:

- zapewnienie transparentności i zgodności z prawem działalności jednostek zależnych i ich organów;
- wykorzystanie uprawnień korporacyjnych PZU dla realizacji celów Strategii Grupy PZU;
- wzrost efektywności działania, skuteczności zarządzania i wartości jednostek zależnych.

Dla realizacji wskazanych celów nadzoru korporacyjnego istotne znaczenie ma właściwe funkcjonowanie organów jednostek zależnych: stanowiącego, nadzorującego oraz zarządzającego.

Ponadto, w ramach systemu zarządzania na poziomie Grupy PZU są zawierane i funkcjonują porozumienia o współpracy pomiędzy PZU a jednostkami zależnymi. Jednym z nich jest Porozumienie o współpracy z dnia 21 marca 2017 roku („Porozumienie o współpracy”), o charakterze ramowym, regulujące ogólne zasady współpracy w Grupie PZU. Strony Porozumienia o współpracy zobowiązały się do współdziałania w zakresie obszarów współpracy określonych przez PZU. Na podstawie Porozumienia o współpracy ustalono w 2017 roku spis 17 obszarów współpracy oraz komórek właściwych w PZU, odpowiedzialnych za regulację swojego obszaru biznesowego w ramach całej Grupy PZU.

Obecnie trwa proces wydawania stosownych polityk i ich wdrażanie/implementacja¹ w jednostkach zależnych.

Podmiot dominujący wykonuje uprawnienia właścicielskie wobec jednostek zależnych poprzez decyzje zapadające w trybie właściwym dla organów statutowych PZU.

W ramach systemu zarządzania na poziomie Grupy PZU, PZU m.in. rekomenduje jednostkom zależnym wdrożenie narzędzi, procedur i sposób podziału odpowiedzialności w celu zapewnienia spójności i jednolitości rozwiązań stosowanych w Grupie PZU oraz właściwego nadzoru nad systemem zarządzania w jednostkach zależnych, które w procesie implementacji rekomendowanych rozwiązań stosują tzw. zasadę proporcjonalności, tj. wdrożenia rekomendacji następują z uwzględnieniem skali i specyfiki działalności, a także wymogów prawa krajowego lub prawa europejskiego oraz wytycznych lub rekomendacji organów nadzorczych.

B.1.1. Rada Nadzorcza PZU

Zgodnie ze Statutem PZU w skład Rady Nadzorczej wchodzi od siedmiu do jedenastu członków. Liczbę członków Rady Nadzorczej określa Walne Zgromadzenie. Członkowie Rady Nadzorczej są powoływani przez Walne Zgromadzenie na okres wspólnej kadencji trwającej trzy kolejne pełne lata obrotowe.

Statut przyznaje Skarbowi Państwa uprawnienie do powoływania i odwoływania jednego członka Rady Nadzorczej w drodze pisemnego oświadczenia składanego Zarządowi. Uprawnienie to wygaśnie z chwilą, gdy Skarb Państwa przestanie być akcjonariuszem PZU. Kandydat na członka Rady Nadzorczej wskazany przez Skarb Państwa powinien spełniać wymogi określone w art. 19 ustawy o zasadach zarządzania mieniem państwowym.

¹ Z uwagi na funkcjonowanie spółek zagranicznych na prawie obcym jako rozstrzygającym, a przez to wobec braku możliwości „lustrzanego” wdrożenia regulacji, wdrożenie stosownych polityk następuje przez ich implementację, to jest inkorporowanie do regulacji wewnętrznych spółki, w zakresie niekolidującym z przepisami prawa miejscowego (mechanizm podobny do implementacji dyrektyw europejskich do prawodawstwa państw członkowskich).

Rada Nadzorcza uchwała Regulamin Rady Nadzorczej określający jej organizację i sposób wykonywania czynności. Regulamin określa skład oraz sposób powoływania Rady Nadzorczej, zadania i zakres działalności oraz sposób jej zwoływania i prowadzenia obrad.

Rada Nadzorcza wybiera ze swojego składu Przewodniczącego i Wiceprzewodniczącego, a także może wybrać spośród swoich członków Sekretarza.

Przewodniczący Rady Nadzorczej kieruje pracami Rady Nadzorczej. W przypadku nieobecności Przewodniczącego Rady Nadzorczej, w tym tymczasowej przeszkody uniemożliwiającej mu sprawowanie funkcji oraz sytuacji, w której nastąpiło wygaśnięcie mandatu Przewodniczącego Rady Nadzorczej i nie został jeszcze powołany nowy Przewodniczący Rady Nadzorczej, wszelkie prawa i obowiązki Przewodniczącego Rady Nadzorczej są wykonywane przez Wiceprzewodniczącego Rady Nadzorczej, z wyłączeniem uprawnienia do rozstrzygania o treści uchwały Rady Nadzorczej w przypadku równości głosów.

Sekretarz Rady Nadzorczej wspomaga Przewodniczącego Rady Nadzorczej, a w razie jego nieobecności Wiceprzewodniczącego Rady Nadzorczej, przy wykonywaniu obowiązków, w szczególności:

- 1) organizuje pracę Rady Nadzorczej;
- 2) czuwa nad obsługą organizacyjno – techniczną posiedzeń Rady Nadzorczej;
- 3) odpowiada za sporządzanie protokołów z posiedzeń Rady Nadzorczej;
- 4) przedstawia projekty sprawozdań, do których sporządzania obliuguje Radę Nadzorczą Statut PZU.

Rada Nadzorcza może delegować swoich członków do samodzielnego pełnienia określonych czynności nadzorczych. Delegowanie następuje każdorazowo uchwałą Rady Nadzorczej określającą osobę lub osoby delegowane, szczegółowy zakres czynności nadzorczych oraz czas trwania delegowania. Członkowie Rady Nadzorczej delegowani do samodzielnego pełnienia określonych czynności nadzorczych składają Radzie Nadzorczej pisemne sprawozdanie z dokonywanych czynności na najbliższym posiedzeniu Rady Nadzorczej, po dokonaniu jakichkolwiek czynności nadzoru w sposób samodzielny. W okresie sprawozdawczym Rada Nadzorcza nie skorzystała z powyższego uprawnienia.

Rada Nadzorcza sprawuje stały nadzór nad działalnością PZU i we wszystkich dziedzinach jej działalności.

Do kompetencji Rady Nadzorczej PZU należy w szczególności:

- 1) ocena sprawozdania Zarządu PZU z działalności PZU oraz sprawozdania finansowego za ubiegły rok obrotowy w zakresie ich zgodności z księgami i dokumentami, jak i ze stanem faktycznym;
- 2) ocena wniosków Zarządu PZU dotyczących podziału zysku albo pokrycia straty;
- 3) składanie Walnemu Zgromadzeniu Akcjonariuszy PZU pisemnego sprawozdania z wyników oceny, o której mowa w pkt 1 i 2, corocznej zwięzłej oceny sytuacji PZU, z uwzględnieniem oceny systemu kontroli wewnętrznej i systemu zarządzania ryzykiem istotnym dla PZU oraz corocznego sprawozdania z pracy Rady Nadzorczej PZU;
- 4) zawieranie, rozwiązywanie i zmiana umów z członkami Zarządu PZU oraz ustalenie zasad ich wynagradzania i wynagrodzeń;
- 5) powoływanie, zawieszanie oraz odwoływanie Prezesa Zarządu PZU, członków Zarządu lub całego Zarządu PZU, jak również podejmowanie decyzji o ustaniu takiego zawieszenia;
- 6) udzielanie zgody w sprawie przeniesienia całości lub części portfela ubezpieczeniowego;
- 7) akceptowanie wniosków Zarządu PZU w sprawie nabycia, objęcia lub zbycia udziałów oraz akcji spółek, jak również w sprawie uczestniczenia PZU w innych podmiotach - Rada Nadzorcza PZU może określić do jakiej kwoty, na jakich warunkach oraz w jakim trybie Zarząd PZU może dokonywać wskazanych czynności bez obowiązku uzyskania akceptacji Rady Nadzorczej PZU, z zastrzeżeniem spraw, w których decyzję w tym zakresie podejmuje Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy PZU, zgodnie z § 18a Statutu PZU;
- 8) delegowanie członków Rady Nadzorczej PZU do czasowego wykonywania czynności członków Zarządu PZU, którzy zostali odwołani, złożyli rezygnację, albo z innych przyczyn nie mogą sprawować swych czynności;
- 9) akceptowanie instrukcji co do wykonywania przez reprezentantów PZU prawa głosu na Walnych Zgromadzeniach PZU Życie następujących sprawach: podwyższenia i obniżenia kapitału zakładowego, emisji obligacji, zbycia i wydzierżawienia przedsiębiorstwa PZU Życie oraz ustanowienia na nim prawa użytkowania, podziału PZU Życie, połączenia PZU Życie z inną spółką, likwidacji lub rozwiązania PZU Życie;

- 10) wybór firmy audytorskiej do badania sprawozdań finansowych, któremu powierzone zostanie badanie rocznych sprawozdań finansowych PZU;
- 11) ustalanie jednolitego tekstu zmienionego Statutu PZU;
- 12) udzielanie zgody na nabycie lub zbycie nieruchomości, użytkowania wieczystego lub udziału w nieruchomości lub w użytkowaniu wieczystym, o wartości przekraczającej równowartość 3 mln euro brutto;
- 13) udzielanie zgody na zawarcie przez PZU z podmiotem powiązanim z PZU znaczącej umowy w rozumieniu przepisów dotyczących informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych dopuszczonych do obrotu na rynku regulowanym, z wyłączeniem umów typowych, zawieranych przez PZU na warunkach rynkowych, w ramach prowadzonej działalności operacyjnej;
- 14) udzielanie zgody na zawarcie przez PZU umowy z subemitentem, o której mowa w art. 433 § 3 KSH ;
- 15) udzielanie zgody na wypłatę zaliczki na poczet przewidywanej dywidendy;
- 16) udzielanie zgody na tworzenie i znoszenie oddziałów regionalnych, o których mowa w § 2 ust. 2 Statutu i oddziałów zagranicznych;
- 17) zatwierdzanie opracowanych przez Zarząd PZU wieloletnich planów rozwoju PZU oraz rocznych planów finansowych;
- 18) zatwierdzanie Regulaminu Zarządu PZU;
- 19) rozpatrywanie i opiniowanie spraw wnoszonych przez Zarząd PZU pod obrady Walnego Zgromadzenia.

W ramach Rady Nadzorczej PZU funkcjonują następujące komitety:

- Komitet Audytu;
- Komitet Nominacji i Wynagrodzeń;
- Komitet Strategii.

Komitet Audytu ma charakter doradczy i opiniodawczy wobec Rady Nadzorczej PZU i jest powoływany w celu zwiększenia efektywności wykonywania czynności nadzorczych w zakresie badania prawidłowości sprawozdawczości finansowej, efektywności systemu kontroli wewnętrznej, w tym audytu wewnętrznego oraz systemu zarządzania ryzykiem. Ponadto, Komitet Audytu może wnioskować do Rady Nadzorczej o zlecenie wykonania określonych czynności kontrolnych w PZU, a wykonawcą zleconych kontroli może być jednostka wewnętrzna lub podmiot zewnętrzny.

Co najmniej jeden członek Komitetu Audytu musi posiadać kwalifikacje w dziedzinie rachunkowości lub badania sprawozdań finansowych w rozumieniu i zgodnie z wymogami ustawy o biegłych rewidentach. Dodatkowo, zgodnie z ww. ustawą, większość członków Komitetu Audytu, w tym jego przewodniczący, spełnia określone w ustawie kryteria niezależności (członek niezależny), dotyczące m.in. powiązań na tle zawodowym z jednostkami Grupy PZU lub pokrewieństwa z osobami zarządzającymi lub nadzorującymi jednostki Grupy PZU. Członek niezależny ma obowiązek przedłożenia pisemnego oświadczenia dotyczącego spełnienia wszystkich kryteriów niezależności oraz poinformowania PZU o zaprzestaniu spełniania tych kryteriów.

Komitet Nominacji i Wynagrodzeń ma charakter doradczy i opiniodawczy wobec Rady Nadzorczej PZU i jest powoływany w celu zwiększenia efektywności wykonywania czynności nadzorczych w zakresie kształtowania struktury zarządczej, w tym kwestii rozwiązań organizacyjnych, zasad wynagradzania i wynagrodzeń oraz doboru kadry o odpowiednich kwalifikacjach.

Komitet Strategii ma charakter doradczy i opiniodawczy wobec Rady Nadzorczej PZU i jest powoływany w celu zwiększenia efektywności wykonywania czynności nadzorczych w zakresie opiniowania wszelkich dokumentów o charakterze strategicznym przedkładanych jej przez Zarząd (w szczególności strategii rozwoju PZU) oraz przedstawianie Radzie Nadzorczej PZU rekomendacji w zakresie planowanych inwestycji mających istotny wpływ na aktywa PZU.

Zgodnie z Regulaminem Rady Nadzorczej PZU, oprócz powoływania przewidzianego w Statucie Komitetu Audytu oraz Komitetu Nominacji i Wynagrodzeń, w celu prawidłowego wykonywania czynności nadzorczych Rada Nadzorcza PZU może powoływać inne stałe komitety o charakterze doradczym i opiniodawczym, których kompetencje, skład i tryb pracy określa uchwalony przez Radę Nadzorczą PZU regulamin danego komitetu. Regulamin przewiduje możliwość korzystania przez Radę Nadzorczą PZU oraz powołane przez nią komitety z usług ekspertów oraz firm doradczych.

B.1.2. Zarząd PZU

Zgodnie ze Statutem PZU, w skład Zarządu PZU wchodzi od trzech do siedmiu członków, powoływanych na okres wspólnej kadencji, która obejmuje trzy kolejne pełne lata obrotowe.

Członkowie Zarządu, w tym Prezes Zarządu, są powoływani i odwoływani przez Radę Nadzorczą. Powołanie następuje po uprzednim przeprowadzeniu postępowania kwalifikacyjnego, którego celem jest sprawdzenie i ocena kwalifikacji kandydatów oraz wyłonienie najlepszego kandydata. Prezes Zarządu nowej kadencji powołany przed upływem bieżącej kadencji może złożyć wniosek do Rady Nadzorczej o powołanie pozostałych członków Zarządu nowej kadencji przed upływem kadencji bieżącej.

Zarząd wykonuje wszelkie uprawnienia w zakresie zarządzania PZU, niezastrzeżone przepisami prawa lub postanowieniami Statutu dla Walnego Zgromadzenia lub Rady Nadzorczej. Do reprezentowania PZU uprawnieni są dwaj członkowie Zarządu działający łącznie lub jeden członek Zarządu działający łącznie z prokurentem. Zarząd uchwała swój regulamin, który zatwierdza Rada Nadzorcza. Pracami Zarządu kieruje Prezes Zarządu.

Podział obowiązków między członkami Zarządu określa zarządzenie Prezesa Zarządu w sprawie wykonywania przez członków Zarządu nadzoru organizacyjnego w PZU oraz powierzenia funkcji Szeferów Pionów.

W PZU funkcjonują stanowiska Dyrektorów Grupy PZU. Celem ich utworzenia było zapewnienie spójnego i efektywnego modelu zarządczego w PZU i PZU Życie, opartego o funkcjonalny podział odpowiedzialności członków Zarządów PZU i PZU Życie. Stanowiska Dyrektorów Grupy PZU powierzane są osobom pełniącym funkcje członków Zarządu PZU Życie niebędącymi członkami Zarządu PZU. Dyrektorzy Grupy PZU w PZU nadzorują bezpośrednio te same obszary działalności, które nadzorują w PZU Życie.

Poniżej zaprezentowano zakres odpowiedzialności członków Zarządu PZU oraz Dyrektorów Grupy PZU według stanu na koniec 2017 roku.

Imię i nazwisko	Funkcja w Grupie PZU	Zakres odpowiedzialności na koniec 2017 roku	Dodatkowy zakres odpowiedzialności w ciągu roku
Paweł Surówka	Dyrektor Grupy PZU w PZU od 1 listopada 2016 roku Prezes Zarządu PZU od 13 kwietnia 2017 roku	zarządzanie i nadzór korporacyjny w Grupie PZU, zarządzanie korporacyjne, audyt wewnętrzny, administracja, strategia i rozwój biznesu Grupy PZU, innowacje, compliance, reasekuracja	inwestycje, analizy makroekonomiczne, nieruchomości
Roger Hodgkiss	Członek Zarządu PZU od 19 stycznia 2016 roku	majątkowe ubezpieczenia masowe (zarządzanie sprzedażą i siecią sprzedaży, produkty i taryfy), majątkowe ubezpieczenia korporacyjne (zarządzanie sprzedażą i siecią sprzedaży, underwriting, ubezpieczenia finansowe), sprzedaż bezpośrednia, rozwój technologii i narzędzi sprzedaży, efektywność sprzedaży detalicznej	zarządzanie siecią Oddziałów PZU bancassurance i programy partnerstwa strategicznego
Tomasz Kulik	Członek Zarządu PZU od 14 października 2016 roku	finanse, aktuariat, inwestycje	-
Maciej Rapkiewicz	Członek Zarządu PZU od 22 marca 2016 roku	zarządzanie ryzykiem	-
Małgorzata Sadurska	Członek Zarządu PZU od 13 czerwca 2017 roku	bancassurance i programy partnerstwa strategicznego, nieruchomości, nadzór nad spółkami zagranicznymi Grupy PZU	-
Aleksandra Agatowska	Dyrektor Grupy PZU w PZU od 25 marca 2016 roku	zakupy	marketing, innowacje, zarządzanie relacjami z klientem
Dorota Macieja	Dyrektor Grupy PZU w PZU od 15 marca 2017 roku	marketing, zarządzanie relacjami z klientem, komunikacja korporacyjna	-
Tomasz Karusewicz	Dyrektor Grupy PZU od 29 stycznia 2016 roku	IT, operacje ubezpieczeniowe	-
Bartłomiej Litwińczuk	Dyrektor Grupy PZU od	bezpieczeństwo, obsługa prawna,	-

Imię i nazwisko	Funkcja w Grupie PZU	Zakres odpowiedzialności na koniec 2017 roku	Dodatkowy zakres odpowiedzialności w ciągu roku
	19 sierpnia 2016 roku	zarządzanie HR	
Roman Pałac	Dyrektor Grupy PZU od 15 lutego 2016 roku	zarządzanie siecią oddziałów PZU, ubezpieczenia zdrowotne, obsługa szkód i świadczeń, kanały zdalne	majątkowe ubezpieczenia korporacyjne

Poza komitetami utworzonymi na poziomie Rady Nadzorczej PZU, w 2017 roku w PZU funkcjonowały następujące komitety:

- Komitet Ryzyka Grupy PZU;
- Komitet Ryzyka Kredytowego PZU i PZU Życie (do 26 czerwca 2017 roku);
- Komitet Ryzyka Inwestycyjnego (od 27 czerwca 2017 roku);
- Komitet Inwestycyjny (od 27 czerwca 2017 roku);
- Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami;
- Komitet Data Governance;
- Komitet Sponsoringu, Prewencji i CSR;
- Komitet Innowacji;
- Komitet Cenowy PZU (od 9 lutego 2017 roku);
- Komitet Zakupowy (od 6 czerwca 2017 roku);
- Komitet Kosztowy (od 25 lipca 2017 roku);
- Sztab Kryzysowy.

B.1.3. Zadania i obowiązki osób nadzorujących kluczowe funkcje

Osoby pełniące kluczowe funkcje w Grupie PZU zobowiązane są do współpracy i wymiany informacji w zakresie niezbędnym do realizacji zadań każdej z nich. Osoby nadzorujące kluczowe funkcje, w celu zapewnienia zdolności do wykonywania swoich obowiązków w sposób obiektywny, rzetelny i niezależny, mają zapewniony bezpośredni dostęp do zarządu, rady nadzorczej i pracowników, posiadają niezbędne uprawnienia, zasoby i doświadczenie oraz nieograniczony dostęp do wszystkich istotnych informacji koniecznych do wykonywania powierzonych im obowiązków.

Sposób, w jaki zorganizowane są kluczowe funkcje w Grupie PZU, w których zakresy odpowiedzialności są jasno i odpowiednio podzielone, zapewnia ich niezależność operacyjną.

Osoby nadzorujące kluczowe funkcje w ubezpieczeniowych jednostkach Grupy PZU uczestniczą w spotkaniach członków zarządu lub rady nadzorczej, w trakcie których składają sprawozdania lub raporty z nadzorowanych obszarów, ze szczególnym uwzględnieniem zidentyfikowanych w tych obszarach ryzyk. Udzielają również porad zarządowi lub radzie nadzorczej w sprawach dotyczących bieżącej działalności danej jednostki Grupy PZU.

W Grupie PZU wdrożono polityki i procedury, których celem jest zapewnienie, aby osoby pełniące i nadzorujące kluczowe funkcje posiadały odpowiednie wykształcenie, kwalifikacje, doświadczenie oraz aby spełniały wszelkie konieczne wymogi regulacyjne.

Co do zasady, osoby pełniące kluczowe funkcje nie uczestniczą w realizacji procesów i zadań wykraczających poza te funkcje. Funkcje realizowane są w sposób zapewniający obiektywizm i niezależność od procesów operacyjnych.

B.1.4. Istotne zmiany systemu zarządzania, które miały miejsce w okresie sprawozdawczym

W 2017 roku zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy o zasadach kształtowania wynagrodzeń, podmiot reprezentujący Skarb Państwa i wykonujący prawa udziałowe w PZU ukształtował zasady wynagradzania członków organów zarządzających i nadzorczych w PZU, zgodnie z określonymi wymaganiami w ww. ustawie. W konsekwencji powyższego zmianie uległy

również zasady wynagradzania członków organów zarządzających i nadzorczych w jednostkach zależnych w ramach grupy kapitałowej definiowanej w rozumieniu art. 4 pkt. 14 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

W ciągu 2017 roku, w skład Zarządu PZU wchodziły oraz pełniły funkcje Dyrektora Grupy PZU następujące osoby:

Imię i nazwisko	Funkcja w PZU/ Grupie PZU	Zakres odpowiedzialności
Michał Krupiński	Prezes Zarządu PZU od 19 stycznia 2016 roku do 22 marca 2017 roku	zarządzanie Grupą PZU, zarządzanie korporacyjne, administracja, komunikacja korporacyjna, audyt wewnętrzny, strategia i projekty, rozwój biznesu Grupy PZU, projekty bankowe, analizy makroekonomiczne
Marcin Chludziński	Członek Rady Nadzorczej PZU oddelegowany do czasowego wykonywania czynności Prezesa Zarządu PZU od 23 marca 2017 roku do 13 kwietnia 2017 roku	zarządzanie Grupą PZU, zarządzanie korporacyjne, administracja, komunikacja korporacyjna, audyt wewnętrzny, strategia i projekty, rozwój biznesu Grupy PZU, analizy makroekonomiczne
Andrzej Jaworski	Członek Zarządu PZU od 14 maja 2016 roku do 29 maja 2017 roku	ubezpieczenia zdrowotne, nieruchomości
Sławomir Niemierka	Dyrektor Grupy PZU w PZU od 19 marca 2012 roku do 31 października 2017 roku	compliance, reasekuracja

Na dzień sporządzenia sprawozdania SFCR w skład Zarządu PZU wchodził:

- 1) Paweł Surówka – Prezes Zarządu PZU;
- 2) Roger Hodgkiss – członek Zarządu PZU;
- 3) Maciej Rapkiewicz – członek Zarządu PZU;
- 4) Tomasz Kulik – członek Zarządu PZU;
- 5) Małgorzata Sadurska – członek Zarządu PZU.

Sprawozdanie SFCR zostało przyjęte przez Zarząd PZU w powyższym składzie.

B.1.5. Informacje na temat zasad i praktyk dotyczących wynagradzania rady nadzorczej, zarządu oraz pracowników

Członkowie Rady Nadzorczej PZU nie otrzymują wynagrodzenia zmiennego zależnego od wyników PZU. Zasady ich wynagradzania ustala bezpośrednio Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy. W 2017 roku członkowie Rady Nadzorczej otrzymywali stałe miesięczne wynagrodzenie, którego wysokość, uchwałą Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia PZU z dnia 8 lutego 2017 roku, została dostosowana do przedziału referencyjnego ustalonego na podstawie art. 10 ustawy o zasadach kształtowania wynagrodzeń.

Zasady wynagradzania Członków Zarządu kształtowane są przez Radę Nadzorczą i stanowią, że wynagrodzenie całkowite przysługujące Członkowi Zarządu z tytułu świadczenia usług zarządzania oraz wykonywania innych zobowiązań wynikających z Umowy o świadczenie usług zarządzania, zawartej na czas pełnienia funkcji w Zarządzie PZU składa się z:

- wynagrodzenia stałego - zryczałtowane miesięczne (za miesiąc kalendarzowy) wynagrodzenie podstawowe, które nie może przekroczyć przedziału referencyjnego, ustalonego na podstawie art. 4. ust. 2 ustawy o zasadach kształtowania wynagrodzeń, z zastrzeżeniem sytuacji wskazanych w art. 4 ust. 3 ww. ustawy;
- wynagrodzenia zmiennego – wynagrodzenie uzupełniające za dany rok obrotowy, uzależnione od poziomu realizacji celów zarządczych. Wynagrodzenie zmienne za dany rok obrotowy nie może przekroczyć określonego w ww. ustawie procentu wynagrodzenia stałego rocznego w poprzednim roku obrotowym, dla którego dokonywane jest obliczenie wysokości przysługującego wynagrodzenia zmiennego. Ponadto, istotną część wynagrodzenia zmiennego przyznawana jest w formie odroczonego wynagrodzenia zmiennego. Odroczone wynagrodzenie zmienne podlega odroczeniu przez 3 lata, a po 12, 24 i 36 miesiącach odpowiednio od daty przyznania, Członek Zarządu może nabyć prawo do 1/3 części odroczonego wynagrodzenia zmiennego za dany rok, po spełnieniu warunków opisanych w Umowie o świadczenie usług zarządzania.

PZU określił zasady wynagradzania pracowników, a w szczególności osób pełniących kluczowe funkcje. Zasady obowiązujące te osoby stanowią element efektywnego zarządzania ryzykiem PZU i zawierają postanowienia dotyczące kształtowania zasad wynagradzania w podmiotach działających na rynku ubezpieczeń zawarte w przepisach prawa, w Zasadach Ładu Korporacyjnego oraz w ramach rozporządzenia delegowanego oraz ustawy o działalności ubezpieczeniowej.

Zgodnie z polityką wynagradzania, wynagrodzenie zmienne ustalane jest odmiennie dla poszczególnych grup pracowników lub poszczególnych osób. Jego poziom jest uzasadniony wynikami finansowymi PZU, a także osiągniętymi wynikami pracy. Zasady przyznawania wynagrodzenia zmiennego mają na celu wspieranie prawidłowego i skutecznego zarządzania ryzykiem, zniechęcanie do podejmowania nadmiernego ryzyka wykraczającego poza limity zaakceptowane przez Radę Nadzorczą PZU, a także wspieranie realizacji strategii działalności i ograniczenie konfliktu interesów. Wynagrodzenia zmienne mogą podlegać ograniczeniom w zakresie możliwej do przyznania kwoty maksymalnej. Polityka przewiduje również możliwość odroczenia wypłaty znacznej części wynagrodzenia zmiennego. Polityka wynagradzania nie przewiduje wynagradzania pracowników w formie uprawnień do akcji, bądź opcji na akcje oraz dodatkowych programów emerytalno-rentowych lub programów wcześniejszych emerytur dla członków Zarządu PZU lub Rady Nadzorczej PZU i innych osób nadzorujących funkcje kluczowe.

Zasady wynagrodzeń w innych jednostkach zależnych prowadzących działalność ubezpieczeniową są dostosowane do lokalnych wymogów prawnych i bazują na zasadach wdrożonych w PZU i opisanych powyżej.

B.1.6. Informacje dotyczące istotnych transakcji zawartych w okresie sprawozdawczym z akcjonariuszami oraz z członkami Zarządu lub Rady Nadzorczej

W 2017 roku PZU wypłacił akcjonariuszom dywidendę, co zostało opisane w części A.1.7.1.

B.2. Wymogi dotyczące kompetencji i reputacji

B.2.1. Wymogi dotyczące umiejętności, kwalifikacji i wiedzy fachowej wobec osób, które faktycznie zarządzają daną jednostką w Grupie PZU lub wykonują czynności w ramach innych kluczowych funkcji

W jednostkach Grupy PZU prowadzących działalność ubezpieczeniową wymogi dotyczące umiejętności, kwalifikacji i wiedzy fachowej wobec osób, które faktycznie zarządzają daną jednostką Grupy PZU lub wykonują czynności w ramach innych kluczowych funkcji stosuje się adekwatnie do ich zakresu odpowiedzialności, obowiązujących przepisów prawa oraz przepisów wewnętrznych. Wyżej wymienione wymogi w poszczególnych jednostkach Grupy PZU bazują na zasadach wdrożonych w PZU opisanych poniżej.

W ramach grupy osób faktycznie zarządzających PZU oraz wykonujących czynności w ramach innych kluczowych funkcji, rozróżnia się 4 grupy:

- 1) członków Rady Nadzorczej PZU, wobec których wymogi dotyczące umiejętności, kwalifikacji i wiedzy fachowej reguluje Statut PZU;
- 2) Zarządzających, którymi są osoby pełniące funkcje członka Zarządu PZU albo Dyrektora Grupy PZU w PZU pełniącego jednocześnie funkcję Członka Zarządu PZU Życie;
- 3) osoby nadzorujące kluczowe funkcje, którymi są osoby wskazane jako nadzorujące poszczególne kluczowe funkcje w zarządzeniu Prezesa Zarządu PZU;
- 4) osoby wykonujące czynności należące do funkcji kluczowych w PZU, którymi są osoby zatrudnione w strukturach organizacyjnych PZU, które zgodnie z regulaminem organizacyjnym danej struktury PZU realizują w niej kluczowe funkcje.

Wymogi wobec osób Zarządzających, osób nadzorujących kluczowe funkcje oraz osób wykonujących czynności należące do funkcji kluczowych regulowane są odrębnie.

Osoba Zarządzająca musi spełniać w szczególności poniższe wymagania:

- 1) spełnia wymogi określone w Statucie PZU;
- 2) daje rękojmię prowadzenia spraw PZU w sposób należyty;
- 3) posiada pełną zdolność do czynności prawnych;
- 4) nie była skazana za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe prawomocnym wyrokiem sądu;
- 5) nie jest członkiem organu zarządzającego:
 - o zakładu reasekuracji,
 - o towarzystwa funduszy inwestycyjnych lub zarządzającego alternatywnymi spółkami inwestycyjnymi w rozumieniu ustawy o funduszach prowadzącego działalność na podstawie zezwolenia,
 - o podmiotu prowadzącego działalność maklerską w rozumieniu ustawy o obrocie instrumentami lub inną działalność w zakresie obrotu instrumentami finansowymi w rozumieniu tej ustawy,
 - o powszechnego towarzystwa emerytalnego,
 - o banku.
- 6) posiada udowodnioną znajomość języka polskiego, zgodnie z ustawą o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej;
- 7) posiada doświadczenie zawodowe oraz wiedzę adekwatne do pełnionej funkcji szczególnie w zakresie:
 - o rynków ubezpieczeń i rynków finansowych;
 - o systemu zarządzania;
 - o analizy finansowej i aktuarialnej;
 - o zasad, reguł i wymogów przepisów prawa związanych z funkcjonowaniem PZU, w tym umiejętności dostosowania do zmian przepisów prawa;

Osoba nadzorująca kluczową funkcję musi spełniać w szczególności poniższe wymagania:

- 1) posiada wyższe wykształcenie uzyskane w Polsce lub uzyskane w innym państwie w rozumieniu właściwych przepisów tego państwa, chyba że ze względu na doświadczenie zawodowe danej osoby KNF wyda zgodę a odstąpienie od tego wymogu wobec tej osoby;
- 2) spełnia wymogi określone dla osób Zarządzających wskazane w pkt. 2, 3, 4, 7 powyżej;

Osoba wykonująca czynności należące do funkcji kluczowych musi spełniać wymagania określone w opisie stanowiska, na którym jest zatrudniona. Opisy stanowisk pracy dla danej funkcji tworzone są w oparciu o regulamin organizacyjny PZU oraz regulamin organizacyjny danej struktury organizacyjnej realizującej funkcję kluczową. Podstawowe wymagania wobec powyższej grupy osób w rozróżnieniu na poszczególne funkcje kluczowe zostały opisane poniżej:

- 1) na stanowiskach w funkcji aktuarialnej wymaga się posiadania wiedzy z dziedziny matematyki ubezpieczeniowej i finansowej oraz odpowiedniego doświadczenia zawodowego i wykształcenia, adekwatnych do pełnionych zadań na danym stanowisku;
- 2) na stanowiskach w funkcji zarządzania ryzykiem wymaga się posiadania wiedzy z dziedziny oceny ryzyka przyjmowanego do ubezpieczenia i tworzenia rezerw, zarządzania aktywami i pasywami, lokowania kapitału, w szczególności w instrumenty pochodne i podobne instrumenty finansowe, zarządzania płynnością i ryzykiem koncentracji, zarządzania ryzykiem operacyjnym, reasekuracji i innych technik ograniczania ryzyka oraz odpowiedniego doświadczenia zawodowego i wykształcenia, adekwatnych do pełnionych zadań na danym stanowisku;
- 3) na stanowiskach w funkcji audytu wewnętrznego wymaga się posiadania wiedzy w zakresie oceny ryzyka, analizy i przyporządkowania procesów, metodologii pracy audytu, dobrych praktyk w procesach biznesowych, umiejętności wydawania rekomendacji na podstawie wyników prac przeprowadzonych zgodnie z planem audytu oraz odpowiedniego doświadczenia zawodowego i wykształcenia, adekwatnych do pełnionych zadań na danym stanowisku;
- 4) na stanowiskach w funkcji compliance wymaga się posiadania wiedzy w zakresie zarządzania ryzykiem braku zgodności, oceny ryzyka braku zgodności, umiejętności opracowywania rozwiązań systemowych w zakresie

zarządzania ryzykiem braku zgodności oraz odpowiedniego doświadczenia zawodowego i wykształcenia, adekwatnych do pełnionych zadań na danym stanowisku.

B.2.2. Ocena kompetencji i reputacji osób, które faktycznie zarządzają jednostką w Grupie PZU lub wykonują czynności w ramach innych kluczowych funkcji

W jednostkach Grupy PZU prowadzących działalność ubezpieczeniową zasady dotyczące oceny kompetencji i reputacji wobec osób, które faktycznie zarządzają daną jednostką Grupy PZU lub wykonują czynności w ramach innych kluczowych funkcji stosuje się adekwatnie do ich zakresu odpowiedzialności, obowiązujących przepisów prawa oraz przepisów wewnętrznych. Powyższe zasady bazują na regulacjach i procesach wdrożonych w PZU opisanych poniżej.

Zasady oceny kompetencji oraz reputacji osób Zarządzających, osób nadzorujących kluczowe funkcje oraz osób wykonujących czynności należące do funkcji kluczowych regulowane są odrębnie.

Zgodnie z powyższym za ocenę kompetencji i reputacji:

- 1) osób Zarządzających - odpowiedzialna jest Rada Nadzorcza PZU w przypadku członków Zarządu PZU oraz Zarząd PZU w przypadku Dyrektorów Grupy PZU.
- 2) osób nadzorujących kluczowe funkcje - odpowiedzialny jest Zarząd PZU.

Ocena kompetencji i reputacji osób Zarządzających oraz nadzorujących kluczowe funkcje przeprowadzana jest przed powołaniem odpowiednio do pełnienia funkcji członka Zarządu, bądź na stanowisko Dyrektora Grupy PZU lub na stanowisko nadzorujące kluczową funkcję, a jej weryfikacji dokonuje się raz do roku w procesie aktualizacji oceny i reputacji lub w przypadku zaistnienia okoliczności wskazujących na niezgodność działań tej osoby z przepisami prawa mogących skutkować, w szczególności, niezgodnością działalności PZU z przepisami prawa, przestępstwem finansowym lub zagrożeniem prawidłowego zarządzania PZU.

- 3) osób wykonujących czynności należące do funkcji kluczowych - odpowiedzialny jest ich bezpośredni przełożony. Ocena kompetencji i reputacji przeprowadzana jest przed zatrudnieniem na danym stanowisku w ramach kluczowej funkcji lub w przypadku zaistnienia okoliczności wskazujących na niezgodność działań tej osoby z przepisami prawa mogących skutkować, w szczególności, niezgodnością działalności jednostki zależnej z przepisami prawa lub przestępstwem finansowym.

Kryteria stanowiące podstawę oceny wobec powyższych osób określone są na podstawie przepisów prawa, przepisów wewnętrznych PZU oraz opisu stanowiska pracy. Poszczególne kryteria oceniane są indywidualnie i stanowią podstawę co do oceny danej osoby. Ocena dokonywana jest w oparciu o przekazane przez daną osobę dokumenty potwierdzające spełnienie wymogów, ocenę jej zachowania i postaw w ramach wykonywania czynności służbowych oraz informacje pozyskane z innych źródeł.

B.3. System zarządzania ryzykiem, w tym własna ocena ryzyka i wypłacalności

B.3.1. Opis systemu zarządzania ryzykiem

PZU sprawuje nadzór nad system zarządzania ryzykiem Grupy PZU na podstawie zawartych z istotnymi jednostkami zależnymi porozumień o współpracy. Nadają one ramy współpracy m.in. w procesie zarządzania ryzykiem w Grupie PZU, umożliwiają pozyskiwanie i przetwarzanie informacji koniecznych do adekwatnego i efektywnego zarządzania ryzykiem na poziomie Grupy PZU i zapewniają, że różnego rodzaju ryzyka generowane przez poszczególne jednostki Grupy PZU podlegają ocenie i są oparte na tych samych standardach, z uwzględnieniem wymogów i ograniczeń wynikających z obowiązujących przepisów prawa. Sposób implementacji systemów w poszczególnych jednostkach Grupy PZU jest dostosowany do ich wielkości, istotności ryzyk, regulacji sektorowych oraz specyficznych regulacji w poszczególnych krajach.

System zarządzania ryzykiem w Grupie PZU oparty jest na:

- strukturze organizacyjnej – obejmującej podział kompetencji i zadań realizowanych przez organy statutowe, komitety oraz struktury organizacyjne biorące udział w procesie zarządzania ryzykiem;
- procesie zarządzania ryzykiem, w tym metodach identyfikacji, pomiaru i oceny, monitorowania i kontrolowania, raportowania ryzyka oraz podejmowania działań zarządczych.

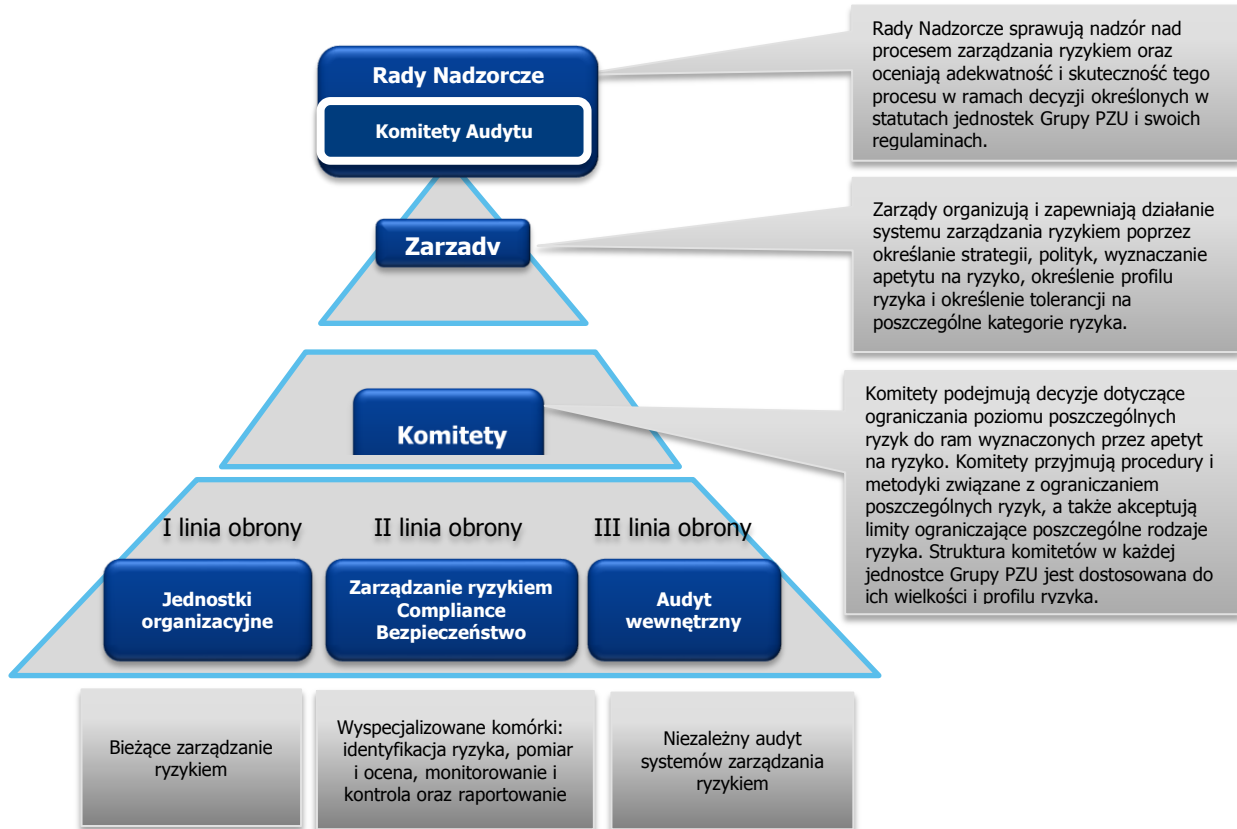
Spójny podział kompetencji i zadań w PZU i w poszczególnych jednostkach zależnych oparty jest na czterech poziomach kompetencyjnych.

Trzy pierwsze poziomy kompetencyjne obejmują:

- rady nadzorcze, które sprawują nadzór nad procesem zarządzania ryzykiem oraz oceniają adekwatność i skuteczność tego procesu w ramach decyzji określonych w statutach jednostek Grupy PZU i swoich regulaminach. W celu zwiększenia efektywności wykonywania przez rady nadzorcze czynności nadzorczych, m.in. w zakresie monitorowania efektywności systemu zarządzania ryzykiem, rady nadzorcze mogą powoływać komitety audytu;
- zarządy, które organizują i zapewniają działanie systemu zarządzania ryzykiem poprzez przyjęcie strategii zarządzania ryzykiem, polityk, wyznaczanie apetytu na ryzyko, określenie profilu ryzyka i określenie tolerancji na poszczególne kategorie ryzyka;
- komitety, które podejmują decyzje dotyczące ograniczania poziomu poszczególnych ryzyk do ram wyznaczonych przez apetyt na ryzyko. Komitety przyjmują procedury i metodyki związane z ograniczaniem poszczególnych ryzyk, a także akceptują limity ograniczające poszczególne rodzaje ryzyka. Utworzony w 2016 roku Komitet Ryzyka Grupy PZU stanowi wsparcie (zarówno rad nadzorczych jak i zarządów jednostek zależnych) we wdrażaniu efektywnego systemu zarządzania ryzykiem, spójnego dla całej Grupy PZU. Celem działania Komitetu Ryzyka Grupy PZU jest koordynacja działań oraz nadzór nad systemem i procesami zarządzania ryzykami występującymi w Grupie PZU.

Czwarty poziom kompetencyjny dotyczy poziomu operacyjnego, w którym zadania związane z procesem zarządzania ryzykiem podzielone są pomiędzy trzy linie obrony:

- pierwsza linia obrony – obejmuje bieżące zarządzanie ryzykiem na poziomie struktur organizacyjnych poszczególnych jednostek Grupy PZU oraz podejmowanie decyzji w ramach procesu zarządzania ryzykiem. Kadra zarządzająca odpowiada za wdrożenie skutecznego systemu zarządzania ryzykiem w nadzorowanym obszarze działalności, w szczególności za zaprojektowanie i efektywne funkcjonowanie działań identyfikujących i monitorujących jako integralnych składników realizowanych procesów, zapewniających właściwą reakcję na występujące ryzyka;
- druga linia obrony – obejmuje zarządzanie ryzykiem poprzez wyspecjalizowane struktury organizacyjne PZU zajmujące się identyfikacją, monitorowaniem i raportowaniem o ryzyku oraz kontrolą ograniczeń. W ramach drugiej linii obrony szczególną rolę odgrywają następujące komórki Centrali PZU, które koordynują ten proces w ramach jednostek Grupy PZU: Biuro Ryzyka, Biuro Compliance, Biuro Bezpieczeństwa, Biuro Planowania i Kontrolingu, Biuro Aktuarialne, Biuro Reasekuracji, Biuro Prawne, Biuro Zarządzania Kadrami;
- trzecia linia obrony – obejmuje audyt wewnętrzny, który przeprowadza niezależne audyty elementów systemu zarządzania ryzykiem oraz czynności kontrolnych wbudowanych w działalność danej jednostki Grupy PZU. Funkcja ta realizowana jest przez komórkę ds. audytu wewnętrznego.

Funkcja zarządzania ryzykiem na poziomie Grupy PZU realizowana jest przez Biuro Ryzyka w PZU, które rozwija proces zarządzania ryzykiem poprzez przygotowanie i aktualizację właściwych regulacji wewnętrznych związanych z zarządzaniem ryzykiem (w tym rekomendacji dla jednostek zależnych), a także na bieżąco wykonuje poszczególne czynności związane z procesem zarządzania ryzykiem, w szczególności:

- przygotowanie strategii zarządzania ryzykiem oraz polityk zarządzania poszczególnymi ryzykami;
- przegląd polityk;
- opracowanie metodyki pomiaru poszczególnych ryzyk;
- projektowanie narzędzi wspierających proces zarządzania ryzykiem;
- identyfikację, pomiar i ocenę, monitorowanie i kontrolę ryzyka;
- sporządzanie raportów kontrolnych oraz monitorowanie wykorzystania limitów i ograniczeń;
- przygotowanie zasad i metodyk dotyczących zarządzania ryzykiem;
- opracowanie propozycji siatki limitów i ograniczeń;
- sporządzanie informacji o ryzyku na potrzeby organów nadzoru;
- sporządzanie informacji o ryzyku na potrzeby agencji ratingowych;
- przeprowadzanie testów stresu;
- monitorowanie poziomu ryzyka.

Osobą nadzorującą funkcję zarządzania ryzykiem jest Dyrektor Biura Ryzyka w PZU, który podlega Członkowi Zarządu PZU odpowiedzialnemu za ryzyko. Za systemowe zarządzanie ryzykiem odpowiedzialne jest Biuro Ryzyka PZU, które współpracuje w procesie z właściwymi strukturami Grupy PZU.

B.3.2. Własna ocena ryzyka i wypłacalności

Proces własnej oceny ryzyka i wypłacalności jest integralną częścią procesu planowania finansowego i składa się z następujących etapów:

- przygotowanie i zatwierdzenie założeń do przeprowadzenia procesu w danym roku;
- przygotowanie i zatwierdzenie przez właściwe struktury organizacyjne danej jednostki Grupy PZU, a następnie przekazanie do komórek odpowiedzialnych za ryzyko w tych jednostkach, danych zgodnych z wyceną przyjętą w systemie WII i spójnych ze Strategią Grupy PZU oraz planami finansowymi Grupy PZU;
- analiza i ocena ryzyk;
- analiza spełnienia wymogów dotyczących rezerw techniczno-ubezpieczeniowych;
- przeprowadzenie oceny dotyczącej potrzeb kapitałowych przy realizacji założeń planu finansowego;
- przeprowadzenie oceny kondycji kapitałowej Grupy PZU (w ujęciu zagregowanym) w wyniku testów stresu;
- analiza zgodności z apetytem na ryzyko oraz profilem ryzyka;
- propozycja zmian w zakresie obniżenia ekspozycji na ryzyko lub podwyższenia środków własnych, jeżeli zostanie to uznane za konieczne;
- zmiany w planie finansowym lub projekcie planu finansowego, jeżeli zostaną uznane za konieczne;
- zatwierdzenie wyników własnej oceny ryzyka i wypłacalności i podjęcie ewentualnych działań zarządczych;
- udokumentowanie wyników procesu własnej oceny ryzyka i wypłacalności w formie raportu;
- sporządzenie protokołu z własnej oceny ryzyka i wypłacalności;
- przekazanie do organu nadzoru raportu z własnej oceny ryzyka i wypłacalności na potrzeby organu nadzoru.

Proces własnej oceny ryzyka i wypłacalności oraz przeprowadzane w ramach niego analizy zostały skonsultowane tak, aby stanowić wsparcie procesu planowania finansowego w zakresie analizy profilu ryzyka oraz oceny spełnienia wymogów kapitałowych w zakładanym horyzoncie czasu i przy realizacji określonych w planie finansowym założeń. Stanowi on również podsumowanie i kontrolę efektywności działań podejmowanych w toku procesu zarządzania ryzykiem.

Struktura procesu własnej oceny ryzyka i wypłacalności oraz zakres odpowiedzialności poszczególnych uczestników procesu w Grupie PZU zostały dostosowane do obowiązków poszczególnych jednostek organizacyjnych Grupy PZU wynikających z ich zakresu kompetencji określonych w ramach systemu zarządzania oraz z procesu planowania finansowego. Zarząd PZU odpowiada za zorganizowanie i zapewnienie efektywnego funkcjonowania procesu własnej oceny ryzyka i wypłacalności. Członkowie zarządów jednostek zależnych nadzorujący struktury biorące udział w procesie nadzorują działania związane z procesem własnej oceny ryzyka i wypłacalności w podległych im obszarach oraz zatwierdzają przygotowane w ich obszarach dane i analizy konieczne do przeprowadzenia własnej oceny ryzyka i wypłacalności. Biuro Ryzyka w PZU rozwija proces własnej oceny ryzyka i wypłacalności, koordynuje przeprowadzenie oceny oraz dokonuje oceny własnych potrzeb w zakresie wypłacalności, oceny ciągłej zgodności z wymogami kapitałowymi i oceny odchyłeń profilu ryzyka od założeń leżących u podstaw wyznaczania kapitałowego wymogu wypłacalności. Wszystkie dane prognostyczne dostarczane są do Biura Ryzyka w PZU za pośrednictwem Biura Planowania i Kontrolingu w PZU, które odpowiada za ich wewnętrzną spójność oraz zgodność z planami finansowymi.

Własna ocena ryzyka i wypłacalności jest przeprowadzana regularnie, co najmniej raz w roku lub po wystąpieniu istotnych zmian w profilu ryzyka wynikających ze zmian operacji wewnętrznych lub zmian otoczenia biznesowego. Częstotliwość przeprowadzenia własnej oceny ryzyka i wypłacalności jest spójna z rewizją planów finansowych oraz towarzyszących im nowych prognoz rozwoju działalności, które odpowiadają realizacji Strategii Grupy PZU oraz uwzględniają zmiany wynikające z rozwoju portfela oraz zmian w otoczeniu biznesowym.

Wyniki własnej ocen ryzyka i wypłacalności są dokumentowane w formie raportu. Raport podlega niezależnemu przeglądowi wykonywanemu przez Biuro Audytu Wewnętrznego w PZU a następnie, po zaopiniowaniu przez Komitet Ryzyka Grupy PZU, zatwierdzeniu przez Zarząd PZU.

Ocena ogólnych potrzeb w zakresie wypłacalności dokonywana jest dla wszystkich ryzyk uznanych za istotne, zgodnie z postanowieniami Strategii Grupy PZU w zakresie zarządzania ryzykiem oraz polityk zarządzania poszczególnymi

ryzykami, tj. ryzyka aktuarialnego, ryzyka rynkowego, ryzyka niewypłacalności kontrahenta oraz ryzyka operacyjnego. Dodatkowo szacowany jest bufor na możliwą materializację ryzyk trudnomierzalnych (w tym ryzyka braku zgodności).

Ocena ogólnych potrzeb w zakresie wypłacalności w 2017 roku objęła lata 2017-2020, zgodnie z horyzontem Strategii Grupy PZU oraz towarzyszących jej planów finansowych. W ramach oceny ogólnych potrzeb w zakresie wypłacalności przeprowadzone zostały analizy w celu określenia, czy przy danej strategii działalności Grupa PZU utrzyma niezbędny poziom kapitału, adekwatny do ryzyka, na jakie jest narażona obecnie i na jakie może być narażona w przyszłości (również w przypadku wystąpienia nagłych zdarzeń odzwierciedlonych w scenariuszach szokowych). Testowane scenariusze zbudowane zostały w oparciu o profil ryzyka Grupy PZU, umożliwiając weryfikację jej potrzeb kapitałowych w nowych warunkach, obejmujących zarówno istotne zmiany w otoczeniu makroekonomicznym, jak i szoki charakterystyczne dla sektora ubezpieczeń. Ponadto analiza obejmuje scenariusze wpływające zarówno na aktywa, jak i na pasywa.

Własna ocena ryzyka i wypłacalności Grupy PZU w 2017 roku objęła dodatkowo efekt zarażenia oraz scenariusz badający kwestie dostępności kapitału i możliwości jego przenoszenia pomiędzy jednostkami w Grupie PZU.

Jeżeli w wyniku własnej oceny ryzyka i wypłacalności w kolejnych latach projekcji zostanie zidentyfikowany możliwy spadek współczynnika wypłacalności poniżej akceptowalnego poziomu lub przekroczenie limitów profilu ryzyka, Dyrektor Biura Ryzyka w PZU, we współpracy z Dyrektorem Biura Planowania i Kontrolingu w PZU, przedstawiają możliwe działania, w tym zmiany w zakresie planów finansowych, mające na celu obniżenie poziomu ryzyka lub podwyższenie środków własnych. Podlegają one zatwierdzeniu przez Członka Zarządu PZU nadzorującego Biuro Ryzyka w PZU, w uzgodnieniu z Członkiem Zarządu PZU nadzorującym Biuro Planowania i Kontrolingu w PZU.

B.4. System kontroli wewnętrznej

B.4.1. Opis systemu kontroli wewnętrznej

System kontroli wewnętrznej w Grupie PZU obejmuje nadzór, ogół procedur administracyjnych i księgowych, struktur organizacyjnych, systemów raportowania, rozwiązań wprowadzonych w systemach informatycznych, funkcję zgodności z przepisami oraz inne mechanizmy kontrolne przyczyniające się do realizacji celów Grupy PZU oraz zapewnienia bezpieczeństwa i stabilności jej funkcjonowania, realizowane w celu racjonalnego zapewnienia:

- efektywności i skuteczności działalności operacyjnej;
- rzetelności informacji przekazywanych wewnątrz i zewnątrz oraz zabezpieczenia ich dostępności i wiarygodności, w szczególności w odniesieniu do tych wpływających na sprawozdania finansowe;
- adekwatności i efektywności kontroli ryzyk (działania kontrolne powinny być proporcjonalne do poziomu ryzyka związanego z działalnością i procesów poddawanych kontroli);
- odpowiedzialnego i transparentnego zarządzania;
- zgodności działań z przepisami prawa, przepisami wewnętrznymi oraz przyjętymi standardami postępowania.

System kontroli wewnętrznej wspomaga realizację celów, co wymaga, aby koncentrował się na następujących obszarach:

- środowisku kontroli wewnętrznej, tj. promowaniu znaczenia kontroli wśród pracowników i nadzoru ze strony kierownictwa, stylu zarządzania, w tym delegowaniu zadań, uczciwości, wartości etycznych i rozwoju pracowników;
- identyfikacji i ocenie ryzyka, w tym utrzymywaniu go na akceptowalnym poziomie;
- czynnościach kontrolnych i podziale obowiązków;
- jakości informacji i jej komunikowaniu, tj. zapewnieniu przepływu informacji, które pozwalają prowadzić i kontrolować działalność;
- monitorowaniu efektywności mechanizmów kontrolnych.

W zależności od rodzaju zadań zakres kontroli wewnętrznej obejmuje w szczególności:

- kompletność, aktualność i zgodność z obowiązującymi przepisami prawa regulacji wewnętrznych dotyczących danej działalności;
- prawidłowość, kompletność i terminowość wykonywanych czynności, w tym obiegu dokumentów;
- prawidłowość organizacji i podziału pracy;
- przestrzeganie pełnomocnictw, upoważnień, limitów i innych elementów kontrolnych, w szczególności w zakresie:
 - podpisywania korespondencji wewnętrznej i wychodzącej na zewnątrz,
 - zawierania transakcji skutkujących powstaniem zobowiązań,
 - podejmowania decyzji biznesowych,
 - korzystania z systemów informatycznych;
- prawidłowość przebiegu procesów;
- prawidłowość ewidencji księgowej;
- bezpieczeństwo systemów informatycznych oraz sieci teleinformatycznych;
- bezpieczeństwo informacji chronionych, w rozumieniu obowiązujących regulacji wewnętrznych.

W przypadku zidentyfikowania przez pracownika nieprawidłowości stwierdzonych w wyniku kontroli, pracownik zobowiązany jest do ich udokumentowania i poinformowania bezpośredniego przełożonego. Jednocześnie pracownik zobowiązany jest do ich raportowania zgodnie z obowiązującymi regulacjami wewnętrznymi.

B.4.2. Funkcja zgodności z przepisami

Biuro Compliance w PZU odpowiada za kształtowanie systemu compliance w Grupie PZU dbając o jego spójność na wszystkich poziomach Grupy PZU. Biuro Compliance w PZU raportuje do Zarządu i Rady Nadzorczej PZU, w zakresie zdarzeń zaistniałych na poziomie PZU i jednostek zależnych, z którymi podpisano porozumienia o współpracy i wymianie informacji. Rekomendacje Biura Compliance w PZU wydane w ramach prowadzonych działań i analiz zgodności podlegają procesowi monitoringu.

Funkcja zgodności z przepisami w jednostkach Grupy PZU jest zorganizowana na podstawie jednolitych i spójnych standardów, wypracowanych na poziomie PZU, z uwzględnieniem tzw. „zasady proporcjonalności” tj. skali i specyfiki działalności danej jednostki Grupy PZU. Wdrożone regulacje wewnętrzne określają zakres i charakter działań funkcji zgodności z przepisami, w tym cykliczne raportowanie komórek ds. compliance jednostek zależnych do Biura Compliance w PZU, a następnie Biura Compliance w PZU do Zarządu i Rady Nadzorczej PZU. Niezależnie od powyższego komórki ds. compliance w jednostkach zależnych raportują także do swoich zarządów lub rad nadzorczych. Funkcja zgodności z przepisami w jednostkach Grupy PZU jest obiektywna i niezależna.

Najważniejsze kompetencje Biura Compliance w PZU w obszarze ryzyka braku zgodności w Grupie PZU:

- analiza i udział w procesie wdrażania systemowych rozwiązań we wszystkich obszarach funkcjonalnych jednostek Grupy PZU oraz realizowanych procesów biznesowych w zakresie ryzyka braku zgodności;
- inicjowanie i rekomendowanie zmian w systemowych rozwiązaniach oraz analizowanych procesach jednostek Grupy PZU, jako efekt analiz compliance;
- zapewnienie koordynacji i spójnych rozwiązań w zakresie realizacji funkcji zgodności z przepisami i zarządzania ryzykiem braku zgodności w Grupie PZU;
- konsultacje i współpraca z jednostkami zależnymi w celu zapewnienia jednolitych rozwiązań w zakresie realizacji funkcji zgodności z przepisami w Grupie PZU oraz spójnego stanowiska regulowanych jednostek zależnych Grupy PZU przy udzielaniu odpowiedzi na zapytania Komisji Nadzoru Finansowego kierowane systemowo do jednostek regulowanych;
- konsultacja oraz wymiana informacji z jednostkami zależnymi w zakresie zapewnienia spójności procesu identyfikacji i oceny ryzyka braku zgodności;

- prowadzenie systemowych analiz compliance w jednostkach Grupy PZU na podstawie przepisów wewnętrznych oraz porozumień o współpracy i polityk;
- raportowanie na poziomie systemowym ryzyka braku zgodności w Grupie PZU;
- monitorowanie przestrzegania standardów postępowania, w tym norm etycznych, z uwzględnieniem dobrych praktyk przyjętych w jednostkach Grupy PZU.

Biuro Compliance w PZU, w ramach wymiany informacji i współpracy z jednostkami zależnymi w obszarze funkcji zgodności, współuczestniczy we wdrażaniu w tych jednostkach jednolitych standardów oraz kluczowych rozwiązań metodologicznych. Formalną podstawą współpracy w obszarze funkcji compliance są porozumienia o współpracy i wymianie informacji oraz Polityka compliance w Grupie PZU, które precyzują zasady, zakres i charakter tej współpracy pomiędzy PZU a jednostkami zależnymi.

B.5. Funkcja audytu wewnętrznego

B.5.1. Opis wdrożenia funkcji audytu wewnętrznego

Biuro Audytu Wewnętrznego w PZU koordynuje funkcjonowanie audytu wewnętrznego w jednostkach Grupy PZU poprzez budowę jednolitych standardów oraz wymianę informacji w zakresie systemu kontroli wewnętrznej i audytu wewnętrznego. Audyt wewnętrzny pozyskuje informacje z jednostek Grupy PZU dotyczące adekwatności i efektywności systemów zarządzania ryzykiem i kontroli wewnętrznej. W jednostkach Grupy PZU wprowadzone zostały kluczowe rozwiązania metodologiczne Biura Audytu Wewnętrznego w PZU (z uwzględnieniem uwarunkowań formalno-prawnych, specyfiki i skali działalności tych jednostek).

Głównymi działaniami Biura Audytu Wewnętrznego w PZU w odniesieniu do Grupy PZU są:

- ujednoczanie zasad funkcjonowania audytu wewnętrznego;
- koordynowanie tworzenia planów audytów;
- realizowanie zadań audytowych;
- pozyskiwanie informacji z komórek ds. audytu wewnętrznego w jednostkach Grupy PZU;
- uwzględnianie w sprawozdaniach z działalności Biura Audytu Wewnętrznego w PZU do Zarządu i Komitetu Audytu Rady Nadzorczej PZU informacji dotyczących podmiotów Grupy PZU.

Audyt wewnętrzny w jednostkach Grupy PZU może być realizowany przez:

- komórki ds. audytu wewnętrznego w jednostkach Grupy PZU;
- Biuro Audytu Wewnętrznego w PZU, z zachowaniem zasad wynikających z zawartych z jednostkami zależnymi Grupy PZU porozumień dotyczących współpracy m.in w zakresie audytu wewnętrznego.

Audyt wewnętrzny obejmuje niezależną ocenę ryzyka, badanie wszystkich struktur organizacyjnych w jednostkach Grupy PZU, produktów, systemów, procesów biznesowych, procesów zarządzania ryzykiem, z częstotliwością zależną od zidentyfikowanych obszarów ryzyk i poziomu istotności ryzyk, a także od roli i skuteczności kontroli wewnętrznej w ich redukowaniu.

B.5.2. Niezależność i obiektywizm audytu wewnętrznego

Funkcja audytu wewnętrznego jest obiektywna i niezależna od funkcji operacyjnych. Zakres czynności audytowych realizowanych w ramach poszczególnych audytów oraz wydawane oceny poaudytowe stanowią autonomiczne decyzje audytorów. Zadania są rozdzielane w taki sposób, aby zapobiec potencjalnym i rzeczywistym konfliktom interesów. Każdy pracownik jest zobowiązany do poinformowania przełożonego w przypadku wystąpienia konfliktu interesów. Zbierane są informacje od pracowników audytu wewnętrznego na temat potencjalnego konfliktu interesów i w miarę potrzeb dokonuje się rotacji przydzielonych zadań. Ponadto żaden z audytorów nie może przed upływem jednego roku oceniać działalności, którą sam uprzednio wykonywał lub zarządzał. Wdrożono Kodeks Etyki Audytora Wewnętrznego, w oparciu o wytyczne Instytutu Audytorów Wewnętrznych (IIA), zawarte w Kodeksie Etyki IIA. Celem Kodeksu jest

promowanie najlepszych praktyk wykonywania obowiązków, wzorców postawy etycznej oraz determinowanie potrzeby ciągłego rozwoju zawodowego i kształtowania właściwego wizerunku audytorów wewnętrznych. Audytorom wewnętrznym nie wolno przyjmować odpowiedzialności za działalność operacyjną, która podlega ocenie audytu wewnętrznego.

Niezależność funkcji Audytu Wewnętrznego jest zapewniona poprzez zapisy odpowiednich regulacji wewnętrznych.

Audyty wewnętrzne uwzględnione w Planie audytu PZU i dotyczące jednostek zależnych realizowane są przez pracowników Biura Audytu Wewnętrznego w PZU, którzy stanowią zespół o wysokich kwalifikacjach zawodowych i etycznych oraz posiadają wiedzę, umiejętności i znajomość zagadnień niezbędnych do realizacji audytów.

Dyrektor Zarządzający ds. Audytu w PZU decyduje o zasobach oraz terminach realizacji zadań audytowych.

Dla zapewnienia realizacji zadań, audytorzy mają dostęp do niezbędnych informacji, wyjaśnień, dokumentów i danych umożliwiających terminowe i poprawne wykonanie zadań, z uwzględnieniem ograniczenia dostępu do informacji zgodnego z przepisami prawa powszechnie obowiązującego.

Biuro Audytu Wewnętrznego w PZU przygotowuje sprawozdanie roczne z działalności, które obejmuje:

- informację o zrealizowanych audytach (w tym o wykonaniu planu audytu);
- ocenę systemu kontroli wewnętrznej i zarządzania ryzykiem.

Biuro Audytu Wewnętrznego w PZU sporządza również w cyklach kwartalnych, sprawozdanie obejmujące w szczególności:

- informację o realizacji Planu audytu;
- informację o wynikach zrealizowanych audytów wewnętrznych oraz o rekomendacjach wydanych i odrzuconych (akceptacja ryzyka);
- informację o wynikach monitorowania rekomendacji.

Sprawozdania przekazywane są Zarządowi PZU i Komitetowi Audytu Rady Nadzorczej PZU i uwzględniają również informacje raportowane przez komórki ds. audytu wewnętrznego w jednostkach Grupy PZU.

Biuro Audytu Wewnętrznego w PZU prowadzi działalność doradczą w oparciu o decyzje Dyrektora Zarządzającego ds. Audytu w PZU; charakter i zakres działalności doradczej jest każdorazowo uzgodniony z właściwymi strukturami organizacyjnymi w jednostkach Grupy PZU, a jej celem jest doradztwo w zakresie usprawniania procesów, z zastrzeżeniem, że za procesy odpowiedzialni są kierujący tymi strukturami. Tryb realizacji i sposób raportowania działalności doradczej uzgadniany jest z kierującym strukturą organizacyjną, dla której świadczony jest doradztwo, z zastrzeżeniem, że w przypadku stwierdzenia istotnych kwestii, Biuro Audytu Wewnętrznego w PZU przekazuje je Zarządowi PZU i Komitetowi Audytu Rady Nadzorczej PZU.

B.6. Funkcja aktuarialna

Jednostki Grupy PZU prowadzące działalność w zakresie ubezpieczeń są odrębnymi jednostkami i posiadają własne funkcje aktuarialne. Zadania funkcji aktuarialnych są spójne dla wszystkich jednostek Grupy PZU. Ze względu na różną specyfikę rynków działania mogą występować różnice metodologiczne w działaniach poszczególnych funkcji. Funkcje działają w maksymalnym stopniu niezależnie od siebie, jednakże pozostają ze sobą w kontakcie i konsultują wzajemnie swoje wątpliwości. Nadrzędną rolę, koordynacyjno-doradczą, pełni funkcja aktuarialna w PZU. Nadzór nad całością przysługuje osobie nadzorującej funkcję aktuarialną w PZU.

Współpraca w obszarze aktuariatu w Grupie PZU ma na celu optymalizację standardów funkcjonowania i realizacji procesów biznesowych, zapewnienie sprawnego przepływu informacji pomiędzy PZU i jednostkami zależnymi ubezpieczeniowymi oraz zapewnienie bezpieczeństwa przekazywanych informacji. Jednostki zależne dokładają należytej staranności, aby prowadzona przez nie działalność była zgodna z zasadami współpracy w Grupie PZU, mając jednakże na względzie własną specyfikę działania oraz uwarunkowania prawne lub biznesowe. Zachowują one autonomię w obszarze aktuariatu, z zastrzeżeniem, że PZU pełni rolę koordynacyjno-doradczą w tym obszarze w stosunku do nich i jeśli zachodzi potrzeba, może ingerować w ich działalność w zakresie aktuariatu. Zasadniczo współpraca PZU z jednostkami zależnymi odbywa się na bieżąco na drodze wspólnych konsultacji, z zastrzeżeniem dla PZU możliwości określania

wytycznych, założeń, zasad, procedur i rekomendacji, jeżeli jest to podyktowane interesem Grupy PZU. Jednostki zależne, w terminach, formie i w sposób określony z odpowiednim wyprzedzeniem, przekazują:

- informacje konieczne dla dopełnienia przez funkcję aktuarialną PZU obowiązków informacyjnych lub sprawozdawczych ciążyących na PZU, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa;
- informacje, plany, materiały i dokumenty, dotyczące jednostki zależnej oraz jej podmiotów zależnych oraz wyjaśnienia dotyczące tej dokumentacji, o ile zachodzi taka potrzeba. Jednostki zależne uzyskują od podmiotów od nich zależnych informacje i dokumenty konieczne do wypełnienia niniejszego obowiązku;
- niezależnie od obowiązków określonych powyżej, jednostki zależne wypełniają wymagane przez obowiązujące je przepisy prawa obowiązki informacyjne oraz prowadzą własną politykę informacyjną.

Zakres współpracy obejmuje zatem szeroko pojętą działalność aktuarialną niezbędną do wykonywania obowiązków funkcji aktuarialnej.

B.7. Outsourcing

Ubezpieczeniowe jednostki Grupy PZU przyjęły zasady dokonywania outsourcingu, w tym outsourcingu czynności uznawanych za podstawowe lub ważne.

PZU i zależne jednostki ubezpieczeniowe nie powierzają podmiotom trzecim realizacji funkcji należących do systemu zarządzania (funkcji zarządzania ryzykiem, funkcji aktuarialnej, funkcji zgodności i funkcji audytu wewnętrznego).

Głównym zadaniem realizowanym przez ubezpieczeniowe jednostki zależne Grupy PZU w obszarze outsourcingu jest optymalizacja kosztów i jakości świadczonych klientom usług poprzez powierzenie wykonywania wybranych procesów profesjonalnym podmiotom specjalizującym się w wykonywaniu usług danego rodzaju.

Dodatkowo istnieją wewnątrzgrupowe umowy outsourcingu (zawarte pomiędzy jednostkami Grupy PZU), w ramach których powierza się czynności podstawowe lub ważne, obejmujące w szczególności: lokowanie środków, obsługę likwidacji szkód, obsługę świadczeń, w tym assistance, zarządzanie inwestycjami, obsługę ubezpieczeń. Wewnątrzgrupowe umowy outsourcingu czynności podstawowych lub ważnych zawierane są długoterminowo, z uwzględnieniem obowiązujących zasad w zakresie outsourcingu, w szczególności w zakresie oceny ryzyka, wymaganych postanowień umownych, w tym zabezpieczających możliwość przeprowadzenia kontroli realizacji umowy przez podmiot powierzający wykonanie czynności.

Podmioty, którym ubezpieczeniowe jednostki Grupy PZU powierzyły w ramach outsourcingu czynności podstawowe lub ważne, podlegają jurysdykcji polskiej, litewskiej, łotewskiej oraz fińskiej.

C. Profil ryzyka

Grupa PZU opracowała i wdrożyła system zarządzania ryzykiem, który jest ukierunkowany zarówno na kontrolę ryzyka, jak również na zachowanie odpowiedniego poziomu kapitalizacji. Poprzez identyfikację, analizę, pomiar, kontrolę, zarządzanie oraz raportowanie ryzyka związanego z prowadzoną działalnością operacyjną Grupa PZU jest w stanie zrealizować swoje zobowiązania wobec klientów i partnerów biznesowych oraz wypełnić wymogi płynące z przepisów prawnych i regulacji zewnętrznych. W każdej jednostce Grupy PZU wdrożono system zarządzania ryzykiem opisany w sekcji B i opierający się na następujących etapach: 1. Identyfikacja, 2. Ocena i pomiar ryzyka, 3. Monitorowanie i kontrolowanie, 4. Raportowanie, 5. Działania zarządcze. Proces jest wystandaryzowany w całej Grupie PZU. Sposób implementacji w jednostkach zależnych jest dostosowany do ich wielkości, istotności ryzyka, regulacji sektorowych oraz specyficznych regulacji w poszczególnych krajach.

Kategorie ryzyka istotne dla Grupy PZU wskazano w tabeli poniżej:

Lp.	Kategoria ryzyka	Definicja
1.	ryzyko aktuarialne	możliwość poniesienia straty lub niekorzystnej zmiany wartości zobowiązań, jakie mogą wynikać z zawartych umów ubezpieczenia i umów gwarancji ubezpieczeniowych, w związku z niewłaściwymi założeniami dotyczącymi wyceny składek i tworzenia rezerw techniczno-ubezpieczeniowych
2.	ryzyko rynkowe	ryzyko straty lub niekorzystnej zmiany sytuacji finansowej wynikające bezpośrednio lub pośrednio z wahań poziomu i wahań zmienności rynkowych cen aktywów, spreadu kredytowego, wartości zobowiązań i instrumentów finansowych
3.	ryzyko niewykonania zobowiązań przez kontrahenta	ryzyko straty lub niekorzystnej zmiany sytuacji finansowej wynikające z wahań wiarygodności i zdolności kredytowej emitentów papierów wartościowych, kontrahentów i wszelkich dłużników, materializujące się niewykonaniem zobowiązania przez kontrahenta
4.	ryzyko operacyjne	ryzyko poniesienia straty wynikającej z niewłaściwych lub błędnych procesów wewnętrznych, działań ludzi, funkcjonowania systemów lub ze zdarzeń zewnętrznych
5.	ryzyko braku zgodności	ryzyko niedostosowania się lub naruszenia przez PZU, podmioty zależne lub osoby z nimi powiązane przepisów prawa, przepisów wewnętrznych oraz przyjętych przez PZU lub podmioty zależne standardów postępowania, w tym norm etycznych, które skutkuje lub może skutkować poniesieniem przez PZU, podmioty zależne lub osoby działające w ich imieniu sankcji prawnych, powstania strat finansowych bądź utraty reputacji lub wiarygodności

SCR jest kalkulowany według formuły standardowej według systemu WII. Na SCR składa się 8 modułów: ryzyko rynkowe, ryzyko niewykonania zobowiązania przez kontrahenta, ryzyko aktuarialne w ubezpieczeniach innych niż ubezpieczenia na życie, ryzyko aktuarialne w ubezpieczeniach na życie, ryzyko aktuarialne w ubezpieczeniach zdrowotnych, ryzyko wartości niematerialnych i prawnych, ryzyko operacyjne, korekta z tytułu zdolności rezerw techniczno-ubezpieczeniowych i odroczonej podatku dochodowego do pokrywania strat, ryzyka instytucji kredytowych, firm inwestycyjnych, firm zarządzających z Grupy PZU oraz ryzyka innych jednostek zależnych. Efektowi dywersyfikacji podlega pięć pierwszych modułów i wraz z ryzykiem wartości niematerialnych i prawnych, które w Polsce odgrywa marginalną rolę, a w Grupie PZU wynosi zero, tworzą tzw. podstawowy wymóg wypłacalności (BSCR). Grupa PZU nie korzysta przy kalkulacji SCR z przepisów przejściowych.

Wartość SCR oraz BSCR przed i po uwzględnieniu efektu dywersyfikacji na dzień 31 grudnia 2017 roku w porównaniu do poprzedniego roku, przedstawia poniższa tabela.

Nazwa podmodułu	Wartość (mln zł)		Zmiana 2017/2016	
	2017	2016	(mln zł)	%
Ryzyko rynkowe	3 366	4 365	(999)	(23%)
Ryzyko niewykonania zobowiązania przez kontrahenta	909	704	205	29%
Ryzyko aktuarialne ubezpieczeń na życie	2 337	2 498	(161)	(6%)
Ryzyko aktuarialne ubezpieczeń zdrowotnych	199	184	15	8%
Ryzyko aktuarialne ubezpieczeń majątkowych	3 921	3 662	259	7%
Podstawowy wymóg kapitałowy przed dywersyfikacją	10 732	11 413	(671)	(6%)
Dywersyfikacja	(3 634)	(3 773)	139	(4%)
Podstawowy wymóg kapitałowy po dywersyfikacji	7 098	7 640	(542)	(7%)
Ryzyko operacyjne	694	615	79	13%
Korekta z tytułu zdolności odroczonej podatków dochodowych do pokrywania strat	(1 047)	(1 355)	308	(23%)
Kapitałowy wymóg wypłacalności obliczony na podstawie danych skonsolidowanych	6 745	6 900	(155)	(2%)
Wymóg kapitałowy dla innych sektorów finansowych	3 536	1 374	2 162	157%
Wymóg dla jednostek powiązanych niekonsolidowanych	127	144	(17)	(12%)
SCR Grupy PZU	10 408	8 418	1 990	24%

W ujęciu rocznym SCR Grupy PZU wzrósł o 1 990 mln zł. W głównej mierze wzrost wynika z uwzględnienia na poziomie Grupy PZU proporcjonalnego udziału wymogów kapitałowych Pekaó w wysokości 1 918 mln zł. Natomiast, kapitałowy wymóg wypłacalności obliczony na podstawie danych skonsolidowanych w 2017 roku spadł nieznacznie o 155 mln zł, czyli o 2%. Przyczyny zmian SCR dla poszczególnych ryzyk opisane są poniżej w odpowiednich rozdziałach.

Grupa PZU wdrożyła procedury wewnętrzne implementujące obowiązki wynikające z zasady ostrożnego inwestora. W związku z tym Grupa PZU lokuje posiadane środki wyłącznie w aktywa i instrumenty finansowe, dla których ryzyko może określić, monitorować i zarządzać nim i które uwzględnia przy ocenie ogólnych potrzeb w zakresie wypłacalności. Zachowując odpowiedni poziom płynności lokat, Grupa PZU lokuje swoje środki w aktywa bezpieczne o odpowiedniej jakości i rentowności. Inwestując w aktywa stanowiące pokrycie rezerw techniczno-ubezpieczeniowych dla celów wypłacalności, Grupa PZU uwzględnia charakter i czas trwania zobowiązań z tytułu zawartych umów ubezpieczeniowych w sposób zgodny z interesami ubezpieczających. Grupa PZU różnicuje aktywa i zachowuje ich rozproszenie w celu unikania uzależnienia od jednego szczególnego składnika aktywów, emitenta czy obszaru geograficznego.

Testy stresu i analizy wrażliwości

W Grupie PZU przeprowadzono testy warunków skrajnych, uwzględniające ryzyko rynkowe, kredytowe, aktuarialne, płynności, analizy wrażliwości w odniesieniu do istotnych ryzyk i zdarzeń według scenariuszy przygotowanych na potrzeby własnej oceny ryzyka i wypłacalności (ORSA). Z uwagi na charakter i specyfikę ryzyk opisanych w części C.6. sprawozdania SFCR, testy warunków skrajnych, jak również analizy wrażliwości nie są przeprowadzane.

Testy warunków skrajnych w obszarze ryzyka operacyjnego realizowane są w ramach przeprowadzanych analiz scenariuszowych ryzyka operacyjnego. Jest to metoda identyfikacji i oceny ryzyka operacyjnego na podstawie analizy wystąpienia hipotetycznego incydentu ryzyka operacyjnego w Grupie PZU. Celem przeprowadzania takich badań jest identyfikacja obszarów, w których może wystąpić najbardziej dotkliwa strata rzeczywista, określenie potencjalnych zagrożeń, jak również ewentualne zaplanowanie działań i kontroli mających służyć zapobiegnięciu wystąpienia w przyszłości incydentu ryzyka operacyjnego opisanego w scenariuszu. W oparciu o przeprowadzone badania testy dotyczyły obszaru wyludzeń odszkodowań, wad produktu oraz błędnych realizacji zleceń.

W ramach ORSA analiza wrażliwości przeprowadzona dla Grupy PZU obejmowała odpowiednio 15 scenariuszy stresowych i wrażliwości, wpływających zarówno na aktywa, jak i na pasywa. Testy zostały przeprowadzone w oparciu o zasady Wypłacalność II. Na potrzeby oceny zdefiniowano scenariusze wskazane poniżej.

Lp.	Testy stresu / analizy wrażliwości	Wpływ na ryzyko
1	Wzrost stóp procentowych (+100 pb)	Ryzyko rynkowe
2	Spadek stóp procentowych (-100 pb)	Ryzyko rynkowe
3	Spadek cen akcji (-50%)	Ryzyko rynkowe
4	Spadek cen nieruchomości (-30%)	Ryzyko rynkowe
5	Uwzględnienie ryzyka związanego z obligacjami rządowymi w wymogu kapitałowym	Ryzyko rynkowe/ ryzyko spreadu kredytowego/ ryzyko niewykonania zobowiązania przez kontrahenta /ryzyko koncentracji
6	Zmiana kształtu krzywej stóp procentowych	Ryzyko rynkowe
7	Wzrost szkodowości (+4 pp)	Ryzyko aktuarialne
8	Spadek szkodowości (-3 pp)	Ryzyko aktuarialne
9	Wzrost rezerwy szkodowej netto (+10%)	Ryzyko aktuarialne
10	Wzrost rezerwy szkodowej brutto (+5%)	Ryzyko aktuarialne
11	Scenariusze związane z realizacją ryzyka katastrof naturalnych – szkoda w pierwszym roku projekcji 300 mln zł	Ryzyko aktuarialne
12	Scenariusze związane z realizacją ryzyka katastrof naturalnych – szkoda w drugim roku projekcji 400 mln zł	Ryzyko aktuarialne
13	Śmiertelność (+15%)	Ryzyko aktuarialne
14	Śmiertelność (-20%)	Ryzyko aktuarialne
15	Zachorowalność (+35%)	Ryzyko aktuarialne
16	Koszty (+10%)	Ryzyko aktuarialne
17	Rezygnacje (+80%)	Ryzyko aktuarialne
18	Rezygnacje (-80%)	Ryzyko aktuarialne
19	Scenariusz łączony śmiertelność +15%; zachorowalność (+35%) i koszty (+10%)	Ryzyko aktuarialne
20	Jednoczesny spadek stóp procentowych (-100 pb) i wzrost śmiertelności (+15%)	Ryzyko aktuarialne / ryzyko rynkowe
21	Jednoczesny spadek stóp procentowych (-100 pb) i wzrost szkodowości (4pp)	Ryzyko aktuarialne / ryzyko rynkowe

Zaproponowane testy stresu pokrywają najważniejsze obszary działalności ubezpieczeniowej oraz profil ryzyka Grupy PZU i zostały opracowane w oparciu o analizę mapy ryzyka Grupy PZU oraz metodyki testów stresu organu nadzoru.

Testy stresu wybrane do przeprowadzenia w ramach ORSA odpowiadają ocenie najistotniejszych ryzyk w działalności jednostek Grupy PZU. Zgodnie z metodyką tworzenia mapy ryzyka dokonano oceny wszystkich istotnych ryzyk, w wyniku czego stwierdzono, że najistotniejszymi ryzykami w Grupie PZU są: ryzyko składki i rezerw, ryzyko katastroficzne w ubezpieczeniach majątkowych i pozostałych osobowych, ryzyko śmiertelności w ubezpieczeniach na życie oraz ryzyko cen akcji.

Przy wyznaczaniu głębokości szoków brano pod uwagę następujące elementy:

- zachowanie spójności w kolejnych latach;
- podejście KNF określone w metodyce testów stresu;
- scenariusze testowane przez jednostki z Grupy PZU.

Każdy test był przeprowadzany niezależnie, przy założeniu zmiany elementów wskazanych w teście i utrzymaniu pozostałych wskaźników na poziomie ze scenariusza bazowego.

Grupa PZU dokonuje analiz „stress testowych” płynności dotyczących zdarzeń ubezpieczeniowych, w tym o charakterze nadzwyczajnym i spadku cen lokat finansowych zgodnie z wytycznymi KNF. Analizy polegają na oszacowaniu możliwości sfinansowania wypłaty odszkodowań i świadczeń w wyniku zdarzeń ubezpieczeniowych o charakterze nadzwyczajnym. Wyniki testów stresu umożliwiają sfinansowanie zdarzeń o charakterze nadzwyczajnym.

Wyniki testów nie uwzględniają wpływu ewentualnych działań podejmowanych przez Zarząd PZU, mających na celu złagodzenie skutków materializacji scenariusza. W rzeczywistości, w oparciu o funkcjonujący w Grupie PZU system zarządzania ryzykiem, w szczególności system limitów i ograniczeń, Zarząd PZU może podjąć stosowne działania zapobiegające lub też ograniczające wpływ realizacji zakładanego scenariusza.

Wyniki testów stresu świadczą, że Grupa PZU w 2017 roku posiadała środki własne pozwalające na utrzymywanie wskaźnika wypłacalności powyżej wymaganych przez KNF poziomów. Poniższa tabela prezentuje zmianę poziomu

wskaźników pokrycia kapitałowego wymogu wypłacalności środkami własnymi po przeprowadzeniu wewnętrznych testów stresu. Poniższa tabela przedstawia wyniki testów stresu przeprowadzonych w ciągu 2017 roku do oficjalnej wartości wskaźnika wypłacalności opublikowanej w momencie wykonywania testów stresu.

Testy ORSA	Zmiana do wartości bazowej
Wzrost stóp procentowych (+100 pb)	5%
Spadek stóp procentowych (-100 pb)	(5%)
Spadek cen akcji (-50%)	(7%)
Spadek cen nieruchomości (-30%)	(2%)
Uwzględnienie ryzyka związanego z obligacjami rządowymi w wymogu kapitałowym	(31%)
Zmiana kształtu krzywej stóp procentowych	(7%)
Wzrost szkodowości (+4 pp)	(6%)
Spadek szkodowości (-3 pp)	5%
Wzrost rezerwy szkodowej netto (+10%)	(7%)
Wzrost rezerwy szkodowej brutto (+5%)	(4%)
Scenariusze związane z realizacją ryzyka katastrof naturalnych – szkoda w pierwszym roku projekcji 300 mln zł	(3%)
Scenariusze związane z realizacją ryzyka katastrof naturalnych – szkoda w drugim roku projekcji 400 mln zł	0%
Śmiertelność (+15%)	(14%)
Śmiertelność (-20%)	(4%)
Zachorowalność (+35%)	(9%)
Koszty (+10%)	(4%)
Rezygnacje (+80%)	(1%)
Rezygnacje (-80%)	0%
Scenariusz łączony śmiertelność +15%; zachorowalność (+35%) i koszty (+10%)	(27%)
Jednoczesny spadek stóp procentowych (-100 pb) i wzrost śmiertelności (+15%)	(19%)
Jednoczesny spadek stóp procentowych (-100 pb) i wzrost szkodowości (4pp)	(12%)

Ekspozycja na ryzyko wynikająca z pozycji pozabilansowych

Na dzień 31 grudnia 2017 r. wartość ekspozycji pozabilansowych uwzględnianych w kalkulacjach wymogów kapitałowych wyniosła 144 157 mln zł i dotyczyła w szczególności: posiadanych i udzielonych zabezpieczeń oraz udzielonych pożyczek lub zakupionych obligacji, otrzymanych gwarancji oraz zobowiązań warunkowych.

Koncentracja ryzyka

W ramach ryzyka aktuarialnego, Grupa PZU identyfikuje ryzyko koncentracji w ujęciu przestrzennym, umiejscowione w Polsce w odniesieniu do możliwych szkód spowodowanych przez zdarzenia katastroficzne, w szczególności takich jak powódzie i huragany. Poniższe tabele przedstawiają sumy ubezpieczeń w zadanych przedziałach w podziale przestrzenno-geograficznym na terenie Polski. Największa koncentracja ryzyka występuje w województwie mazowieckim. W kontekście ekspozycji na ryzyko powodzi i huraganu, system zarządzania ryzykiem funkcjonujący w Grupie PZU zapewnia jej cykliczny monitoring, a stosowany program reasekuracji pozwala na istotną redukcję wielkości potencjalnej szkody katastroficznej na udziale własnym.

Koncentracja ryzyka w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych – narażenie na szkody powodziowe na 31 grudnia 2017	Suma ubezpieczenia (w mln zł)						Razem
	0-0,2	0,2 - 0,5	0,5 - 2	2 - 10	10 - 50	pow. 50	
dolnośląskie	1,48%	1,87%	1,72%	1,33%	0,82%	2,67%	9,89%
kujawsko - pomorskie	0,70%	0,75%	0,60%	0,41%	0,37%	1,40%	4,23%
lubelskie	1,02%	0,95%	0,46%	0,30%	0,24%	1,01%	3,98%
lubuskie	0,31%	0,33%	0,30%	0,20%	0,19%	0,28%	1,60%
łódzkie	1,25%	1,76%	1,35%	0,60%	0,60%	1,97%	7,52%
małopolskie	0,86%	1,49%	0,80%	0,45%	0,41%	1,43%	5,44%
mazowieckie	2,45%	3,57%	3,28%	1,24%	1,70%	10,14%	22,38%
opolskie	0,49%	0,70%	0,53%	0,28%	0,15%	0,48%	2,63%
podkarpackie	0,71%	0,82%	0,31%	0,23%	0,22%	0,65%	2,93%
podlaskie	0,39%	0,48%	0,39%	0,18%	0,14%	0,24%	1,83%
pomorskie	0,84%	1,12%	1,06%	0,59%	0,80%	3,28%	7,70%
śląskie	1,66%	1,96%	1,33%	0,77%	0,52%	2,60%	8,84%
świętokrzyskie	0,99%	1,17%	0,43%	0,20%	0,16%	0,53%	3,49%
warmińsko-mazurskie	0,45%	0,46%	0,42%	0,34%	0,20%	0,81%	2,68%
wielkopolskie	1,52%	1,96%	1,73%	0,88%	0,73%	3,01%	9,82%
zachodniopomorskie	0,51%	0,58%	0,65%	0,66%	0,63%	2,00%	5,03%
Razem	15,63%	19,97%	15,36%	8,66%	7,88%	32,50%	100,00%

Koncentracja ryzyka w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych – narażenie na szkody huraganowe na 31 grudnia 2017	Suma ubezpieczenia (w mln zł)						Razem
	0-0,2	0,2 - 0,5	0,5 - 2	2 - 10	10 - 50	pow. 50	
dolnośląskie	1,47%	1,87%	1,71%	1,33%	0,82%	2,67%	9,86%
kujawsko - pomorskie	0,69%	0,74%	0,59%	0,41%	0,37%	1,38%	4,18%
lubelskie	1,02%	0,95%	0,46%	0,30%	0,24%	1,01%	3,98%
lubuskie	0,30%	0,32%	0,29%	0,19%	0,18%	0,27%	1,55%
łódzkie	1,34%	1,88%	1,45%	0,64%	0,64%	2,11%	8,06%
małopolskie	0,85%	1,48%	0,80%	0,44%	0,41%	1,42%	5,40%
mazowieckie	2,43%	3,54%	3,25%	1,23%	1,69%	10,06%	22,20%
opolskie	0,49%	0,71%	0,54%	0,28%	0,15%	0,48%	2,65%
podkarpackie	0,71%	0,82%	0,31%	0,23%	0,22%	0,64%	2,93%
podlaskie	0,39%	0,48%	0,39%	0,18%	0,14%	0,24%	1,82%
pomorskie	0,85%	1,13%	1,08%	0,59%	0,81%	3,31%	7,77%
śląskie	1,62%	1,91%	1,30%	0,75%	0,51%	2,54%	8,63%
świętokrzyskie	1,03%	1,21%	0,44%	0,21%	0,16%	0,55%	3,60%
warmińsko-mazurskie	0,45%	0,46%	0,43%	0,34%	0,20%	0,81%	2,69%
wielkopolskie	1,48%	1,92%	1,69%	0,86%	0,71%	2,93%	9,59%
zachodniopomorskie	0,52%	0,58%	0,66%	0,66%	0,64%	2,03%	5,09%
Razem	15,64%	20,00%	15,39%	8,64%	7,89%	32,44%	100,00%

Dodatkowo, w ramach portfela klientów Grupy PZU, identyfikujemy istotne koncentracje na dużych ryzykach korporacyjnych, które podlegają reasekuracji fakultatywnej zmniejszającej ewentualne szkody na udziale własnym do akceptowalnych poziomów, nie zagrażających stabilności finansowej Grupy PZU.

W ramach ryzyka kredytowego, rynkowego oraz płynności ryzyko koncentracji w Grupie PZU jest łącznie identyfikowane na poziomie grup kapitałowych, sektorów gospodarki oraz krajów.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku zidentyfikowano poniższą koncentrację ryzyka:

- Kraj emitenta:
 - 1) Kraj 1 – wartość bilansowa aktywów, których emitent jest podmiotem z Kraju 1, wynosiła 51 205 mln zł i wzrosła r/r o ok. 6%;
 - 2) Kraj 2 - wartość bilansowa aktywów których emitent jest podmiotem z Kraju 2 (głównie certyfikatów inwestycyjnych i jednostek uczestnictwa), wynosiła 2 436 mln zł i wzrosła r/r o ok. 117%;
- Grupa kapitałowa, z której pochodzi emitent:
 - 1) Podmiot 1– wartość bilansowa aktywów, których emitent należy do grupy kapitałowej Podmiotu 1 wynosiła 10 091 mln zł i wzrosła r/r o ok. 149%;
 - 2) podmiot 2 - wartość bilansowa aktywów, których emitent należy do grupy kapitałowej Podmiotu 2 wynosiła 2 871 mln zł i wzrosła r/r o ok. 15 razy;
 - 3) Podmiot 3 - wartość bilansowa aktywów, których emitent należy do grupy kapitałowej Podmiotu 3 wynosiła 971 mln zł i spadła r/r o ok. 42%;
 - 4) Podmiot 4 - wartość bilansowa aktywów, których emitent należy do grupy kapitałowej Podmiotu 4, wynosiła 966 mln zł; zaangażowanie w Podmiot 4 nie występowało na koniec 2016 roku;
- Sektor działalności emitenta (wg kodu NACE):
 - 1) O - wartość bilansowa składników aktywów, których emitent działa w sektorze administracji publicznej i obronie narodowej lub obowiązkowych ubezpieczeń społecznych wyniosła 29 045 mln zł i spadła r/r o ok. 6%;
 - 2) K64.1.9 - wartość bilansowa składników aktywów, których emitent działa w sektorze pozostałego pośrednictwa pieniężnego wyniosła 16 151 mln zł i wzrosła r/r o ok. 31%;
 - 3) K66.3.0 - wartość bilansowa składników aktywów, których emitent działa w sektorze działalności związanym z zarządzaniem funduszami wyniosła 4 549 mln zł i wzrosła r/r o ok. 23%;
 - 4) J - wartość bilansowa składników aktywów, których emitent działa w sektorze informacji i komunikacji wyniosła 1 745 mln zł i wzrosła r/r o ok. 31%;
 - 5) C - wartość bilansowa składników aktywów, których emitent działa w sektorze przetwórstwa przemysłowego wyniosła 1 405 mln zł i spadła r/r o ok. 38%;
 - 6) K64.2.0 - wartość bilansowa składników aktywów, których emitent działa w sektorze działalności holdingów finansowych wyniosła 1 229 mln zł i wzrosła 143 razy.

W ramach ryzyka operacyjnego oraz innych istotnych ryzyk nie zidentyfikowano ryzyka koncentracji.

C.1. Ryzyko aktuarialne

Zgodnie z formułą standardową do celów obliczania wymogów kapitałowych dla ryzyka aktuarialnego Grupa PZU stosuje: moduł ryzyka aktuarialnego w ubezpieczeniach innych niż na życie, moduł ryzyka aktuarialnego w ubezpieczeniach na życie i moduł ryzyka aktuarialnego w ubezpieczeniach zdrowotnych. Sprzedaż produktów zdrowotnych nie została wydzielona w osobny kanał dystrybucji i jest obsługiwana przez odrębne sieci sprzedaży ubezpieczeniowych spółek majątkowych i życiowych. Z uwagi na odrębne modele zarządzania produktami zdrowotnymi w obu typach sieci sprzedaży oraz nieznacznym ryzykiem aktuarialnym ubezpieczeń zdrowotnych nie wyodrębniono osobnych systemów zarządzania ryzykiem dla ubezpieczeń zdrowotnych. Produkty zbliżone w charakterystyce do produktów życiowych są zarządzane jak ubezpieczenia na życie, a pozostałe jak ubezpieczenia inne niż na życie.

C.1.1. Ryzyko aktuarialne w ubezpieczeniach na życie

Identyfikacja ryzyka rozpoczyna się wraz z procesem tworzenia produktu ubezpieczeniowego i towarzyszy mu aż do momentu wygaśnięcia zobowiązań z nim związanych. Identyfikacja ryzyka aktuarialnego odbywa się m. in. poprzez:

- analizę ogólnych warunków ubezpieczenia pod kątem przyjmowanego ryzyka i zgodności z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa;
- analizę ogólnych/szczególnych warunków ubezpieczenia lub innych wzorców umów pod kątem ryzyka aktuarialnego przyjmowanego na ich podstawie;
- rozpoznanie potencjalnych ryzyk związanych z danym produktem w celu ich późniejszego pomiaru i monitorowania;
- analizę wpływu wprowadzenia nowych produktów ubezpieczeniowych na wymogi kapitałowe i margines ryzyka obliczone według formuły standardowej;
- weryfikację i walidację zmian w produktach;
- ocenę ryzyka aktuarialnego przez pryzmat podobnych, istniejących produktów;
- monitorowanie istniejących produktów;
- analizę polityki underwritingowej, taryfikacyjnej, rezerw i reasekuracyjnej oraz procesu obsługi szkód i świadczeń.

Ocena ryzyka aktuarialnego polega na rozpoznaniu stopnia zagrożenia lub grupy zagrożeń stanowiących o możliwości powstania szkody oraz na dokonaniu analizy elementów ryzyka w sposób umożliwiający podjęcie decyzji o przyjęciu ryzyka do ubezpieczenia i ponoszenia odpowiedzialności. Zakres udzielanej ochrony ubezpieczeniowej oraz ustalona wysokość składki ubezpieczeniowej powinny być uwzględnione w przeprowadzanej ocenie ryzyka aktuarialnego. Ocena ryzyka aktuarialnego dotyczy dwóch podstawowych typów produktów ubezpieczeniowych, tj. indywidualnych oraz grupowych. W przypadku produktów ubezpieczeniowych indywidualnych celem oceny ryzyka aktuarialnego jest ograniczenie antyselekcji, tj. zawierania ubezpieczeń przez osoby o ryzyku przekraczającym częstości dla wystąpienia zdarzeń ubezpieczeniowych (np. wypadku, choroby, inwalidztwa lub śmierci), nie posiadające środków finansowych na pokrycie kosztów ubezpieczenia lub chcące zawrzeć ubezpieczenie na sumę nie mającą ekonomicznego uzasadnienia. Celem oceny ryzyka aktuarialnego w produktach ubezpieczeniowych grupowych jest ocena przyszłej szkodowości grupy oraz ograniczenie antyselekcji, tj. nieprzystępowania do ubezpieczenia osób o ryzyku przekraczającym przyjęte częstości dla wystąpienia zdarzeń ubezpieczeniowych.

Proces oceny ryzyka aktuarialnego podlega ciągłej ewolucji mającej na celu dostosowanie stosowanych środków do zmieniającego się środowiska zewnętrznego, bardziej efektywnego zarządzania rentownością produktów, zmian organizacyjnych oraz modyfikacji oferty produktowej. Zmiany, które miały miejsce w roku 2017 nie miały charakteru zmian istotnych.

Pomiar ryzyka aktuarialnego dokonywany jest w szczególności przy użyciu:

- analizy wybranych wskaźników;
- metody scenariuszowej – analizy utraty wartości spowodowanej przez zadaną zmianę czynników ryzyka;
- metody faktorowej – uproszczonej wersji metody scenariuszowej, zredukowanej do przypadku jednego scenariusza dla jednego czynnika ryzyka;
- danych statystycznych;
- miar ekspozycji i wrażliwości;
- wiedzy eksperckiej pracowników.

Monitorowanie i kontrolowanie ryzyka aktuarialnego polega na cyklicznej analizie poziomu ryzyka i określeniu stopnia wykorzystania ustalonych wartości granicznych tolerancji na ryzyko aktuarialne oraz limitów.

Raportowanie ma na celu efektywną komunikację o ryzyku aktuarialnym i wspiera zarządzanie ryzykiem aktuarialnym na różnych poziomach decyzyjnych, od pracownika do rad nadzorczych jednostek zależnych. Częstotliwość poszczególnych raportów oraz zakres informacji są dostosowane do potrzeb informacyjnych na poszczególnych poziomach decyzyjnych.

Działania zarządcze w procesie zarządzania ryzykiem ubezpieczeniowym realizowane są w szczególności poprzez:

- określenie tolerancji na ryzyko aktuarialne i jego monitorowanie;
- decyzje biznesowe i plany sprzedażowe;
- kalkulację i monitorowanie adekwatności rezerw techniczno-ubezpieczeniowych;
- strategię taryfową oraz monitorowanie istniejących szacunków i ocenę adekwatności składki;
- proces oceny, wyceny i akceptacji ryzyka aktuarialnego;
- stosowanie narzędzi ograniczania ryzyka aktuarialnego, w tym w szczególności reasekuracji i prewencji.

Ograniczanie ryzyka aktuarialnego odbywa się w szczególności poprzez następujące czynności:

- zdefiniowanie zakresów odpowiedzialności w ogólnych warunkach ubezpieczenia;
- zdefiniowanie wyłączenia odpowiedzialności w ogólnych warunkach ubezpieczenia;
- działania reasekuracyjne;
- adekwatną politykę taryfikacyjną;
- stosowanie odpowiedniej metodologii obliczania rezerw techniczno-ubezpieczeniowych;
- procedurę underwritingu;
- procedurę obsługi świadczeń;
- decyzje i plany sprzedażowe;
- prewencję.

W roku 2017 odnotowano spadek ryzyka aktuarialnego w ubezpieczeniach na życie, który wynikał w głównej mierze ze zmian modelowych oraz zmian struktury portfela. Szczegółowe informacje można znaleźć w tabelach w części C.1.3.

C.1.2. Ryzyko aktuarialne ubezpieczeń innych niż na życie

Identyfikacja ryzyka rozpoczyna się wraz z procesem tworzenia produktu ubezpieczeniowego i towarzyszy mu, aż do momentu wygaśnięcia zobowiązań z nim związanych. Identyfikacja ryzyka aktuarialnego odbywa się m. in. poprzez:

- analizę ogólnych warunków ubezpieczenia pod kątem przyjmowanego ryzyka i zgodności z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa;
- analizę ogólnych/szczególnych warunków ubezpieczenia lub innych wzorców umów pod kątem ryzyka aktuarialnego przyjmowanego na ich podstawie;
- rozpoznanie potencjalnych ryzyk związanych z danym produktem w celu ich późniejszego pomiaru i monitorowania;
- analizę wpływu wprowadzenia nowych produktów ubezpieczeniowych na wymogi kapitałowe i margines ryzyka obliczone według formuły standardowej;
- weryfikację i walidację zmian w produktach;
- ocenę ryzyka aktuarialnego przez pryzmat podobnych, istniejących produktów;
- monitorowanie istniejących produktów;
- analizę polityki underwritingowej, taryfikacyjnej, rezerw i reasekuracyjnej oraz procesu obsługi szkód i świadczeń.

Ocena ryzyka aktuarialnego polega na rozpoznaniu stopnia zagrożenia lub grupy zagrożeń stanowiących o możliwości powstania szkody oraz na dokonaniu analizy elementów ryzyka, w sposób umożliwiający podjęcie decyzji o przyjęciu ryzyka do ubezpieczenia.

Proces oceny ryzyka aktuarialnego podlega ciągłej ewolucji mającej na celu dostosowanie stosowanych środków do zmieniającego się środowiska zewnętrznego, bardziej efektywnego zarządzania rentownością produktów, zmian organizacyjnych oraz modyfikacji oferty produktowej. Zmiany, które miały miejsce w roku 2017 nie miały charakteru zmian istotnych.

Pomiar ryzyka aktuarialnego dokonywany jest w szczególności przy użyciu:

- analizy wybranych wskaźników;
- metody scenariuszowej – analizy utraty wartości spowodowanej przez zadaną zmianę czynników ryzyka;
- metody faktorowej – uproszczonej wersji metody scenariuszowej, zredukowanej do przypadku jednego scenariusza dla jednego czynnika ryzyka;
- danych statystycznych;
- miar ekspozycji i wrażliwości;
- wiedzy eksperckiej pracowników.

Monitorowanie i kontrolowanie ryzyka aktuarialnego obejmuje analizę poziomu ryzyka za pomocą zestawu raportów zawierających wybrane wskaźniki.

Raportowanie ma na celu efektywną komunikację o ryzyku aktuarialnym i wspiera zarządzanie tym ryzykiem na różnych poziomach decyzyjnych od pracownika do rad nadzorczych jednostek zależnych. Częstotliwość poszczególnych raportów oraz zakres informacji są dostosowane do potrzeb informacyjnych na poszczególnych poziomach decyzyjnych.

Działania zarządcze w procesie zarządzania ryzykiem aktuarialnym realizowane są w szczególności poprzez:

- określenie tolerancji na ryzyko aktuarialne i jego monitorowanie;
- decyzje biznesowe i plany sprzedażowe;
- kalkulację i monitorowanie adekwatności rezerw techniczno-ubezpieczeniowych;
- strategię taryfową oraz monitorowanie istniejących szacunków i ocenę adekwatności składki;
- proces oceny, wyceny i akceptacji ryzyka aktuarialnego;
- stosowanie narzędzi ograniczania ryzyka aktuarialnego, w tym w szczególności reasekuracji i prewencji.

Ograniczanie ryzyka aktuarialnego odbywa się w szczególności poprzez następujące czynności:

- zdefiniowanie zakresów odpowiedzialności w ogólnych warunkach ubezpieczenia lub innych wzorcach umów;
- działania koasekuracyjne i reasekuracyjne;
- ustanowienie adekwatnej polityki taryfikacyjnej;
- stosowanie odpowiedniej metodyki obliczania rezerw techniczno-ubezpieczeniowych;
- stosowaną procedurę oceny ryzyka przyjmowanego do ubezpieczenia (underwritingu);
- stosowaną procedurę likwidacji szkód;
- decyzje i plany sprzedażowe;
- prewencję.

W zakresie ryzyka składki i rezerw podejmowane są następujące działania:

- aktywne monitorowanie wskaźnika mieszanego;
- analiza wpływu zmian otoczenia zewnętrznego na statystyki wykorzystywane do kalkulacji składek i rezerw;
- proaktywne monitorowanie wyników poszczególnych produktów;
- opracowanie i wdrożenie strategii dotyczącej podejścia do kwestii zadośćuczynień, obejmującej m.in. analizę zmian orzecznictwa sądowego, prowadzenia sporów na etapie przedsądowym i sądowym, legislacji oraz działań medialnych;
- program reasekuracji w celu mitygacji ewentualnych strat finansowych powstałych w wyniku nieoczekiwanego wzrostu szkodowości.

W zakresie ryzyka katastroficznego w ubezpieczeniach innych niż na życie podejmowane są następujące działania:

- monitorowanie zmian ekspozycji portfela;
- monitorowanie pojemności i zachowka programu reasekuracji wraz z ewentualną ich modyfikacją w celu mitygacji strat powstałych w wyniku zdarzeń katastroficznego;
- mapa ekspozycji w ubezpieczeniach majątkowych;

- budowa modelu ryzyka powodziowego, który będzie wykorzystywany w szerokim spektrum zastosowań biznesowych (m.in. underwriting, taryfikacja) oraz mapy ekspozycji powodziowej.

W roku 2017 odnotowano wzrost ryzyka aktuarialnego w ubezpieczeniach innych niż ubezpieczenia na życie, który w głównej mierze wynikał ze wzrostu biznesu ubezpieczeń komunikacyjnych skompensowanego zmianą struktury ochrony reasekuracyjnej dla ryzyka katastroficznego. Szczegółowe informacje można znaleźć w tabelach w sekcji C.1.3

Ochrona reasekuracyjna w ramach Grupy PZU zabezpiecza działalność ubezpieczeniową, ograniczając skutki wystąpienia zjawisk o charakterze katastroficznym, mogących w negatywny sposób wpłynąć na sytuację finansową Grupy PZU.

C.1.3. Dane ilościowe dotyczące ryzyka aktuarialnego

Poniższe tabele przedstawiają wartość wymogów kapitałowych dla ryzyka aktuarialnego i jego podmodułów na koniec 2017 roku w porównaniu do 2016 roku.

Ryzyko aktuarialne majątkowe

Nazwa podmodułu	Wartość (mln zł)		Zmiana 2017/2016		Komentarz
	2017	2016	(mln zł)	%	
Ryzyko składki i rezerw	3 384	2 858	526	18%	Wzrost planów składki, głównie dla ubezpieczeń komunikacyjnych.
Ryzyko katastroficzne	1 211	1 622	(411)	(25%)	Zmiana struktury programu reasekuracji ryzyk katastroficznym.
Ryzyko rezygnacji	634	544	90	16%	Rozwój biznesu ubezpieczeń majątkowo-osobowych.
Dywersyfikacja	(1 308)	(1 362)	54	(4%)	
Ryzyko aktuarialne majątkowe	3 921	3 662	259	7%	

Ryzyko aktuarialne w ubezpieczeniach na życie

Nazwa podmodułu	Wartość (mln zł)		Zmiana 2017/2016		Komentarz
	2017	2016	(mln zł)	%	
Ryzyko śmiertelności	1 493	1 510	(17)	(1%)	Aktualizacja założeń statystycznych w modelach aktuarialnych, z uwzględnieniem zmiany średniego czasu trwania polisy w PZU Życie.
Ryzyko długowieczności	334	319	14	5%	Wzrost wartości zobowiązań z tytułu rent wynikających z ubezpieczeń majątkowo-osobowych w PZU.
Ryzyko zachorowalności	645	698	(53)	(8%)	Aktualizacja założeń statystycznych w modelach aktuarialnych, z uwzględnieniem zmiany średniego czasu trwania polisy w PZU Życie.
Ryzyko rezygnacji	600	678	(77)	(11%)	Aktualizacja założeń statystycznych w modelach aktuarialnych, z uwzględnieniem zmiany średniego czasu trwania polisy oraz częstotliwości wypłacanych świadczeń w PZU Życie.
Ryzyko kosztów	455	414	(41)	10%	Aktualizacja założeń statystycznych w modelach aktuarialnych, z uwzględnieniem zmiany stanu portfela oraz zmiany kosztów w PZU Życie.
Ryzyko rewizji rent	134	131	(3)	3%	Wzrost wartości zobowiązań z tytułu rent wynikających z ubezpieczeń majątkowo-osobowych w PZU.
Ryzyko katastroficzne	366	584	(218)	(37%)	Aktualizacja założeń statystycznych w modelach aktuarialnych, z uwzględnieniem zmiany średniego czasu trwania polisy w PZU Życie.
Dywersyfikacja	(1 691)	(1 836)	(145)	(8%)	
Ryzyko aktuarialne w ubezpieczeniach na życie	2 337	2 498	(161)	(6%)	

Ryzyko aktuarialne zdrowotne

Nazwa podmodułu	Wartość (mln zł)		Zmiana 2017/2016		Komentarz
	2017	2016	(mln zł)	%	
Ryzyko zdrowotne życiowe	59	24	35	145%	Rozwój segmentu ubezpieczeń zdrowotnych w PZU Życie.
Ryzyko zdrowotne majątkowe	152	158	(6)	(4%)	Spadek planów składki dla ubezpieczeń zdrowotnych w PZU.
Ryzyko zdrowotne katastroficzne	30	36	(6)	(17%)	Spadek liczby ubezpieczonych narażonych na ryzyko pandemii w PZU.
Dywersyfikacja	(42)	(34)	(8)	24%	
Ryzyko aktuarialne zdrowotne	199	184	15	8%	

C.2. Ryzyko rynkowe

Identyfikacja ryzyka rynkowego związanego z aktywami rozpoczyna się w momencie podjęcia decyzji o rozpoczęciu dokonywania transakcji na danym typie instrumentów finansowych. Komórki organizacyjne w jednostkach Grupy PZU, które podejmują decyzję o rozpoczęciu dokonywania transakcji na danym typie instrumentów finansowych sporządzają opis instrumentu zawierający w szczególności opis czynników ryzyka i przekazują go do komórki ds. ryzyka, która na jego podstawie identyfikuje i ocenia ryzyko rynkowe.

Proces identyfikacji ryzyka rynkowego związanego ze zobowiązaniami ubezpieczeniowymi rozpoczyna się wraz z procesem tworzenia produktu ubezpieczeniowego i jest związany z identyfikacją zależności wielkości przepływów finansowych z tego produktu od czynników ryzyka rynkowego. Zidentyfikowane ryzyka rynkowe podlegają ocenie ze względu na kryterium istotności tj. czy z materializacją ryzyka związana jest strata mogąca mieć wpływ na kondycję finansową danej jednostki.

Pomiar ryzyka rynkowego dokonywany jest przy użyciu poniższych miar ryzyka:

- VaR, wartości narażonej na ryzyko, będącej miarą ryzyka kwantyfikującą potencjalną stratę ekonomiczną, która w horyzoncie jednego roku przy normalnych warunkach rynkowych nie zostanie przekroczona z prawdopodobieństwem 99,5%;
- formuły standardowej;
- miar ekspozycji i wrażliwości;
- skumulowanej miesięcznej straty.

Przy pomiarze ryzyka rynkowego wyróżnia się w szczególności następujące etapy:

- gromadzenie informacji o aktywach i zobowiązaniach generujących ryzyko rynkowe;
- wyliczenie wartości ryzyka.

Pomiar ryzyka dokonywany jest:

- codziennie dla miar ekspozycji i wrażliwości instrumentów znajdujących się w systemach użytkowanych przez poszczególne jednostki Grupy PZU;
- miesięcznie przy wykorzystaniu częściowego modelu wewnętrznego lub formuły standardowej.

Monitorowanie ryzyka rynkowego przebiega dwutorowo, wewnątrz w jednostkach organizacyjnych odpowiedzialnych za operacyjne zarządzanie ryzykiem rynkowym oraz niezależnie przez komórki ds. ryzyka. Monitorowanie ryzyka rynkowego polega na analizie poziomu ryzyka i wykorzystania wyznaczonych limitów. Monitorowanie odbywa się w cyklach dziennych lub miesięcznych, adekwatnie do zdefiniowanych limitów.

Raportowanie polega na komunikacji o poziomie ryzyka rynkowego, efektach monitorowania i kontrolowania różnym poziomom decyzyjnym. Częstotliwość poszczególnych raportów oraz zakres informacji są dostosowane do potrzeb informacyjnych na poszczególnych poziomach decyzyjnych.

Działania zarządcze w odniesieniu do ryzyka rynkowego polegają w szczególności na:

- dokonywaniu transakcji służących zmniejszeniu ryzyka rynkowego, tj. sprzedaż instrumentu finansowego, zamknięcie instrumentu pochodnego, kupno zabezpieczającego instrumentu pochodnego;
- dywersyfikacji portfela aktywów w szczególności ze względu na kategorię ryzyka rynkowego, terminy zapadalności instrumentów, koncentrację zaangażowania w jednym podmiocie, koncentrację geograficzną;
- stanowieniu ograniczeń i limitów ryzyka rynkowego.

Stanowienie limitów jest głównym narzędziem zarządczym mającym na celu utrzymanie pozycji ryzyka w ramach akceptowalnego poziomu tolerancji na ryzyko. Struktura limitów dla poszczególnych kategorii ryzyka rynkowego, jak również dla poszczególnych jednostek ustalana jest w taki sposób, aby były one spójne z tolerancją na ryzyko ustaloną przez zarządy jednostek zależnych. W zakresie ryzyka cen akcji podejmowane są następujące działania:

- aktywne ustalanie limitów zaangażowania dla akcji, zarówno dla inwestycji w złotych jak i dla innych walut;
- codzienne monitorowanie zmian ekspozycji portfela;
- proaktywne obserwowanie zmian na rynku akcji, analizowanie informacji napływających ze spółek;
- omawianie sytuacji na rynku akcji na posiedzeniach odpowiednich komitetów;
- wprowadzenie aplikacji do monitorowania limitów.

W zakresie ryzyka cen nieruchomości podejmowane są następujące działania:

- nabycie każdej nieruchomości poprzedzone jest analizą i decyzją odpowiednich komitetów;
- monitorowanie zmian na rynku nieruchomości.

Poniższa tabela przedstawia wartość wymogów kapitałowych dla ryzyka rynkowego i jego podmodułów na koniec 2017 roku w porównaniu do 2016 roku.

Nazwa podmodułu	Wartość (mln zł)		Zmiana 2017/2016	
	2017	2016	(mln zł)	%
Ryzyko cen akcji	1 094	1 418	(324)	(23%)
Ryzyko koncentracji	296	339	(43)	(13%)
Ryzyko walutowe	1 041	1 795	(754)	(42%)
Ryzyko cen nieruchomości	873	915	(42)	(5%)
Ryzyko stopy procentowej	346	1 111	(765)	(69%)
Ryzyko spreadu kredytowego	1 071	696	375	54%
Dywersyfikacja	(1 354)	(1 910)	555	(29%)
Ryzyko rynkowe	3 366	4 365	(999)	(23%)

Największą część modułu ryzyka rynkowego na koniec 2017 roku stanowi ryzyko cen akcji.

W 2017 roku zaszły istotne zmiany w zakresie ryzyka rynkowego, spowodowane zmianą struktury aktywów, co było następstwem nabycia przez PZU 20% akcji Pekao (o wartości nabycia 6 001 mln zł po pomniejszeniu o prawo do dywidendy w wysokości 456 mln zł) oraz dalszej optymalizacji portfela lokat będącej kontynuacją realizacji założeń strategicznych. Zmniejszeniu uległa ekspozycja w akcje i fundusze inwestycyjne, zwiększone zostało natomiast zaangażowanie w długoterminowe obligacje skarbowe oraz dług korporacyjny. Ograniczona została również wielkość lokat oraz transakcji pochodnych w walutach innych niż PLN. Spowodowało to, że zmienił się udział poszczególnych modułów w całkowitym ryzyku rynkowym. W 2017 roku nie dokonano żadnych istotnych zmian w metodach oceny ryzyka rynkowego.

C.3. Ryzyko kredytowe / ryzyko niewykonania zobowiązań przez kontrahenta

Celem zarządzania ryzykiem kredytowym jest optymalizacja poziomu ryzyka kredytowego prowadząca do ograniczenia strat spowodowanych materializacją tego ryzyka oraz zapewnienie adekwatnych i efektywnych mechanizmów kontrolnych, przy zastosowaniu odpowiednich rozwiązań organizacyjnych, proceduralnych i technicznych.

Identyfikacja ryzyka kredytowego odbywa się na etapie podejmowania decyzji o zainwestowaniu w nowy typ instrumentu finansowego lub zaangażowaniu o charakterze kredytowym w nowy podmiot. Identyfikacja polega na analizie czy z daną inwestycją wiąże się ryzyko kredytowe, od czego uzależniony jest jego poziom i zmienność w czasie. Identyfikacji podlegają rzeczywiste i potencjalne źródła ryzyka kredytowego.

Ocena ryzyka polega na oszacowaniu prawdopodobieństwa materializacji ryzyka oraz potencjalnego wpływu materializacji ryzyka na kondycję finansową.

Pomiar ryzyka kredytowego dokonywany jest przy użyciu:

- miar ekspozycji (wartość zaangażowania kredytowego brutto i netto oraz zaangażowanie kredytowe netto ważone okresem zapadalności);
- VaR.

Monitorowanie ryzyka kredytowego polega na analizie bieżącego poziomu ryzyka, ocenie zdolności kredytowej i określeniu stopnia wykorzystania wyznaczonych limitów.

W Grupie PZU monitorowanie odbywa się w cyklach:

- miesięcznych dla zaangażowań z tytułu ubezpieczeń finansowych;
- półrocznych dla zaangażowań z tytułu reasekuracji biernej;
- dziennych w przypadku pozostałych limitów zaangażowania;
- miesięcznych w przypadku limitów ryzyka VaR.

Raportowanie polega na komunikacji o poziomie ryzyka kredytowego i koncentracji, efektach monitorowania i kontrolowania różnym poziomom decyzyjnym. Częstotliwość poszczególnych raportów oraz zakres informacji są dostosowane do potrzeb informacyjnych na poszczególnych poziomach decyzyjnych.

Działania zarządcze w odniesieniu do ryzyka kredytowego w części ubezpieczeniowej Grupy PZU polegają w szczególności na:

- dokonywaniu transakcji służących zmniejszeniu ryzyka kredytowego, tj. sprzedaż instrumentu finansowego, zamknięcie instrumentu pochodnego, kupno zabezpieczającego instrumentu pochodnego, restrukturyzacji udzielonego zadłużenia;
- przyjęciu zabezpieczenia;
- reasekuracji portfela ubezpieczeń finansowych;
- dywersyfikacji portfela aktywów i ubezpieczeń finansowych w szczególności ze względu na państwo, sektor;
- stanowieniu limitów ograniczających zaangażowanie wobec pojedynczego podmiotu, grupy podmiotów, sektorów, państw.

W celu ograniczenia ryzyka kredytowego banki w Grupie PZU stanowią ograniczenia takie jak:

- limit zaangażowań wobec pojedynczych podmiotów lub podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie;
- limit zaangażowań wobec podmiotów z tej samej branży, sektora gospodarczego, prowadzących taką samą działalność lub prowadzących obrót podobnymi towarami;
- limit zaangażowań wobec podmiotów z tego samego województwa oraz poszczególnych krajów bądź ich grup;
- limit zaangażowań zabezpieczonych tym samym rodzajem zabezpieczenia lub zabezpieczonych przez tego samego dostawcę zabezpieczenia (w tym ryzyka wynikającego z zabezpieczenia na papierach wartościowych o podobnej charakterystyce);
- limit zaangażowań w tej samej walucie.

Struktura limitów ryzyka kredytowego dla poszczególnych emitentów jest ustalana w taki sposób, aby były one spójne z profilem ryzyka i tolerancją na ryzyko zatwierdzonymi przez Zarządy poszczególnych jednostek Grupy PZU. W przypadku pozostałych ekspozycji koncentracja ryzyka kredytowego jest ograniczana poprzez stanowienie limitów ograniczających zaangażowanie wobec pojedynczych podmiotów, grupy podmiotów oraz limitów kredytowych dla sektorów oraz krajów innych niż Polska przez odpowiednie komitety.

Prowadzona przez Grupę PZU działalność lokacyjna jest zgodna z zasadą „ostrożnego inwestora”. To oznacza, że środki lokowane są w sposób zapewniający bezpieczeństwo, jakość, płynność przy jednoczesnym zachowaniu rentowności.

W roku 2017 ryzyko niewykonania zobowiązań przez kontrahenta (CDR) stanowiło 8,7 % ogólnej wartości SCR Grupy PZU. W porównaniu do roku 2016 udział ten zmienił się o 3 p.p.

Ryzyko kredytowe obejmuje ryzyko niewykonania zobowiązania kontrahenta, ryzyko spreadu kredytowego i koncentracji aktywów. Zgodnie z wymaganiami określonymi przez dyrektywę WII, ryzyko spreadu kredytowego i ryzyko koncentracji zawarte są w module ryzyka rynkowego i tam prezentowane są dane do wymogu kapitałowego. W 2017 roku nie dokonano żadnych istotnych zmian w metodach oceny ryzyka kredytowego i ryzyka niewykonania zobowiązania przez kontrahenta.

W przypadku pozostałych ekspozycji, koncentracja ryzyka kredytowego jest ograniczana poprzez stanowienie limitów ograniczających zaangażowanie wobec pojedynczych podmiotów, grupy podmiotów oraz limitów kredytowych dla sektorów oraz krajów innych niż Polska przez Komitet Ryzyka Inwestycyjnego i Komitet Inwestycyjny.

Grupa PZU dokonuje regularnych przeglądów stanowionych limitów wraz z analizą ryzyka koncentracji.

C.4. Ryzyko płynności

Ryzyko płynności finansowej jest to możliwość utraty zdolności do bieżącego regulowania zobowiązań Grupy PZU wobec jej klientów lub kontrahentów. Ryzyko płynności jest odrębnie zarządzane dla części ubezpieczeniowej oraz części bankowej.

Identyfikacja ryzyka polega na analizie możliwości wystąpienia trzech rodzajów zdarzeń:

- niedoboru środków płynnych w stosunku do bieżących potrzeb danej jednostki Grupy PZU;
- braku płynności posiadanych instrumentów finansowych;
- strukturalnego niedopasowania zapadalności aktywów do wymagalności zobowiązań.

Ocena i pomiar ryzyka są przeprowadzane poprzez oszacowanie niedoborów środków finansowych na wypłaty zobowiązań. W części ubezpieczeniowej oszacowanie dokonywane jest w następujących ujęciach:

- luk płynnościowych (statycznym, ryzyko płynności finansowej długoterminowej) – poprzez monitorowanie niedopasowania przepływów netto wynikających z umów ubezpieczenia zawartych do dnia bilansowego i wpływów z tytułu aktywów na pokrycie zobowiązań ubezpieczeniowych w poszczególnych okresach, na podstawie projekcji przepływów sporządzonej na dany dzień;
- planów finansowych (dynamicznym, ryzyko płynności finansowej średnioterminowej) – poprzez analizę przepływów pieniężnych wynikających z planów finansowych;
- stress testowym (ryzyko płynności finansowej średnioterminowej) – poprzez oszacowanie możliwości zbycia w krótkim czasie portfela lokat finansowych na zaspokojenie zobowiązań z tytułu wystąpienia zdarzeń ubezpieczeniowych, w tym o charakterze nadzwyczajnym;
- preliminarzy bieżących (bieżącym, ryzyko płynności finansowej krótkoterminowej) – poprzez monitorowanie zgłoszonego przez inne jednostki w strukturze organizacyjnej danej jednostki ubezpieczeniowej z Grupy PZU zapotrzebowania na środki w terminie określonym przez obowiązujące w tej jednostce regulacje.

Do zarządzania płynnością banków w Grupie PZU wykorzystuje się współczynniki m.in. następujących rodzajów płynności:

- płynność płatnicza – zdolność do finansowania aktywów i terminowego wykonania zobowiązań w toku normalnej działalności lub w innych warunkach, które można przewidzieć, bez konieczności poniesienia straty. W ramach zarządzania płynnością płatniczą szczególny nacisk kładzie się na analizę płynności natychmiastowej oraz bieżącej (do 7 dni);
- płynność krótkoterminowa – zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie 30 kolejnych dni;
- płynność średnioterminowa – zdolność wykonania wszystkich zobowiązań w terminie zapadalności od 1 do 12 miesięcy;
- płynność długoterminowa – monitorowanie możliwości wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie dłuższym niż 12 miesięcy.

W ramach zarządzania ryzykiem płynności banki w Grupie PZU dokonują również analizy profilu zapadalności/wymagalności w dłuższym terminie, zależnej w dużym stopniu od przyjętych założeń w zakresie kształtowania się przyszłych przepływów gotówkowych związanych z pozycjami aktywów i pasywów. Założenia uwzględniają:

- stabilność pasywów o nieokreślonych terminach wymagalności (np. rachunki bieżące, zerwania i odnowienia depozytów, poziom ich koncentracji);
- możliwość skrócenia terminu zapadalności określonych pozycji aktywów (np. kredyty hipoteczne z możliwością wcześniejszej spłaty);
- możliwość zbycia pozycji aktywów (portfel płynnościowy).

Ograniczeniu ryzyka płynności finansowej służą:

- utrzymywanie środków w wyodrębnionym portfelu płynnościowym, w wysokości zgodnej z limitami wartości tego portfela;
- utrzymywanie odpowiednich środków w walucie obcej w portfelach lokat przeznaczonych na pokrycie zobowiązań ubezpieczeniowych wyrażonych w danej walucie obcej;
- postanowienia Umowy o zarządzanie portfelami instrumentów finansowych zawartej pomiędzy TFI PZU SA a poszczególnymi jednostkami Grupy PZU dotyczące ograniczenia czasu wycofania środków z portfeli zarządzanych przez TFI PZU SA do maksymalnie 3 dni po złożeniu zapotrzebowania na środki;
- posiadanie otwartych linii kredytowych w bankach lub/i dokonywanie transakcji sell-buy-back na skarbowych papierach wartościowych utrzymywanych do terminu wykupu;
- centralizacja zarządzania portfelami/funduszami przez TFI PZU SA;
- limity wskaźników płynnościowych w bankach należących do Grupy PZU.

Monitorowanie ryzyka płynności finansowej polega na analizie wykorzystania wyznaczonych limitów.

Raportowanie polega na komunikacji o poziomie ryzyka płynności finansowej różnym poziomom decyzyjnym. Częstotliwość poszczególnych raportów oraz zakres informacji są dostosowane do potrzeb informacyjnych na poszczególnych poziomach decyzyjnych.

Grupa PZU nie ocenia ryzyka płynności przy uwzględnieniu wartości oczekiwanego zysku z przyszłych składek, o której mowa w art. 295 ust. 5 rozporządzenia delegowanego. Z tej przyczyny wartość oczekiwanego zysku z przyszłych składek nie została zaprezentowana.

C.5. Ryzyko operacyjne

Identyfikacja ryzyka operacyjnego odbywa się w szczególności poprzez:

- gromadzenie i analizę informacji o incydentach ryzyka operacyjnego;
- samoocenę ryzyka operacyjnego;
- analizy scenariuszowe.

Ocena i pomiar ryzyka operacyjnego odbywa się poprzez:

- określanie skutków wystąpienia incydentów ryzyka operacyjnego;
- szacowanie skutków wystąpienia potencjalnych incydentów ryzyka operacyjnego.

Monitorowanie i kontrolowanie ryzyka operacyjnego realizowane jest głównie poprzez ustanowiony system wskaźników ryzyka operacyjnego umożliwiających ocenę zmian poziomu ryzyka operacyjnego w czasie oraz czynników mających wpływ na jego poziom w działalności.

Raportowanie polega na komunikacji o poziomie ryzyka operacyjnego, efektach monitorowania i kontrolowania różnym poziomom decyzyjnym. Częstotliwość poszczególnych raportów oraz zakres informacji są dostosowane do potrzeb informacyjnych na poszczególnych poziomach decyzyjnych.

Działania zarządcze w ramach reakcji na zidentyfikowane i ocenione ryzyko operacyjne polegają w szczególności na:

- ograniczaniu ryzyka poprzez podjęcie działań mających na celu minimalizację ryzyka, między innymi poprzez wzmocnienie systemu kontroli wewnętrznej;
- transferze ryzyka – w szczególności za pomocą zawarcia umowy ubezpieczenia;
- unikaniu ryzyka poprzez niepodjęcie lub wycofanie się z określonej działalności biznesowej w przypadku stwierdzenia zbyt wysokiego ryzyka operacyjnego, którego koszty ograniczenia są nieopłacalne;
- akceptacji ryzyka – aprobatę konsekwencji wynikających z ewentualnej materializacji ryzyka operacyjnego, jeśli nie zagraża ono przekroczeniem poziomu tolerancji na ryzyko operacyjne.

W okresie sprawozdawczym nie stwierdzono istotnych zmian profilu ryzyka operacyjnego Grupy PZU. Nie zidentyfikowano żadnych istotnych koncentracji w obszarze ryzyka operacyjnego w bieżącym okresie sprawozdawczym oraz nie zidentyfikowano przesłanek mogących wskazywać na możliwość pojawienia się takich koncentracji w przyszłości.

C.6. Pozostałe istotne ryzyka

Przez ryzyko utraty reputacji rozumie się ryzyko związane z negatywnym odbiorem wizerunku podmiotu przez klientów, kontrahentów, inwestorów, akcjonariuszy, podmioty administracji publicznej oraz opinię publiczną. Z kolei ryzyko outsourcingu to ryzyko negatywnego wpływu ze strony podmiotu zewnętrznego na ciągłość, integralność lub jakość funkcjonowania Grupy PZU, jej majątku lub pracowników.

Ryzyko braku zgodności uwzględnia w szczególności ryzyko niedostosowania działalności Grupy PZU do zmieniającego się otoczenia prawnego (zarówno w aspekcie tzw. „hard law”, jak i „soft law”). Materializacja tego ryzyka może nastąpić w związku z opóźnieniem wdrożenia lub brakiem jasnych i jednoznacznych przepisów, czyli tzw. luką prawną. Może to powodować nieprawidłowości w działalności Grupy PZU, co w konsekwencji może przyczynić się do wzrostu kosztów (np. z uwagi na kary administracyjne), jak i zwiększenia ryzyka utraty reputacji, a więc spadku wiarygodności Grupy PZU na rynku (w efekcie możliwość poniesienia straty finansowej).

Identyfikacja i ocena ryzyka braku zgodności realizowana jest dla poszczególnych procesów wewnętrznych przez kierujących komórkami lub jednostkami organizacyjnymi, zgodnie z podziałem odpowiedzialności za raportowanie. Dodatkowo komórki ds. compliance identyfikują ryzyko braku zgodności na podstawie działań własnych oraz pozyskanych informacji, w tym wynikających ze zgłoszeń do rejestrów konfliktu interesów, prezentów i korzyści oraz nieprawidłowości, a także wpływających zapytań.

Ocena i pomiar ryzyka braku zgodności dokonywane są poprzez określenie skutków materializacji ryzyka:

- finansowych, wynikających m.in. z kar administracyjnych, wyroków sądowych, kar umownych oraz odszkodowań;
- niematerialnych, dotyczących utraty reputacji, w tym uszczerbku w zakresie wizerunku i marki.

Monitorowanie ryzyka braku zgodności dokonywane jest w szczególności poprzez:

- analizy compliance;
- analizę systemową raportów cyklicznych otrzymywanych od kierujących komórkami organizacyjnymi;
- przeglądów wymogów regulacyjnych;
- udział w pracach legislacyjnych w zakresie zmian obowiązujących powszechnie przepisów;
- podejmowanie aktywności w organizacjach branżowych;
- koordynację procesów kontroli zewnętrznej;
- koordynację obowiązków informacyjnych giełdowych i ustawowych;
- przegląd realizacji zaleceń komórek ds. compliance.

Działania zarządcze w zakresie reakcji na ryzyko braku zgodności obejmują w szczególności:

- akceptację ryzyka m.in. wobec zmian prawnych i regulacyjnych;
- ograniczanie ryzyka w tym dostosowanie procedur i procesów w kontekście wymogów regulacyjnych, opiniowanie i projektowanie regulacji wewnętrznych pod względem zgodności, uczestnictwo w procesie uzgadniania działań marketingowych;
- unikanie ryzyka poprzez zapobieganie angażowaniu w działania niezgodne z obowiązującymi wymogami regulacyjnymi, dobrymi praktykami rynkowymi lub mogące negatywnie wpłynąć na wizerunek.

D. Wycena aktywów i zobowiązań

Ilościowe informacje dotyczące aktywów i zobowiązań wycenionych zgodnie z systemem WII zawiera formularz QRT S.02.01.02 stanowiący załącznik nr 6 do sprawozdania SFCR.

D.1. Aktywa

Aktywa dla celów wypłacalności wycenia się w wartości godziwej, a w poniższej tabeli przedstawiono podstawy, metody i główne założenia stosowane przy wycenie aktywów.

Aktywa	Opis podstaw, metod i głównych założeń stosowanych przy wycenie do celów wypłacalności
Nieruchomości	Wartość godziwa nieruchomości określana jest za pomocą alternatywnej metody wyceny opisanej w części D.4.
Udziały w jednostkach powiązanych, w tym udziały kapitałowe	Metoda wyceny zgodna z postanowieniami art. 335 oraz hierarchią określoną w art. 13 rozporządzenia delegowanego: Udziały w jednostkach podporządkowanych będących instytucjami kredytowymi, spółkami zarządzającymi przedsiębiorstwami zbiorowego inwestowania w zbywalne papiery wartościowe oraz nieregulowanymi jednostkami prowadzącymi działalność finansową wycenia się metodą proporcjonalnego udziału w funduszach własnych tych jednostek, obliczonych zgodnie z odpowiednimi zasadami sektorowymi. Udziały w jednostkach powiązanych, nienotowanych na aktywnych rynkach, wycenia się skorygowaną metodą praw własności. Skorygowana metoda praw własności wymaga dokonania wyceny udziałów kapitałowych posiadanych w jednostkach powiązanych na podstawie posiadanego udziału w nadwyżce aktywów nad zobowiązaniami jednostki zależnej. Przy obliczaniu nadwyżki aktywów nad zobowiązaniami w odniesieniu do jednostek powiązanych wycenia się poszczególne aktywa i zobowiązania danej jednostki zgodnie z zasadami systemu WII.
Dłużne papiery wartościowe, pożyczki	Wartość godziwą dłużnych papierów wartościowych określa się na podstawie dostępnych publicznie kwotowań na aktywnym rynku, a w przypadku ich braku wycen publikowanych przez autoryzowany serwis informacyjny, a w przypadku ich braku – przy wykorzystaniu modeli wyceny odnoszonych do publikowanych notowań instrumentów finansowych, stóp procentowych i indeksów giełdowych. Wyceny publikowane przez autoryzowany serwis informacyjny podlegają wewnętrznej weryfikacji, poprzez porównanie z dostępnymi wycenami z innych źródeł, opierających się na danych obserwowalnych na rynku. Wartość godziwą dłużnych papierów wartościowych, dla których nie istnieje aktywny rynek oraz pożyczek wyznacza się alternatywną metodą wyceny opisaną w części D.4.
Jednostki uczestnictwa oraz certyfikaty inwestycyjne w przedsiębiorstwach zbiorowego inwestowania	Wartość godziwą notowanych jednostek uczestnictwa i certyfikatów inwestycyjnych funduszy inwestycyjnych określa się na podstawie dostępnych publicznie kwotowań na aktywnym rynku. Wartość godziwą nienotowanych jednostek uczestnictwa i certyfikatów inwestycyjnych funduszy inwestycyjnych określa się alternatywną metodą wyceny opisaną w części D.4.
Instrumenty pochodne	Dla instrumentów pochodnych notowanych na aktywnym rynku za wartość godziwą przyjmuje się cenę zamknięcia notowań na dzień bilansowy. Wartość godziwa instrumentów pochodnych nienotowanych na aktywnym rynku, w tym kontraktów terminowych (ang. <i>forward</i>) oraz kontraktów zamiany oprocentowania typu IRS (ang. <i>interest rate swap</i>) określana jest alternatywną metodą wyceny opisaną w części D.4.
Depozyty inne niż ekwiwalenty środków pieniężnych	Wartość godziwą depozytów wyznacza się alternatywną metodą wyceny opisaną w części D.4.
Należności z tytułu ubezpieczeń i od pośredników ubezpieczeniowych	Wartość godziwą wyznaczono alternatywną metodą wyceny opisaną w części D.4. W należnościach od ubezpieczonych oraz pośredników ubezpieczeniowych wykazuje się jedynie te należności, których termin wymagalności już minął. Należne oraz przyszłe raty składek są uwzględniane przy wyznaczaniu najlepszego oszacowania jako przepływy pieniężne – wpływy. W pozycji tej wykazuje się oszacowania z tytułu regresów i odzysków. Przewidywane regresy i odzyski wyznaczane są metodą zdyskontowanych przepływów pieniężnych wyznaczonych na podstawie trójkątów otrzymanych regresów i odzysków, przy zastosowaniu standardowych metod aktuarialnych typu Chain Ladder.

Aktywa	Opis podstaw, metod i głównych założeń stosowanych przy wycenie do celów wypłacalności
Pozostałe należności (handlowe, inne niż z działalności ubezpieczeniowej) oraz kwoty należne z umów reasekuracji dla zobowiązań wynikających z ubezpieczeń	Wartość godziwą wyznacza się alternatywną metodą wyceny opisaną w części D.4.
Środki pieniężne	Wycena w wartości nominalnej powiększonej w uzasadnionych przypadkach o zarachowane odsetki.
Aktywa dla ubezpieczeń na życie, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe i ubezpieczeń na życie związanych z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym	Wycena w wartości godziwej na zasadach analogicznych jak dla instrumentów finansowych posiadanych na ryzyko Grupy PZU.

W tabeli na kolejnej stronie przedstawiono ilościowe wyjaśnienie różnic pomiędzy danymi dotyczącymi aktywów wyliczonych zgodnie z zasadami stosowanymi przy wycenie dla celów wypłacalności (opisanymi w powyższej tabeli) a danymi wyliczonymi zgodnie z zasadami stosowanymi do wyceny na potrzeby skonsolidowanego sprawozdania finansowego. W kolumnie „Wartość ze sprawozdania finansowego” zaprezentowano wartości ze skonsolidowanego sprawozdania finansowego zgodnie z ich treścią ekonomiczną, ale bez dokonywania korekt, które byłyby konieczne w celu dostosowania tych liczb do formatu i sposobu prezentacji wymaganego w systemie WII. Suma aktywów w kolumnie „Wartość ze sprawozdania finansowego” odpowiada sumie ze skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Aktywa (dane w mln zł) na 31.12.2017 roku	Wartość ze skonsolidowanego sprawozdania finansowego	Korekta aktywowa- nych kosztów akwizycji	Korekta wartości niema- terialnych	Wycena lokat	Wycena rezerw	Reklasy- fikacja pozycji	Podatek odroczony	Zmiana zakresu konsolidacji	Pozostałe	Wartość wg Wypłacalność II na 31.12.2017 roku
Wartość firmy	3 839	-	(815)	-	-	-	-	(3 024)	-	-
Aktywowane koszty akwizycji	1 485	(1 487)	-	-	-	-	-	2	-	-
Wartości niematerialne i prawne	3 443	-	(742)	-	-	-	-	(2 701)	-	-
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	1 583	-	-	-	-	1	11	(1 547)	-	48
Nadwyżka na funduszu świadczeń emerytalnych	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nieruchomości, maszyny i wyposażenie (Rzeczowe aktywa trwałe) wykorzystywane na użytek własny	3 343	-	-	125	-	-	-	(2 281)	-	1 187
Lokaty (inne niż aktywa dla ubezpieczeń na życie, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe i dla ubezpieczeń na życie związanych z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym)	110 375	-	-	2 243	-	(5 900)	-	(60 543)	-	46 175
Nieruchomości (inne niż do użytku własnego)	2 541	-	-	-	-	-	-	(23)	-	2 518
Udziały w jednostkach powiązanych, w tym udziały kapitałowe	20	-	-	-	-	-	-	7 005	-	7 025
Akcje i udziały	2 787	-	-	-	-	(387)	-	(499)	-	1 901
Akcje i udziały – notowane	2 523	-	-	-	-	(387)	-	(256)	-	1 880
Akcje i udziały – nienotowane	264	-	-	-	-	-	-	(243)	-	21
Dłużne papiery wartościowe	96 394	-	-	2 243	-	(1 293)	-	(65 241)	-	32 103
Obligacje państwowe	68 125	-	-	2 255	-	(1 270)	-	(38 665)	-	30 445
Obligacje korporacyjne	28 222	-	-	(14)	-	(23)	-	(26 576)	-	1 609
Strukturyzowane papiery wartościowe	47	-	-	2	-	-	-	-	-	49
Zabezpieczone papiery wartościowe	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Jednostki uczestnictwa oraz certyfikaty inwestycyjne w przedsiębiorstwach zbiorowego inwestowania	4 441	-	-	-	-	(4 120)	-	162	-	483
Instrumenty pochodne	2 351	-	-	-	-	(39)	-	(2 077)	-	235

Aktywa (dane w mln zł) na 31.12.2017 roku	Wartość ze skonsolidowanego sprawozdania finansowego	Korekta aktywowa- nych kosztów akwizycji	Korekta wartości niema- terialnych	Wycena lokat	Wycena rezerw	Reklasy- fikacja pozycji	Podatek odroczoney	Zmiana zakresu konsolidacji	Pozostałe	Wartość wg Wypłacalność II na 31.12.2017 roku
Depozyty inne niż ekwiwalenty środków pieniężnych	1 841	-	-	-	-	(61)	-	130	-	1 910
Pozostałe lokaty	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Aktywa dla ubezpieczeń na życie, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe i ubezpieczeń na życie związanych z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym	-	-	-	-	-	5 864	-	-	-	5 864
Pożyczki i pożyczki zabezpieczone hipotecznie	174 040	-	-	46	-	-	-	(169 997)	-	4 089
Pożyczki pod zastaw polisy	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Pożyczki i pożyczki zabezpieczone hipotecznie dla osób fizycznych	89 407	-	-	-	-	-	-	(89 407)	-	-
Pozostałe pożyczki i pożyczki zabezpieczone hipotecznie	84 633	-	-	46	-	-	-	(80 590)	-	4 089
Kwoty należne z umów reasekuracji dla zobowiązań wynikających z:	1 250	-	-	-	(934)	-	-	(23)	-	293
Ubezpieczenia inne niż ubezpieczenia na życie i ubezpieczenia zdrowotne o charakterze ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie	1 057	-	-	-	(880)	-	-	(23)	-	154
Ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie (z wyłączeniem zdrowotnych)	1 048	-	-	-	(868)	-	-	(23)	-	157
Ubezpieczenia zdrowotne o charakterze ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie	9	-	-	-	(12)	-	-	-	-	(3)
Ubezpieczenia na życie i ubezpieczenia zdrowotne o charakterze ubezpieczeń na życie, z wyłączeniem ubezpieczeń zdrowotnych oraz ubezpieczeń, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe i ubezpieczeń z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym	193	-	-	-	(54)	-	-	-	-	139
Ubezpieczenia zdrowotne o charakterze ubezpieczeń na życie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Aktywa (dane w mln zł) na 31.12.2017 roku	Wartość ze skonsolidowanego sprawozdania finansowego	Korekta aktywowa- nych kosztów akwizycji	Korekta wartości niema- terialnych	Wycena lokat	Wycena rezerw	Reklasy- fikacja pozycji	Podatek odroczoney	Zmiana zakresu konsolidacji	Pozostałe	Wartość wg Wypłacalność II na 31.12.2017 roku
Ubezpieczenia na życie z wyłączeniem ubezpieczeń zdrowotnych oraz ubezpieczeń, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe i ubezpieczeń z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym	193	-	-	-	(54)	-	-	-	-	139
Ubezpieczenia na życie, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe, i ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Depozyty u cedentów	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Należności z tytułu ubezpieczeń i od pośredników ubezpieczeniowych	2 679	-	-	-	(1 894)	-	-	5	-	790
Należności z tytułu reasekuracji biernej	63	-	-	-	(5)	(48)	-	(7)	-	3
Pozostałe należności (handlowe, inne niż z działalności ubezpieczeniowej)	6 547	-	-	-	-	(29)	-	(3 031)	-	3 487
Akcje własne (posiadane bezpośrednio)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kwoty należne, dotyczące pozycji środków własnych lub kapitału założycielskiego, do których opłacenia wezwano, ale które nie zostały jeszcze opłacone.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	8 256	-	-	-	-	(31)	-	(6 669)	-	1 556
Pozostałe aktywa (niewykazane w innych pozycjach)	502	(2)	(43)	-	(151)	48	-	(159)	(22)	173
Aktywa ogółem	317 405	(1 489)	(1 600)	2 414	(2 984)	(95)	11	(249 975)	(22)	63 665

D.1.1. Jakościowy opis istotnych różnic pomiędzy wyceną dla celów wypłacalności a wyceną wg MSSF

- 1) Jednostki podporządkowane: różnica pomiędzy wartością wg MSSF a wyceną dla celów wypłacalności wynika z różnej metody ujęcia w bilansie. Wg MSSF jednostki zależne podlegają konsolidacji, natomiast jednostki stowarzyszone – wycenia się metodą praw własności. Zakres konsolidacji dla celów bilansu ekonomicznego jest ograniczony w stosunku do skonsolidowanego sprawozdania finansowego. Jednostki podporządkowane, nieobjęte konsolidacją w bilansie ekonomicznym wycenia się skorygowaną metodą praw własności lub metodą proporcjonalnego udziału w funduszach własnych tych jednostek. Szczegółowe informacje na temat sposobu wyceny poszczególnych jednostek podporządkowanych zaprezentowano w punkcie A.5.3.
- 2) Dłużne papiery wartościowe, depozyty długoterminowe, pożyczki: różnica pomiędzy wartością wg MSSF a wyceną dla celów wypłacalności wynika z różnej metody wyceny instrumentów wycenianych wg MSSF w skorygowanej cenie nabycia z uwzględnieniem odpisów z tytułu trwałej utraty wartości, które dla celów bilansu ekonomicznego wyceniane są w wartości godziwej.
- 3) Wartość firmy: różnica wynika z faktu, że dla celów wypłacalności wartość firmy wycenia się w wartości zero, natomiast zgodnie z MSSF wartość firmy ujmuje się w kwocie nadwyżki sumy wartości godziwej zapłaty na dzień nabycia, wartości wszystkich niekontrolujących udziałów oraz wartości godziwej udziału w kapitale nabywanej jednostki przed objęciem kontroli nad ustaloną na dzień nabycia kwotą netto wartości godziwych nabytych aktywów i przejętych zobowiązań.
- 4) Zmiany w wartości poszczególnych pozycji aktywów i zobowiązań w bilansie ekonomicznym w porównaniu do wartości zaprezentowanych w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym wynikają również ze zmiany zakresu konsolidacji na potrzeby bilansu ekonomicznego, co opisano w punkcie A.5.3.

D.1.1.1. Kryteria oceny aktywnego rynku

Ustalenia, czy dany instrument finansowy jest notowany na aktywnym rynku dokonuje się na moment ustalenia wartości bilansowej tego instrumentu w dniu wyceny, na podstawie danych o ilości i wolumenie obrotu transakcji zawieranych na tym instrumencie, na rynku, na którym łącznie we wszystkich systemach notowań, wolumen obrotów tym instrumentem był największy w miesiącu kalendarzowym poprzedzającym dzień wyceny, a w przypadku instrumentów, które zostały dopuszczone do obrotu po tym okresie, w miesiącu kalendarzowym, w którym znajduje się dzień wyceny. Zasady te nie mają zastosowania do instrumentów dopuszczonych do obrotu na rynku Treasury Bond Spot.

Analiza aktywności rynków dokonywana jest na podstawie informacji pochodzących z rynków, na których mogłaby być zawarta transakcja zbycia instrumentu w normalnych warunkach. W szczególności do rynków tych zalicza się:

- 1) rynki, na których przeprowadzono już transakcje lub
- 2) największe rynki spośród rynków danego kraju lub
- 3) rynki globalne przeznaczone dla inwestorów instytucjonalnych.

Uznaje się, że cena instrumentu pochodzi z aktywnego rynku, jeżeli została ustalona na rynku, o którym mowa powyżej oraz:

- 1) dostępne dane o ilości lub wolumenie obrotu transakcji, pochodzące z tego rynku pozwalają na stwierdzenie, że zazwyczaj w każdym dniu okresu, o którym mowa w akapicie pierwszym były na nim zawierane transakcje lub regulacje obowiązujące na tym rynku nakładają na wskazanych jego uczestników wymóg przedstawiania kwotowań reprezentujących ich gotowość do jednoczesnego zakupu i sprzedaży tego instrumentu, po cenach zawierających się w ograniczonym przedziale oraz
- 2) w dniu wyceny zawarte zostały na nim transakcje.

W przypadku, gdy na podstawie dostępnych danych o ilościach lub wolumenie obrotu transakcji zawartych na danym rynku nie jest możliwe jednoznaczne określenie ich częstotliwości w okresie, o którym mowa w akapicie pierwszym,

ustalenie, czy cena pochodzi z aktywnego rynku dokonywane jest w oparciu o analizę poziomu aktywności danego instrumentu w dniu, na który ta cena została ustalona.

D.1.2. Zmiany w stosowanych podstawach uznawania i wyceny lub w szacunkach w okresie sprawozdawczym

W 2017 roku nie dokonywano zmian w zasadach uznawania, wyceny ani w szacunkach w zakresie wyceny aktywów.

D.2. Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe

Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe składają się z najlepszego oszacowania i marginesu ryzyka lub są określane łącznie w oparciu o wiarygodnie określoną wartość rynkową instrumentów finansowych, które odwzorowują przyszłe przepływy pieniężne związane z zobowiązaniami z tytułu zawartych umów ubezpieczenia, zgodnie z artykułem 225 ustawy o działalności ubezpieczeniowej.

Wartość rezerw techniczno-ubezpieczeniowych, w tym kwotę najlepszego oszacowania i marginesu ryzyka w podziale na linie biznesowe przedstawiają poniższe tabele.

Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe dla ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie (w mln zł) wraz z porównaniem do wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych wg MSSF:

Linia biznesowa	Nr linii biznesowej	Najlepsze oszacowanie brutto - rezerwy składek	Najlepsze oszacowanie brutto - rezerwy na odszkodowania i świadczenia	Margines ryzyka	Wartość rezerw techniczno-ubezpieczeniowych wg MSSF*
Ubezpieczenia pokrycia kosztów świadczeń medycznych	1, 13	16	7	1	42
Ubezpieczenia na wypadek utraty dochodów	2, 14	52	74	6	342
Ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej z tytułu użytkowania pojazdów mechanicznych	4, 16	1 540	4 436	416	8 130
Pozostałe ubezpieczenia pojazdów	5, 17	1 215	530	48	2 784
Ubezpieczenia morskie, lotnicze i transportowe	6, 18	(2)	43	5	82
Ubezpieczenia od ognia i innych szkód rzeczowych	7, 19	386	652	100	2 173
Ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ogólnej	8, 20	(68)	1 058	113	1 760
Ubezpieczenia kredytów i poręczeń	9, 21	88	23	7	192
Ubezpieczenia kosztów ochrony prawnej	10, 22	10	6	-	10
Ubezpieczenia świadczenia pomocy	11, 23	70	47	5	280
Ubezpieczenia różnych strat finansowych	12, 24	9	122	5	344
Reasekuracja nieproporcjonalna pozostałych ubezpieczeń osobowych	26	1	6	2	9
Reasekuracja nieproporcjonalna ubezpieczeń majątkowych	28	6	25	2	35
Ogółem zobowiązania z tytułu ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie		3 323	7 029	710	16 183

* kolumna nie zawiera danych spółki PZU Ukraina wyłączonej z zakresu konsolidacji wg Wypłacalność II na podstawie art. 389 ustawy o działalności ubezpieczeniowej

Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe dla ubezpieczeń na życie i ubezpieczeń zdrowotnych o charakterze ubezpieczeń na życie (w mln zł) wraz z porównaniem do wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych wg MSSF:

Linia biznesowa	Nr Linii biznesowej	Najlepsze oszacowanie brutto	Marginies ryzyka	Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe obliczane łącznie	Wartość rezerw techniczno-ubezpieczeniowych wg MSSF*
Ubezpieczenia z udziałem w zyskach	30	2 541	92	-	3 145
Ubezpieczenia, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe i ubezpieczenia związane z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym	31	5 672	13	70	5 837
Pozostałe ubezpieczenia na życie	32	3 988	1 212	-	13 821
Renty z umów ubezpieczenia innych niż umowy ubezpieczenia na życie oraz powiązane ze zobowiązaniami ubezpieczeniowymi innymi niż zobowiązania z tytułu ubezpieczeń zdrowotnych	34	4 611	335	-	5 776
Reasekuracja czynna - renty z umów ubezpieczenia innych niż umowy ubezpieczenia na życie oraz powiązane ze zobowiązaniami ubezpieczeniowymi innymi niż zobowiązania z tytułu ubezpieczeń zdrowotnych	36	-	10	-	-
Ubezpieczenia zdrowotne (bezpośrednia działalność ubezpieczeniowa)	29	(71)	10	-	1
Ogółem zobowiązania z tytułu ubezpieczeń na życie i ubezpieczeń zdrowotnych o charakterze ubezpieczeń na życie		16 741	1 672	70	28 580

* kolumna nie zawiera danych spółki PZU Ukraina Życie wyłączonej z zakresu konsolidacji wg Wypłacalność II na podstawie art. 389 ustawy o działalności ubezpieczeniowej

Najważniejsze zasady kalkulacji najlepszego oszacowania przedstawiono poniżej. Wszystkie przepływy pieniężne dyskontowane są stopą wolną od ryzyka publikowaną przez EIOPA.

Kalkulacja marginesu ryzyka odbywa się zgodnie z założeniami zdefiniowanymi w artykule 38 rozporządzenia delegowanego. Grupa PZU stosuje uproszczenia w ramach kalkulacji marginesu ryzyka. Uproszczenia służą przybliżeniu wartości komponentów przyszłych wymogów kapitałowych za pomocą zidentyfikowanych nośników ryzyka.

Najlepsze oszacowanie – ubezpieczenia inne niż ubezpieczenia na życie

Najlepsze oszacowanie nie zawiera płatności z tytułu regresów i odzysków. Oszacowanie tych płatności wykazywane jest w aktywach bilansu ekonomicznego w związku z art. 28 lit. g) rozporządzenia delegowanego. Najlepsze oszacowanie wyznaczone jest poprzez dyskontowanie stopą wolną od ryzyka prognozowanych przepływów pieniężnych.

Najlepsze oszacowanie uwzględnia potencjalne zadośćuczynienia za krzywdę osobom najbliższym poszkodowanego, który doznał ciężkiego i trwałego uszczerbku na zdrowiu. Oszacowanie to opiera się na eksperckiej ocenie liczby uprawnionych oraz przeciętnego zadośćuczynienia.

Zasadniczym założeniem stosowanym przy ustalaniu najlepszego oszacowania jest adekwatność doświadczenia historycznego na potrzeby przewidywania przeszłości. W poniższej tabeli przedstawiono podstawy, metody i główne założenia stosowane do wyceny dla celów wypłacalności.

Linia biznesowa	Opis podstaw, metod i głównych założeń stosowanych do wyceny
4 i 5	Dla rezerw szkodowych przepływy ustalane są na podstawie trójkątów szkód, przy zastosowaniu standardowych metod aktuarialnych typu Chain Ladder. Przepływy z rezerwy składek ustalane są na podstawie rezerwy składek wg MSSF, skorygowanej o prognozowany wskaźnik rezygnacji oraz przewidywanego wskaźnika szkodowo-kosztowego. W przepływach uwzględnione są także nieprzeterminowane należności z tytułu składek. Przepływy składek ustalane są na podstawie trójkątów inkasa składek.

Niepewność najlepszego oszacowania wynika głównie z faktu, że przewidywane przepływy mogą odbiegać, być może znacząco, od trendów historycznych. Część takich odchyleń może mieć charakter losowy (np. wystąpienie dużych szkód), inne mogą wynikać bądź to ze zmian w otoczeniu (biznesowym, ekonomicznym, prawnym, itp.), bądź też ze zmian

procesów obsługi zobowiązań. Dodatkowa niepewność związana jest z długim okresem realizacji zobowiązań z ubezpieczeń odpowiedzialności cywilnej, w szczególności rezerw dla rent, które istotnie zależą od stosowanej stopy dyskonta. W przypadku oszacowania zadośćuczynień z tytułu uszczerbku na zdrowiu, niepewność tego oszacowania jest stosunkowo wysoka ze względu na brak historii tego typu szkód, jak również brak pisemnego uzasadnienia orzeczenia Sądu Najwyższego z dnia 27 marca 2018 roku (III CZP 36/17). Niepewność dotyczy w szczególności stopnia trwałego uszczerbku na zdrowiu poszkodowanego, kręgu osób uprawnionych oraz samej wysokości zadośćuczynienia.

Przy obliczaniu najlepszego oszacowania nie stosuje się ważnych uproszczeń.

Najlepsze oszacowanie - ubezpieczenia na życie

Wartość najlepszego oszacowania zobowiązań wyznaczana jest jako oczekiwana obecna wartość przyszłych przepływów pieniężnych, przy zastosowaniu odpowiedniej struktury terminowej stopy procentowej wolnej od ryzyka.

Prognozy przepływów pieniężnych stosowane do obliczania najlepszego oszacowania zobowiązań uwzględniają wszystkie wpływy i wydatki wymagane do rozliczenia zobowiązań ubezpieczeniowych w całym okresie ich trwania. W ramach wpływów uwzględniane są wszystkie gwarantowane w umowach składki, natomiast nie są uwzględniane składki dobrowolne. Prognoza wydatków obejmuje zarówno wydatki wynikające ze zdarzeń przyszłych jak i wypłaty świadczeń wynikające ze zdarzeń przeszłych, które nie zostały uregulowane na dzień wyceny najlepszego oszacowania zobowiązań.

Przepływy pieniężne wynikające ze zdarzeń przeszłych obejmują zobowiązania wynikające ze zdarzeń, które nie zostały zgłoszone lub wypłacone do dnia wyceny. Zobowiązania te ujęte są w rezerwach szkodowych na dzień wyceny, a wynikające z nich przepływy pieniężne prognozowane są zgodnie z przewidywanymi terminami wypłat świadczeń.

Prognozy przepływów pieniężnych wynikające ze zdarzeń przyszłych przygotowywane są dla każdego produktu (lub grupy produktów) osobno, przy użyciu odpowiednich modeli, odzwierciedlających specyfikę produktu oraz jego charakterystyczne cechy, dostosowanych do natury i skali złożoności ryzyk występujących w produkcie. W ramach prognoz dla poszczególnych produktów najlepsze oszacowanie wyznaczane jest odrębnie dla pojedynczych umów lub grup umów stanowiących jednorodną grupę ryzyka, przy uwzględnieniu jak najlepszych założeń opartych na ocenie bieżących i dotychczasowych obserwacji (założenia *best estimate*).

Przepływy pieniężne wynikające ze zdarzeń przyszłych wyznaczane są w sposób deterministyczny, w oparciu o prognozę liczby umów (ubezpieczonych) pozostających w portfelu w kolejnych miesiącach kalendarzowych oraz prognozę zdarzeń powodujących wypłatę świadczeń lub zmianę stanu umów. Poniżej przedstawiono sposób w jaki wyznaczane są poszczególne składowe przepływy pieniężnych:

- składki ubezpieczeniowe ustalane są w oparciu o prognozowaną w kolejnych miesiącach liczbę umów oraz średnią składkę przy uwzględnieniu zakładanego współczynnika indeksacji oraz terminów opłacania składek;
- świadczenia stanowią sumę świadczeń z tytułu poszczególnych zdarzeń ubezpieczeniowych (kończących lub nie umowę ubezpieczenia) i w zależności od rodzaju świadczenia mogą być wyznaczane jako:
 - iloczyn liczby zdarzeń powodujących wypłatę świadczenia oraz kwoty świadczenia za wybrane ryzyko (w szczególności dotyczy to zgonów, wykupów i dożyć);
 - iloczyn sumy ubezpieczenia dla danego ryzyka oraz średniej szkodowości (najczęściej w przypadku, gdy dane zdarzenie ubezpieczeniowe nie powoduje zakończenia umowy);
- koszty i prowizje składają się z:
 - kosztów obsługi stanowiących iloczyn kosztu jednostkowego dla danego produktu i liczby ubezpieczonych, z uwzględnieniem inflacji kosztowej; składki na KNF, PIU i Rzecznika Finansowego oraz kosztów zarządzania aktywami w przypadku aktywów zarządzanych przez podmioty zewnętrzne, wyznaczanych jako iloczyn wartości funduszu oraz wskaźnika opłaty za zarządzanie,
 - prowizji wyznaczanych jako iloczyn wskaźnika prowizji i składki przypisanej.
- inne wpływy – zwroty części opłat za zarządzanie w ubezpieczeniach typu unit-linked z funduszami zarządzanymi przez podmioty zewnętrzne (tzw. kick back).

Przyjęta metoda deterministycznej prognozy dalszego rozwoju umowy oparta na założeniach *best estimate* i wynikająca z niego prognoza przyszłych przepływów pieniężnych przy zastosowaniu odpowiedniej struktury terminowej stopy procentowej prowadzi do uwzględnienia wartości pieniądza w czasie i wyznaczenia najlepszego oszacowania zobowiązań jako średniej wartości obecnej przyszłych przepływów pieniężnych ważonej prawdopodobieństwem.

Należy jednak zaznaczyć, że w poszczególnych liniach biznesowych prognozy przyszłych przepływów pieniężnych wyznaczone są przy uwzględnieniu pewnych uproszczeń, które mogą odnosić się zarówno do przyjmowanych założeń o występowaniu przyszłych zdarzeń, jak również kosztów, a także mogą odnosić się do samego sposobu modelowania:

- 1) w przypadku produktów ubezpieczeń ochronnych rocznych odnawialnych prognozowane przepływy pieniężne nie są wyznaczone indywidualnie dla każdej z umów, a są wyznaczone zbiorczo dla całego produktu na podstawie aktualnej liczby ubezpieczonych, średnich gwarantowanych świadczeń i składek oraz średnich prawdopodobieństw występowania zdarzeń ubezpieczeniowych lub średniej szkodowości w danym produkcie i średniego okresu jaki pozostaje do końca okresu ich obowiązywania. Uproszczenia te ze względu na krótkoterminowy charakter umów, a także ze względu na skalę portfela grupowych ubezpieczeń pracowniczych, nie prowadzą do zniekształceń wyników prognozy w skali całego portfela;
- 2) w przypadku umów dodatkowych do ubezpieczeń indywidualnie kontynuowanych stosuje się dla każdego rodzaju umów dodatkowych odrębnie jednakowe założenia o ich trwałości. W ten sposób w miejsce odrębnych założeń o śmiertelności i rezygnacjach stosuje się jednakowy wskaźnik ubytków umów w całym portfelu. Tu również ze względu na skalę tych umów oraz ich krótkoterminowy charakter takie uproszczenie nie prowadzi do zniekształceń wyników całej prognozy;
- 3) stosowanie we wszystkich przypadkach umów indywidualnej kontynuacji założenia, że wszyscy ubezpieczeni urodzili się dokładnie w połowie roku;
- 4) w innych przypadkach najczęstszym uproszczeniem jest przyjmowanie wspólnych założeń o śmiertelności dla poszczególnych grup wiekowo-płciowych dla podobnych produktów, co wynika z braku indywidualnych dla każdego z produktów doświadczeń o śmiertelności w tak dokładnym podziale.

Deterministyczne obliczenia najlepszego oszacowania są oparte na pojedynczym scenariuszu ekonomicznym. Taki scenariusz nie ukazuje jednak pełnego wpływu z tytułu istnienia opcji oraz gwarancji finansowych w umowach ubezpieczeniowych. Opcje te mogą przyczyniać się do powstania asymetrii w wartości przyszłych przepływów pieniężnych pomiędzy „korzystnymi” i „niekorzystnymi” scenariuszami ekonomicznymi wpływającymi na przyszłe przychody kapitałowe z tytułu inwestycji. Taka sytuacja ma miejsce w ubezpieczeniach tradycyjnych w związku z występującym tam prawem do udziału w zyskach (opcja/gwarancja ubezpieczeniowa).

W celu uwzględnienia tego efektu w wycenie należy uzupełnić wycenę deterministyczną najlepszego oszacowania o tzw. wartość czasową opcji i gwarancji (time value of options and guarantees – TVOG). Wartość tą uzyskuje się jako różnicę między wartością najlepszego oszacowania wyznaczoną w oparciu o szereg scenariuszy wygenerowanych w modelu stochastycznym, a wartością najlepszego oszacowania uzyskaną w modelu deterministycznym.

Według dotychczas przeprowadzonych analiz i oszacowań wartość TVOG jest przede wszystkim zależna od struktury terminowej stóp procentowych, jednak ze względu na relatywnie krótki okres do zapadalności tych umów, dość dobre zabezpieczenie przyszłych świadczeń już istniejącymi aktywami zmniejszające wielkość reinwestycji i tym samym niepewność przyszłych stóp zwrotu, a także sam sposób partycypacji ubezpieczonych poprzez coroczną indeksację sum ubezpieczeń i składek jest niska. Wartość ta ostatecznie została pominięta w wynikach wyceny najlepszego oszacowania zobowiązań jako nieistotna.

W przypadku linii biznesowej 34 (renty z umów ubezpieczenia innych niż umowy ubezpieczenia na życie oraz powiązane ze zobowiązaniami ubezpieczeniowymi innymi niż zobowiązania z tytułu ubezpieczeń zdrowotnych) przepływy pieniężne ustalone są indywidualnie dla każdego rentobiorcy, na podstawie jego cech demograficznych, aktualnej wysokości renty i wybranych cech istotnych z punktu widzenia prognozowania wzrostu renty. Wzrost rent prognozowany jest na podstawie danych historycznych, przy zastosowaniu modeli GLM i GAMLSS. Do wyliczenia przyjmowane są tablice trwania życia GUS.

D.2.1. Jakościowy opis istotnych różnic pomiędzy wyceną dla celów wypłacalności a wyceną wg MSSF

Ubezpieczenia inne niż ubezpieczenia na życie

Podstawy, metody i założenia stosowane do wyceny rezerw techniczno-ubezpieczeniowych dla celów wypłacalności wg systemu WII nie różnią się istotnie od podstaw, metod i założeń stosowanych do wyceny tych rezerw na potrzeby skonsolidowanego sprawozdania finansowego. Różnice w wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych wynikają z odmiennych zasad wyceny poszczególnych elementów rezerw wg systemu WII i MSSF. Wpływ na różnice ma inna granulacja produktów oraz to, że wartości wg systemu WII są najlepszym oszacowaniem, podczas gdy wartości wg MSSF są kalkulowane z wykorzystaniem metod oraz założeń uwzględniających narzuty bezpieczeństwa (np. metoda stochastyczna w OC komunikacyjnym). Poniższa tabela podsumowuje najistotniejsze różnice w zasadach wyceny rezerw dla celów wypłacalności wg systemu WII oraz na potrzeby skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Linia biznesowa	Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe wg systemu WII	Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe wg MSSF
1-12	<ul style="list-style-type: none"> Rezerwa składek pomniejszana o przyszły zysk Uwzględnione są przyszłe składki W wartości zdyskontowanej Uwzględnione są koszty ogólne Margines ryzyka 	<ul style="list-style-type: none"> Rezerwa składek zawiera przyszły zysk Przyszłe składki nie są uwzględnione W wartości niezdyskontowanej Koszty ogólne nie są uwzględnione Brak marginesu ryzyka

Ubezpieczenia na życie

Część produktów w ubezpieczeniach na życie nie spełnia definicji kontraktu ubezpieczeniowego zawartej w MSSF 4 Umowy ubezpieczeniowe i jest w konsekwencji rozpoznawana w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym jako kontrakt inwestycyjny, zgodnie z MSR 39, dla których nie są kalkulowane rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe a rozpoznaje się zobowiązania z tytułu kontraktów inwestycyjnych w wartości godziwej aktywów stanowiących pokrycie zobowiązań funduszu kapitałowego powiązanego z danym kontraktem lub bieżącej wartości oczekiwanych przyszłych przepływów pieniężnych (w przypadku kontraktów o gwarantowanych i ustalonych warunkach).

Margines ryzyka, będący częścią rezerw techniczno-ubezpieczeniowych wyznaczanych dla celów wypłacalności nie ma bezpośredniego odpowiednika w rezerwach techniczno-ubezpieczeniowych wyznaczanych dla potrzeb sprawozdań finansowych wg MSSF („RTU”). Różnice w wysokości najlepszego oszacowania i rezerw wyliczanych na potrzeby skonsolidowanego sprawozdania finansowego wynikają z przyjętych w ich kalkulacji odmiennych metodologii, sposobie uwzględniania niektórych elementów, a także przyjmowanych założeń:

- dla kontraktów (ubezpieczeniowych i inwestycyjnych) związanych z ubezpieczeniowymi funduszami kapitałowymi RTU lub zobowiązania z tytułu kontraktów inwestycyjnych tworzy się w wysokości odpowiadającej wartości zgromadzonych na rachunkach ubezpieczonych środków bez uwzględnienia przyszłych wpłat. Z kolei najlepsze oszacowanie co do zasady ustalane jest jako wartość obecna oczekiwanych przyszłych przepływów pieniężnych wraz z przyszłymi składkami, o ile są one wymagane;
- RTU wyznaczone są z pominięciem rezygnacji, jednak w wysokości nie mniejszej niż gwarantowana wartość wykupu na dzień wyceny. W przypadku najlepszego oszacowania zakłada się dodatkowe wypłaty z tytułu wykupów tylko w takim stopniu, w jakim oczekuje się ich wystąpienia. Jednocześnie przyjęcie założeń o wcześniejszej rezygnacji powoduje obniżenie wypłat z tytułu zgonów i dożyć, które w pełnej wysokości uwzględniane są w kalkulacji RTU;
- RTU w ubezpieczeniach na życie kalkulowane są tzw. metodą składki netto, gdzie obecna wartość oczekiwanych świadczeń pomniejszana jest o wartość obecną oczekiwanych składek skorygowanych o przyjęte w taryfikacji narzuty na koszty oraz ewentualny zysk. Natomiast najlepsze oszacowanie wyznaczone jest jako różnica pomiędzy wysokością oczekiwanych świadczeń, przyszłych kosztów obsługi i prowizji, a pełną wysokością składek;

- w kalkulacji RTU założenia dotyczące śmiertelności, wysokości kosztów, prowizji itp. ustalane są w momencie wdrażania produktu i obowiązują przez cały okres trwania polis. W kalkulacji najlepszego oszacowania założenia ustalane są na nowo na podstawie obecnych i historycznych danych (*best estimate*) i są regularnie aktualizowane;
- dyskonto przyjęte do wyceny wartości obecnej składek i świadczeń w RTU ustalane jest w trakcie taryfikacji, mając na uwadze ograniczenia wynikające z przepisów prawa, określające tzw. maksymalną stopę techniczną ogłaszaną przez organ nadzoru. W przypadku najlepszego oszacowania dyskonto ustalane jest każdorazowo w oparciu o aktualną strukturę terminową stóp procentowych publikowaną przez EIOPA.

Różnica pomiędzy RTU a rezerwami techniczno-ubezpieczeniowymi wyznaczonymi dla celów wypłacalności wykazanymi w niniejszym sprawozdaniu jest spowodowana głównie tym, że wartości wg systemu WII są najlepszym oszacowaniem, podczas gdy wartości wg MSSF są kalkulowane z wykorzystaniem metod oraz założeń uwzględniających narzuty bezpieczeństwa.

Linia biznesowa	Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe wg WII	Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe wg MSSF
34	<ul style="list-style-type: none"> • Zmienna stopa dyskonta • Zmienna stopa wzrostu • Margines ryzyka 	<ul style="list-style-type: none"> • Stała stopa dyskonta • Stała stopa wzrostu • Brak marginesu ryzyka

D.2.2. Korekta dopasowująca, korekta z tytułu zmienności, przejściowa struktura terminowej stopy procentowej wolnej od ryzyka, przejściowe odliczenia

Na 31 grudnia 2017 roku nie zastosowano korekty dopasowującej, o której mowa w art. 227 ustawy o działalności ubezpieczeniowej, korekty z tytułu zmienności, o której mowa w art. 229 ustawy o działalności ubezpieczeniowej, przejściowej struktury terminowej stopy procentowej wolnej od ryzyka, o której mowa w art. 496 ustawy o działalności ubezpieczeniowej, ani przejściowego odliczenia, o którym mowa w art. 497 ustawy o działalności ubezpieczeniowej.

D.2.3. Kwoty należne z umów reasekuracji i od spółek celowych (podmiotów specjalnego przeznaczenia)

Kwoty należne z umów reasekuracji ustalane są na podstawie najlepszego oszacowania brutto oraz wskaźników cesji rezerw techniczno-ubezpieczeniowych wg MSSF. W kwotach należnych z umów reasekuracji uwzględnione są również przyszłe przepływy z tytułu składek oraz prowizji reasekuracyjnych, wycenione wg MSSF. Kwoty należne od reasekuratorów skorygowane są o prawdopodobieństwo upadku reasekuratora. Umowy reasekuracji zawierane są z zakładami z odpowiednio wysoką oceną ratingową (w większości co najmniej A-).

D.2.4. Zmiany w założeniach przyjętych w ramach obliczania rezerw techniczno-ubezpieczeniowych w porównaniu do poprzedniego okresu sprawozdawczego

Ubezpieczenia inne niż ubezpieczenia na życie

W zakresie założeń ekonomicznych, w 2017 roku zmieniła się stopa wolna od ryzyka stosowana do dyskontowania przepływów. Nie dokonywano żadnych istotnych zmian w założeniach pozaekonomicznych.

Ubezpieczenia na życie

Istotne zmiany założeń przyjętych w ramach obliczania rezerw techniczno-ubezpieczeniowych w 2017 roku w porównaniu do poprzedniego okresu sprawozdawczego dotyczyły założeń ekonomicznych oraz innych niż ekonomiczne. W zakresie założeń ekonomicznych, w 2017 roku zmieniła się stopa wolna od ryzyka stosowana do

dyskontowania przepływów. Efekt zmian założeń innych niż ekonomiczne wynikał w szczególności ze zmian założeń o szkodowości, kosztowych oraz założeń o rezygnacjach.

D.3. Inne zobowiązania

Zobowiązania dla celów wypłacalności wycenia się w wartości godziwej, a w poniższej tabeli przedstawiono podstawy, metody i główne założenia stosowane przy wycenie zobowiązań.

Zobowiązania	Opis podstaw, metod i głównych założeń stosowanych przy wycenie do celów wypłacalności
Pozostałe rezerwy (inne niż rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe) oraz zobowiązania z tytułu świadczeń emerytalnych dla pracowników	Wartość godziwą pozostałych rezerw oraz zobowiązań z tytułu świadczeń emerytalnych dla pracowników ustala się alternatywną metodą wyceny opisaną w części D.4.
Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego	Wysokość rezerw z tytułu odroczonego podatku dochodowego ustala się metodą bilansową, na podstawie dodatniej różnicy między wartościami przypisanymi pozycjom bilansu ujmowanym i wycenianym zgodnie z zasadami ustawy o działalności ubezpieczeniowej i rozporządzenia delegowanego, a wartościami przypisanym pozycjom bilansu wg wyceny dla celów podatkowych, przy uwzględnieniu stawek podatku dochodowego od osób prawnych, które –zgodnie z oczekiwaniami – będą obowiązywały w momencie realizacji rezerwy. W bilansie ekonomicznym prezentacja rezerw i aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego następuje po skompensowaniu na poziomie poszczególnych spółek podlegających konsolidacji (w ujęciu netto).
Instrumenty pochodne	Wycenia się zgodnie z opisem wyceny instrumentów pochodnych w części D.4. Ujemna wycena prezentowana jest jako zobowiązanie.
Zobowiązania finansowe inne niż zobowiązania wobec instytucji kredytowych	Wartość godziwą zobowiązań finansowych innych niż zobowiązania wobec instytucji kredytowych ustala się alternatywną metodą wyceny opisaną w części D.4.
Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń i wobec pośredników ubezpieczeniowych oraz pozostałe zobowiązania (handlowe, inne niż z tytułu działalności ubezpieczeniowej, niewykazane w innych pozycjach) Pozostałe zobowiązania (niewykazane w innych pozycjach)	Wartość godziwą ustala się alternatywną metodą wyceny opisaną w części D.4. W zobowiązaniach z tytułu ubezpieczeń wykazuje się jedynie te zobowiązania, których termin wymagalności już minął. Bieżące i przyszłe zobowiązania są uwzględniane przy wyznaczaniu najlepszego oszacowania jako przepływy pieniężne – wypływy. W pozycji Pozostałe zobowiązania ujmuje się: zarachowane koszty wynagrodzeń i nagrody dla pracowników, przedpłaty dla kontrahentów, pozostałe rozliczenia międzyokresowe bierne.
Zobowiązania podporządkowane	Wartość godziwą ustala się alternatywną metodą wyceny opisaną w części D.4.

W tabeli na kolejnej stronie przedstawiono ilościowe wyjaśnienie różnic pomiędzy danymi dotyczącymi zobowiązań wyliczonych zgodnie z zasadami stosowanymi przy wycenie dla celów wypłacalności (opisanymi w powyższej tabeli) a danymi wyliczonymi zgodnie z zasadami stosowanymi do wyceny na potrzeby skonsolidowanego sprawozdania finansowego. W kolumnie „Wartość ze sprawozdania finansowego” zaprezentowano wartości ze skonsolidowanego sprawozdania finansowego zgodnie z ich treścią ekonomiczną, ale bez dokonywania korekt, które byłyby konieczne w celu dostosowania tych liczb do formatu i sposobu prezentacji wymaganego w systemie WII. Suma zobowiązań w kolumnie „Wartość ze sprawozdania finansowego” odpowiada sumie ze skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Zobowiązania (dane w mln zł) na 31.12.2017 roku	Wartość ze skonsolidowanego sprawozdania finansowego	Korekta aktywowanych kosztów akwizycji	Wycena lokat	Wycena rezerw	Reklasyfikacja pozycji	Podatek odroczoney	Zmiana zakresu konsolidacji	Pozostałe	Wartość wg Wypłacalność II na 31.12.2017 roku
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – ubezpieczenia inne niż ubezpieczenia na życie	16 224	-	-	(5 121)	-	-	(41)	-	11 062
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – ubezpieczenia inne niż ubezpieczenia na życie (z wyłączeniem zdrowotnych)	15 840	-	-	(4 893)	-	-	(41)	-	10 906
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe obliczane łącznie	15 840	-	-	(15 799)	-	-	(41)	-	-
Najlepsze oszacowanie	-	-	-	10 203	-	-	-	-	10 203
Margines ryzyka	-	-	-	703	-	-	-	-	703
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – ubezpieczenia zdrowotne (o charakterze ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie)	384	-	-	(228)	-	-	-	-	156
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe obliczane łącznie	384	-	-	(384)	-	-	-	-	-
Najlepsze oszacowanie	-	-	-	149	-	-	-	-	149
Margines ryzyka	-	-	-	7	-	-	-	-	7
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – ubezpieczenia na życie (z wyłączeniem ubezpieczeń, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe i ubezpieczeń z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym)	22 810	-	-	(10 015)	-	-	(67)	-	12 728
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – ubezpieczenia zdrowotne (o charakterze ubezpieczeń na życie)	1	-	-	(62)	-	-	-	-	(61)
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe obliczane łącznie	1	-	-	(1)	-	-	-	-	-
Najlepsze oszacowanie	-	-	-	(71)	-	-	-	-	(71)
Margines ryzyka	-	-	-	10	-	-	-	-	10

Zobowiązania (dane w mln zł) na 31.12.2017 roku	Wartość ze skonsolidowanego sprawozdania finansowego	Korekta aktywowanych kosztów akwizycji	Wycena lokat	Wycena rezerw	Reklasyfikacja pozycji	Podatek odroczony	Zmiana zakresu konsolidacji	Pozostałe	Wartość wg Wypłacalność II na 31.12.2017 roku
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – ubezpieczenia na życie (z wyłączeniem zdrowotnych oraz ubezpieczeń, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe i ubezpieczeń z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym)	22 809	-	-	(9 953)	-	-	(67)	-	12 789
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe obliczane łącznie	22 809	-	-	(22 742)	-	-	(67)	-	-
Najlepsze oszacowanie	-	-	-	11 140	-	-	-	-	11 140
Margines ryzyka	-	-	-	1 649	-	-	-	-	1 649
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – ubezpieczenia, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe i ubezpieczenia z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym	5 837	-	-	(82)	-	-	-	-	5 755
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe obliczane łącznie	5 837	-	-	(5 767)	-	-	-	-	70
Najlepsze oszacowanie	-	-	-	5 672	-	-	-	-	5 672
Margines ryzyka	-	-	-	13	-	-	-	-	13
Pozostałe rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Zobowiązania warunkowe	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Pozostałe rezerwy (inne niż rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe)	723	-	-	-	-	-	(566)	-	157
Zobowiązania z tytułu świadczeń emerytalnych dla pracowników	330	-	-	-	-	-	(306)	-	24
Zobowiązania z tytułu depozytów zakładów reasekuracji	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego	638	-	-	-	1	2 510	(32)	-	3 117
Instrumenty pochodne	3 474	-	-	-	-	-	(3 283)	-	191
Zobowiązania wobec instytucji kredytowych	6 490	-	-	-	-	-	(6 490)	-	-
Zobowiązania finansowe inne niż zobowiązania wobec instytucji kredytowych	208 911	-	82	-	-	-	(205 132)	-	3 861

Zobowiązania (dane w mln zł) na 31.12.2017 roku	Wartość ze skonsolidowanego sprawozdania finansowego	Korekta aktywowanych kosztów akwizycji	Wycena lokat	Wycena rezerw	Reklasyfikacja pozycji	Podatek odroczony	Zmiana zakresu konsolidacji	Pozostałe	Wartość wg Wypłacalność II na 31.12.2017 roku
Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń i wobec pośredników ubezpieczeniowych	841	-	-	(93)	-	-	(5)	-	743
Zobowiązania z tytułu reasekuracji biernej	139	-	-	(120)	-	-	(12)	-	7
Pozostałe zobowiązania (handlowe, inne niż z tytułu działalności ubezpieczeniowej)	6 252	-	-	(3)	(96)	-	(4 776)	-	1 377
Zobowiązania podporządkowane	5 319	-	33	-	-	-	(3 034)	-	2 318
Zobowiązania podporządkowane nieuwzględnione w podstawowych środkach własnych	3 034	-	-	-	-	-	(3 034)	-	-
Zobowiązania podporządkowane uwzględnione w podstawowych środkach własnych	2 285	-	33	-	-	-	-	-	2 318
Pozostałe zobowiązania (niewykazane w innych pozycjach)	1 816	(46)	-	(637)	-	-	(721)	(7)	405
Zobowiązania ogółem	279 804	(46)	115	(16 071)	(95)	2 510	(224 465)	(7)	41 745

D.3.1. Jakościowy opis istotnych różnic pomiędzy wyceną dla celów wypłacalności a wyceną wg MSSF

D.3.1.1. Wycena zobowiązań

Zobowiązania finansowe i zobowiązania podporządkowane: różnica pomiędzy wartością wg MSSF a wyceną dla celów wypłacalności wynika z różnej metody wyceny zobowiązań finansowych wycenianych wg MSSF w zamortyzowanym koszcie, które dla celów bilansu ekonomicznego wyceniane są w wartości godziwej.

D.3.2. Źródła powstawania rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego

Grupa PZU dokonuje kompensaty aktywów i zobowiązań z tytułu podatku odroczonego dla każdej jednostki (podatkowej grupy kapitałowej) wchodzącej w skład Grupy PZU osobno. Aktywa z tytułu odroczonego podatku wykazane w bilansie Grupy PZU stanowią sumę aktywów z tytułu podatku odroczonego jednostek, dla których ujemne różnice przejściowe oraz straty podatkowe przeznaczone do rozliczenia w następnych latach są wyższe od dodatnich różnic przejściowych. Na potrzeby ustalenia wysokości środków własnych Grupy PZU dokonuje się pełnej kompensaty aktywów i rezerw z tytułu odroczonego podatku dochodowego, niezależnie od tego, której jednostki aktywa lub rezerwy dotyczą. Analizy odzyskiwalności aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego dokonuje się w oparciu o prognozy przyszłych dochodów podatkowych.

Poniższa tabela prezentuje źródła powstawania aktywów i rezerwy z tytułu podatku odroczonego, po kompensacie ujemnych i dodatnich różnic przejściowych na dzień 31 grudnia 2017 roku.

Przeważająca część różnic przejściowych wynika z przeszacowania aktywów finansowych i rezerw techniczno-ubezpieczeniowych średnio- i długoterminowych.

Źródła powstawania aktywa i rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego	Kwota aktywa i rezerwy z tytułu podatku odroczonego (mln zł)
Instrumenty finansowe	634
Rzeczowe aktywa trwałe i wartości niematerialne	(111)
Wycena nieruchomości	87
Inne rezerwy i rozliczenia międzyokresowe bierne	(161)
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe	2 624
Straty podatkowe do rozliczenia w latach następnych	(19)
Pozostałe różnice	15
Rezerwy na odroczonego podatek dochodowy dla celów wyliczenia środków własnych, razem	3 069
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego prezentowane w bilansie	(48)
Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego prezentowana w bilansie	3 117

D.3.3. Zmiany w stosowanych podstawach uznawania i wyceny lub w szacunkach w okresie sprawozdawczym

W 2017 roku nie dokonywano zmian w zasadach uznawania, wyceny ani w szacunkach w zakresie wyceny zobowiązań innych niż rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe.

D.3.4. Charakter obowiązków, oczekiwany harmonogram odpływu korzyści ekonomicznych, niepewność i sposób uwzględnienia ryzyka odchylenia w wycenie

Zobowiązania finansowe inne niż zobowiązania wobec instytucji kredytowych

3 lipca 2014 roku oraz 16 października 2015 roku PZU Finance AB wyemitował obligacje o wartości nominalnej odpowiednio 500 mln euro oraz 350 ml euro. Stopa odsetkowa ma charakter stały (1,375%), odsetki są płatne w terminach umownych raz w roku – 3 lipca. Datę wykupu obligacji określono na 3 lipca 2019 roku. Wartość bilansowa obligacji wg MSSF na 31 grudnia 2017 roku wyniosła 3 478 mln zł (na 31 grudnia 2016 roku: 3 680 mln zł), natomiast ich wartość godziwa 3 639 mln zł (na 31 grudnia 2016 roku: 3 896 tys. zł).

Zobowiązania podporządkowane

30 czerwca 2017 roku PZU wyemitował obligacje podporządkowane o łącznej wartości nominalnej 2 250 mln zł. Datą wykupu obligacji jest 29 lipca 2027 roku z możliwością wcześniejszego wykupu 29 lipca 2022 roku.

Wyemitowane obligacje mają następujące parametry:

Parametr	Wartość
Łączna wartość nominalna obligacji	2 250 mln zł
Wartość nominalna i cena emisyjna jednej obligacji	100 000 zł
Data wykupu obligacji	29 lipca 2027 roku
Oprocentowanie	WIBOR 6M + 1,80% marży
Dni płatności odsetek	29 stycznia i 29 lipca każdego roku, począwszy od 29 stycznia 2018 roku, a skończywszy na 29 lipca 2027 roku
Możliwość wcześniejszego wykupu obligacji	29 lipca 2022 roku
Zabezpieczenie	Brak

Obligacje nie mają formy dokumentu, są zarejestrowane w depozycie papierów wartościowych prowadzonym przez Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych SA i notowane w alternatywnych systemach obrotu prowadzonych przez BondSpot SA oraz GPW. Wartość bilansowa wg MSSF obligacji podporządkowanych na 31 grudnia 2017 roku wynosiła 2 285 mln zł natomiast ich wartość godziwa 2 318 mln zł.

Miara ryzyka uwzględniona jest w modelu wyceny w wartości godziwej. Dla powyższych pozycji obliczana jest wartość BPV (basis point value), która jest miarą wrażliwości na zmianę stóp procentowych. Wartość BPV określa o ile zmieni się wartość aktywa/zobowiązania pod wpływem zmiany stopy procentowej o 1 punkt bazowy.

D.4. Alternatywne metody wyceny

Aktywa i zobowiązania wyceniane metodą alternatywną	Opis alternatywnej metody wyceny wraz z uzasadnieniem stosowania
Nieruchomości	Z uwagi na brak aktywnego rynku, nieruchomości podlegają wycenie przez licencjonowanych rzeczoznawców majątkowych zgodnie z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa oraz obowiązującymi standardami zawodowymi, najczęściej metodami porównawczą lub dochodową. Akceptacja każdej wykonanej wyceny jest dodatkowo poddawana ocenie zgodności przez pracowników Grupy PZU w celu eliminacji potencjalnych omyłek pisarskich i błędów rachunkowych a powstające ewentualne wątpliwości wyjaśniane są na bieżąco z wykonawcą operatu lub opinii.

Aktywa i zobowiązania wyceniane metodą alternatywną	Opis alternatywnej metody wyceny wraz z uzasadnieniem stosowania
Dłużne papiery wartościowe, pożyczki	Wartość godziwą dłużnych papierów wartościowych, dla których nie istnieje aktywny rynek wyznacza się na podstawie wycen publikowanych przez autoryzowany serwis informacyjny, a w przypadku ich braku metodą zdyskontowanych przepływów pieniężnych. W przypadku pożyczek wartość godziwą wyznacza się w oparciu o metodę zdyskontowanych przepływów pieniężnych. Współczynniki dyskontowe określa się w oparciu o krzywą rentowności papierów rządowych przesuniętą o spread kredytowy. Jest on wyliczany na dzień kalibracji będący dniem najnowszej emisji lub dniem transakcji rynkowej lub każdym dniem okresu uśredniania spreadów wyliczonych z ostatnich rynkowych. Taki spread powoduje równoległe przesunięcie krzywej rentowności papierów rządowych o stałą wartość na całej jej długości lub jako różnica pomiędzy rentownościami notowanych dłużnych papierów wartościowych emitentów o podobnym ratingu i działających w podobnych branżach a rentownością obligacji rządowych (w przypadku papierów denominowanych w euro są to obligacje rządu Niemiec) przemnożona przez współczynnik ustalany na dzień kalibracji, uwzględniający w krzywej dyskontowej ryzyko specyficzne danego emitenta.
Jednostki uczestnictwa oraz certyfikaty inwestycyjne w przedsiębiorstwach zbiorowego inwestowania	Z uwagi na brak aktywnego rynku jednostki uczestnictwa i certyfikaty inwestycyjne wyceniane są wg cen publikowanych przez towarzystwa funduszy inwestycyjnych ustalonych w oparciu wartość aktywów netto funduszy wycenionych zgodnie z zasadami rachunkowości dla funduszy. Na dzień sporządzenia sprawozdania SFCR ceny publikowane przez towarzystwa funduszy są weryfikowane do zaudytowanych sprawozdań finansowych funduszy. Wycena jednostek uczestnictwa funduszy będących jednostkami zależnymi podlega korekcie w przypadku, kiedy aktywa funduszu nie są wyceniane w sprawozdaniu funduszu wg wartości godziwej, a różnica pomiędzy wartością godziwą a wartością wyceny w sprawozdaniu funduszu jest istotna.
Instrumenty pochodne	Wartość godziwa instrumentów pochodnych nienotowanych na aktywnym rynku, w tym kontraktów terminowych (ang. <i>forward</i>) oraz kontraktów zamiany oprocentowania typu IRS (ang. <i>interest rate swap</i>) określana jest metodą zdyskontowanych przyszłych przepływów pieniężnych. Do dyskontowania przepływów pieniężnych używane są stopy procentowe z krzywych dochodowości przypisanych do danego typu instrumentu finansowego i waluty, konstruowanych na podstawie dostępnych danych rynkowych. Wartość godziwa opcji wyznaczana jest jako zdyskontowana na dzień wyceny wartość oczekiwana funkcji wypłaty opcji. Wartość oczekiwana funkcji wypłaty wyznaczana jest w drodze modelowania metodą Monte Carlo.
Depozyty długoterminowe	Ze względu na brak aktywnego i regularnego rynku, wartość godziwa depozytów wyznaczana jest jako wartość zdyskontowanych przepływów pieniężnych, wynikających z warunków zawartych umów depozytowych. Do dyskontowania stosowana jest krzywa bazowa skorygowana o spread kredytowy kwantyfikujący ryzyko kredytowe banków kontrahentów, z którymi w danym okresie zostały zawarte długoterminowe umowy depozytowe. Dla każdej waluty depozytów stosowana jest odpowiednia krzywa dyskontowa. Przy ustalonej walucie depozytu stosuje się krzywe dyskontowe specyficzne dla danego banku kontrahenta, w którym ten depozyt został złożony.
Należności z tytułu ubezpieczeń i od pośredników ubezpieczeniowych, Pozostałe należności (handlowe, inne niż z działalności ubezpieczeniowej) oraz kwoty należne z umów reasekuracji dla zobowiązań wynikających z ubezpieczeń	Z uwagi na brak aktywnego rynku należności z tytułu ubezpieczeń i od pośredników ubezpieczeniowych oraz pozostałe należności wycenia się metodą zdyskontowanych przepływów pieniężnych. Wycena tych należności opiera się na historycznej analizie spłacalności należności, a prognozowane przepływy pieniężne są dyskontowane aktualną rynkową stopą dyskontową. Z uwagi na zwiększoną ściągalność należności w pierwszych miesiącach windykacji efekt dyskonta jest nieistotny dla ustalenia wartości godziwej.
Pozostałe rezerwy (inne niż rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe) oraz zobowiązania z tytułu świadczeń emerytalnych dla pracowników	Z uwagi na brak aktywnego rynku, wartość godziwą pozostałych rezerw ustala się w kwocie oczekiwanej wartości bieżącej przewidywanych przepływów pieniężnych zgodnie z MSR 37 „Rezerwy, zobowiązania warunkowe i aktywa warunkowe”. Wartość rezerwy na niewykorzystane urlopy uznaje się zgodnie z MSR 19 na bazie memoriałowej. Koszty odpraw emerytalnych i świadczeń pośmiertnych oszacowane metodami aktuarialnymi rozpoznaje się memoriałowo zgodnie z MSR 19 przy zastosowaniu metody prognozowanych uprawnień jednostkowych. Rezerwy na odprawy emerytalne i świadczenia pośmiertne szacowane są metodami aktuarialnymi z zastosowaniem odpowiednich technik i założeń aktuarialnych (stopy dyskontowe, wskaźnik śmiertelności, przewidywana stopa wzrostu wynagrodzeń, wskaźniki rotacji pracowników i inwalidztwa).
Zobowiązania finansowe inne niż zobowiązania wobec instytucji kredytowych, zobowiązania podporządkowane	Wartość godziwą zobowiązań finansowych, dla których nie istnieje aktywny rynek, zobowiązań podporządkowanych oraz pożyczek, stanowiących zobowiązania Grupy PZU wyznacza się metodą zdyskontowanych przepływów pieniężnych. Wycena takich zobowiązań opiera się o spread kredytowy w stosunku do krzywej wolnej od ryzyka wyliczony tak, by cena instrumentu na datę emisji wynikająca z modelu była równa cenie emisyjnej. Zgodnie z zasadami wyceny zobowiązań w systemie WII tak wyliczony własny spread kredytowy nie podlega późniejszym zmianom.

Aktywa i zobowiązania wyceniane metodą alternatywną	Opis alternatywnej metody wyceny wraz z uzasadnieniem stosowania
Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń i wobec pośredników ubezpieczeniowych, Pozostałe zobowiązania	Z uwagi na brak aktywnego rynku zobowiązania z tytułu ubezpieczeń i wobec pośredników ubezpieczeniowych oraz pozostałe zobowiązania wycenia się metodą zdyskontowanych przepływów pieniężnych. Wycena tych zobowiązań opiera się na historycznej analizie realizacji zobowiązań, a prognozowane przepływy pieniężne są dyskontowane aktualną stopą rynkową. Z uwagi na krótki termin wymagalności wartość nominalna stanowi racjonalne przybliżenie wartości godziwej.

D.4.1. Założenia i oceny na temat istotnych źródeł niepewności oszacowania wartości godziwej

Niepewność w wycenie instrumentów finansowych mierzona jest następującymi współczynnikami:

- BPV (basis point value), współczynnik ten mówi o ile zmieni się wartość instrumentu przy zmianie krzywej dyskontowej i projekcyjnej o 1 pb dla obligacji, pożyczek, depozytów i strukturyzowanych papierów wartościowych;
- wrażliwość na zmianę spreadu kredytowego, współczynnik ten mówi o ile zmieni się wartość instrumentu przy zmianie spreadu kredytowego o 1 pb dla obligacji, pożyczek, depozytów i strukturyzowanych papierów wartościowych;
- delta, współczynnik ten mówi o ile procent zmieni się wartość opcji pod wpływem zmiany ceny aktywa bazowego o 1% dla opcji.

Adekwatność wyceny jest regularnie porównywana, poprzez kalibrowanie spreadu (o ile to możliwe) stosowanego do wyceny do dostępnych cen rynkowych oraz porównywanie wyceny modelowej z wyceną w oparciu o skorygowaną cenę nabycia w przypadku obligacji, pożyczek, depozytów i strukturyzowanych papierów wartościowych.

Niepewność w wycenie aktywów i zobowiązań innych niż rezerwy techniczno - ubezpieczeniowe, za wyjątkiem instrumentów finansowych, oceniana jest głównie poprzez:

- zmienność cen;
- normy zużycia technicznego;
- zmienność przepływów finansowych;
- zmienność otoczenia gospodarczego;
- zmienność rynkowych stóp procentowych.

Grupa PZU regularnie weryfikuje adekwatność wycen, w szczególności poprzez porównanie z innymi modelami lub historycznymi wynikami realizowanymi na rzeczywistych transakcjach.

D.5. Wszelkie inne informacje

Grupa PZU nie posiada istotnych wartości niematerialnych ani istotnych umów leasingu.

Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych na 31 grudnia 2017 roku nie stanowiły istotnej klasy zobowiązań i z tego powodu nie zostały opisane szczegółowo.

Zasady wyceny stosowane przez jednostki zależne na potrzeby wyceny na cele wypłacalności nie różnią się od zasad stosowanych na poziomie Grupy PZU.

E. Zarządzanie kapitałem

E.1. Środki własne

Grupa PZU dąży do efektywnego zarządzania kapitałem i maksymalizacji stopy zwrotu z kapitału dla akcjonariuszy PZU, w szczególności przy zachowaniu poziomu bezpieczeństwa i utrzymaniu zasobów kapitałowych na cele strategicznego rozwoju poprzez akwizycje.

Polityka zarządzania kapitałem opiera się na następujących zasadach:

- zarządzanie kapitałem (w tym kapitałem nadwyżkowym) Grupy PZU na poziomie PZU jako podmiotu dominującego;
- utrzymanie docelowych współczynników wypłacalności na poziomie 200% dla Grupy PZU, PZU oraz PZU Życie;
- utrzymanie wskaźnika dźwigni finansowej Grupy PZU na poziomie nie wyższym niż 0,35;
- zapewnienie środków na rozwój i akwizycje w najbliższych latach;
- brak emisji akcji przez PZU w okresie obowiązywania Polityki.

Wysokość dywidendy proponowanej przez Zarząd PZU za dany rok obrotowy ustalana jest w oparciu o skonsolidowany wynik finansowy Grupy PZU przypisany jednostce dominującej, przy czym:

- nie więcej niż 20% powiększy zyski zatrzymane (kapitał zapasowy) na cele związane z rozwojem organicznym i innowacjami oraz realizacją inicjatyw wzrostowych;
- nie mniej niż 50% podlega wypłacie w ramach rocznej dywidendy;
- pozostała część zostanie wypłacona w ramach rocznej dywidendy lub powiększy zyski zatrzymane (kapitał zapasowy) w przypadku realizacji w danym roku istotnych nakładów związanych z realizacją założeń Strategii Grupy PZU, w tym w szczególności w ramach transakcji fuzji i przejęć;
- zgodnie z planami Zarządu PZU oraz własną oceną ryzyka i wypłacalności PZU środki własne PZU oraz Grupy PZU po deklaracji lub wypłacie dywidendy pozostają na poziomie, który zapewnia spełnienie warunków określonych w polityce zarządzania kapitałem;
- przy określeniu dywidendy uwzględniane są rekomendacje organu nadzoru w zakresie dywidendy.

W Alior Bank oraz Pekao, współczynnik wypłacalności oraz współczynnik Tier1 oblicza się na podstawie rozporządzenia CRR, a także poszczególnych rodzajów ryzyka zidentyfikowanego w ramach procesu oceny adekwatności kapitału wewnętrznego (ICAAP).

W celu monitorowania i utrzymywania kapitału na poziomie adekwatnym do podejmowanego ryzyka oraz spełnienia w sposób ciągły wymogów kapitałowych, wprowadzony został system limitów kapitałowych. Zawiera on system wczesnego ostrzegania w postaci progów, przy których należy podjąć działania naprawcze, zapobiegające przekroczeniu ostatecznego limitu.

System wczesnego ostrzegania wynika z przyjętego apetytu na ryzyko. Działania zarządcze uzależnione są od aktualnego oraz przewidywanego poziomu wskaźnika pokrycia kapitałowego wymogu wypłacalności Grupy PZU:

- Strefa zielona (powyżej 170%);
- Strefa żółta (od 120% do 170%);
- Strefa czerwona (poniżej 120%);
- Limit ostateczny (poniżej 100%).

Działania zarządcze mające na celu podwyższenie poziomu środków własnych, to w szczególności:

- zwiększenie zobowiązań podporządkowanych;
- zaniechanie lub czasowe wstrzymanie wykupu instrumentów zakwalifikowanych do środków własnych, jeżeli warunki emisji lub umowa przewidują taką możliwość;
- zatrzymanie części lub całości zysku poprzez zmniejszenie kwot wypłacanych dywidend;
- dopłaty w ramach uzupełniających środków własnych;
- podwyższenie kapitału.

Działania zarządcze w zakresie profilu ryzyka obejmują, w szczególności:

- unikanie ryzyka – nieangażowanie się lub zaprzestanie angażowania się w działania, które powodują wzrost ekspozycji na ryzyko;
- transfer ryzyka – przeniesienie części ekspozycji na ryzyko na stronę trzecią;
- ograniczanie ryzyka – ograniczenie prawdopodobieństwa zmaterializowania się ryzyka lub ograniczenie jego wpływu;
- akceptację poziomu ryzyka – akceptację zatrzymania ryzyka, gdy inne działania zarządcze nie są dostępne lub koszt ich wdrożenia jest zbyt wysoki w stosunku do uzyskanych korzyści;
- wdrożenie narzędzi wspierających inne działania zarządcze, w szczególności: limitów, programów reasekuracyjnych, regularnego przeglądu polityki przyjmowania ryzyka do ubezpieczenia (underwritingu).

Skala podjętych działań naprawczych zależy od aktualnej oraz przewidywanych zmian pozycji kapitałowej, a także momentu dokonania oceny adekwatności kapitałowej. Jeżeli analiza przeprowadzana jest na etapie planowania, wprowadzane działania naprawcze mogą mieć łagodniejszy charakter (np. dokonanie zmian w biznesplanie), niż gdy jest ona przeprowadzana na etapie monitorowania – wówczas może być konieczne podjęcie działań niezwłocznych. Na dobór działań naprawczych mają również wpływ inne czynniki, takie jak: kwestie związane z ryzykiem reputacji, możliwość zastosowania w praktyce danego działania naprawczego, czas niezbędny do wdrożenia danego działania naprawczego, jakość środków własnych w przypadku podwyższenia poziomu kapitału na pokrycie ryzyka, wpływ na prowadzoną przez Grupę PZU działalność (np. rentowność, udział w rynku).

Decyzje odnośnie zastosowania opisanych powyżej metod podejmuje zarząd danej spółki.

Znaczna część kapitału Grupy PZU ulokowana jest w PZU Życie (jednostkowa nadwyżka aktywów ponad zobowiązania tej spółki wynosi 13 294 mln zł). W ocenie PZU środki własne PZU Życie mogą zostać przeniesione do PZU poprzez wypłatę dywidend, reasekurację oraz pożyczki płynnościowe udzielane między tymi spółkami, o których mowa w pkt A.5.2.3 sprawozdania SFCR. Nadwyżki kapitałowe pozostałych jednostek zależnych prowadzących działalność ubezpieczeniową nie są istotne z punktu widzenia Grupy PZU jako całości.

Rady nadzorcze i zarządy jednostek Grupy PZU prowadzących działalność ubezpieczeniową otrzymują regularne raporty na temat stanu adekwatności kapitałowej (co najmniej raz na kwartał oraz na bieżąco w przypadku przekroczenia ustalonych progów kapitałowych).

Planowanie kapitałowe odbywa się w ramach procesu własnej oceny ryzyka i wypłacalności, która przeprowadzana jest co najmniej raz w roku. Stanowi ono integralną część strategii działalności i jest uwzględniane przy podejmowaniu strategicznych decyzji. Okres planowania pozycji kapitałowej obejmuje horyzont czasowy aktualnej Strategii Grupy PZU, nie krótszy niż 3 lata. W styczniu 2018 roku PZU opublikował Strategię do roku 2020, która uwzględnia m.in. wpływ na pozycję kapitałową transakcji nabycia 20% akcji Pekao w czerwcu 2017 roku. Od czasu publikacji poprzedniego sprawozdania o wypłacalności i kondycji finansowej nie było istotnych zmian dotyczących zarządzania środkami własnymi.

E.1.1. Struktura, wartość i jakość środków własnych

Wypłacalność Grupy PZU obliczono przy zastosowaniu metody 1 (metody podstawowej) w oparciu o skonsolidowane sprawozdanie finansowe. Środki własne Grupy PZU wyliczono na podstawie nadwyżki aktywów nad zobowiązaniami pochodzącej ze skonsolidowanego bilansu ekonomicznego sporządzonego według zasad WII, uwzględniającego wyłączenia transakcji wewnątrzgrupowych konsolidowanych jednostek Grupy PZU.

Na 31 grudnia 2017 roku Grupa PZU posiadała 21 599 mln zł dopuszczonych środków własnych (w tym środki własne z innych sektorów finansowych) na pokrycie skonsolidowanego kapitałowego wymogu wypłacalności oraz 13 227 mln zł dopuszczonych środków własnych na pokrycie minimalnego skonsolidowanego wymogu kapitałowego.

Środki własne w wysokości 18 527 mln zł spełniały warunki art. 245 ust. 2 ustawy o działalności ubezpieczeniowej, przy uwzględnieniu czynników określonych w art. 245 ust. 3 tejże ustawy i w związku z powyższym należały do kategorii 1 nieograniczonej. Kwotę w wysokości 3 072 mln zł, stanowiącą zobowiązanie podporządkowane Grupy PZU (w tym 2 318 mln zł to zobowiązania podporządkowane PZU, a 754 mln zł – zobowiązania podporządkowane z innych sektorów finansowych), zaliczono do kategorii 2 środków własnych.

Za niedostępne na pokrycie skonsolidowanego wymogu kapitałowego Grupy PZU uznano udziały mniejszości w kwocie 3 mln zł.

Ze środków własnych Grupy PZU, na podstawie art. 389 ustawy o działalności ubezpieczeniowej, odliczono również środki własne z tytułu udziałów w spółkach PZU Ukraina oraz PZU Ukraina Życie w wysokości 24 mln zł.

Środki własne Grupy PZU składały się z następujących pozycji:

- rezerwa uzgodnieniowa po odliczeniu z tytułu udziałów kapitałowych w innych sektorach finansowych oraz po odliczeniu na podstawie art. 389 ustawy o działalności ubezpieczeniowej z tytułu udziałów kapitałowych w jednostkach, o których organ nadzoru nie posiada wiarygodnych informacji, w wysokości 11 850 mln zł;
- pozostałe dostępne pozycje podstawowych środków własnych w wysokości 624 mln zł;
- zobowiązania podporządkowane z tytułu wyemitowanych przez PZU obligacji własnych opisanych w części D.3.4 w wysokości 2 318 mln zł;
- środki własne innych sektorów finansowych w wysokości 6 807 mln zł.

Informacje dotyczące środków własnych zawiera formularz QRT S.23.01.22 stanowiący załącznik nr 7 do sprawozdania SFCR. Jego podsumowanie łącznie z porównaniem z danymi na dzień 31 grudnia 2016 roku przedstawiono poniżej:

Kategoria	Wartość wg systemu WII na 31.12.2017 w mln zł	Wartość wg systemu WII na 31.12.2016 w mln zł	zmiana	zmiana %
Dopuszczone środki własne ogółem na pokrycie skonsolidowanego SCR	21 599	21 031	568	2,70%
Rezerwa uzgodnieniowa po odliczeniu z tytułu udziałów kapitałowych w innych sektorach finansowych oraz po odliczeniu na podstawie art. 389 ustawy o działalności ubezpieczeniowej z tytułu udziałów kapitałowych w jednostkach, o których organ nadzoru nie posiada wiarygodnych informacji	11 850	18 237	(6 387)	(35,02%)
Pozostałe dostępne pozycje podstawowych środków własnych	624	624	-	0,00%
Zobowiązania podporządkowane	2 318	-	2 318	nd
Środki własne innych sektorów finansowych	6 807	2 170	4 637	213,69%

Zmiana względem 31 grudnia 2016 roku nastąpiła przede wszystkim z uwagi na emisję przez PZU 30 czerwca 2017 roku obligacji podporządkowanych o łącznej wartości nominalnej 2 250 mln zł. Wartość godziwa obligacji podporządkowanych na 31 grudnia 2017 roku wyniosła 2 318 mln zł.

Kolejnym czynnikiem wpływającym na zmianę głównych składowych dopuszczalnych środków własnych Grupy PZU było nabycie przez PZU 20% akcji Pekao za kwotę 6 001 mln zł (po pomniejszeniu o nabyte prawo do dywidendy w wysokości 456 mln) i rozpoznanie w bilansie ekonomicznym Grupy PZU w miejsce wydatkowanych środków łącznego udziału Grupy PZU w wartości środków własnych Grupy Kapitałowej Pekao w wysokości 4 104 mln zł na 31 grudnia 2017 roku. Powyższa transakcja wpłynęła na pomniejszenie wartości rezerwy uzgodnieniowej i zwiększenie wartości środków własnych innych sektorów finansowych w stosunku do 31 grudnia 2016 roku..

Podstawowe kategorie środków własnych i pokrycia kapitałowych wymogów wypłacalności przedstawia poniższa tabela:

Kategoria	31 grudnia 2017 (mln zł)
Dopuszczone środki własne ogółem na pokrycie skonsolidowanego SCR grupy, w tym:	21 599
środki własne łącznie innych sektorów finansowych	6 807
Dopuszczone środki własne ogółem w celu spełnienia minimalnego skonsolidowanego SCR grupy	13 227
Skonsolidowany SCR grupy, w tym:	10 408
wymóg kapitałowy dla innych sektorów finansowych	3 536
Minimalny wymóg kapitałowy (MCR)	3 764
Współczynnik pokrycia skonsolidowanego SCR grupy dopuszczonymi środkami własnymi (z wyłączeniem innych sektorów finansowych)	215%
Współczynnik pokrycia skonsolidowanego SCR grupy dopuszczonymi środkami własnymi (z uwzględnieniem innych sektorów finansowych)	208%
Współczynnik pokrycia minimalnego skonsolidowanego SCR grupy dopuszczonymi środkami własnymi	351%

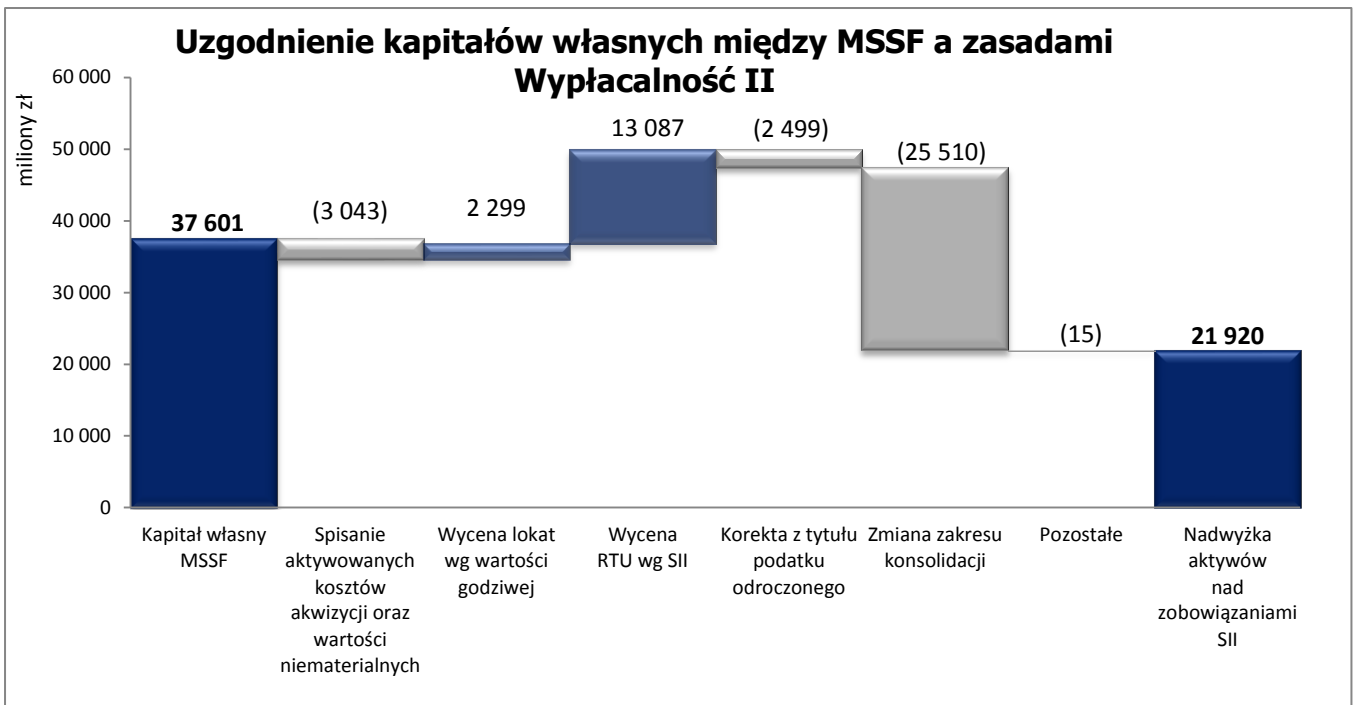
E.1.1.1. Rezerwa uzgodnieniowa

Strukturę istotnych pozycji dotyczących rezerwy uzgodnieniowej zaprezentowano w poniższej tabeli.

Rezerwa uzgodnieniowa	31 grudnia 2017 (mln zł)
Nadwyżka aktywów nad zobowiązaniami, w tym:	21 920
Kapitał własny MSSF	37 601
Wycena WII oraz zmiana zakresu konsolidacji	(15 681)
Przewidywane dywidendy, wypłaty i obciążenia, w tym:	2 484
Przewidywana dywidenda	2 159
Przewidywany podatek instytucji finansowych za kolejne 12 miesięcy dla zakładów ubezpieczeń	316
Odpis na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych	9
Pozostałe pozycje podstawowych środków własnych	627
Kapitał zakładowy	86
Nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej związana z kapitałem zakładowym	538
Udziały mniejszościowe	3
Rezerwa uzgodnieniowa, razem	18 809

E.1.2. Różnice pomiędzy kapitałem własnym wykazanym w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym a nadwyżką aktywów nad zobowiązaniami obliczoną do celów wypłacalności

Tytuły poszczególnych różnic zaprezentowanych na wykresie poniżej wynikają z odmiennych zasad wyceny aktywów i zobowiązań na potrzeby zasad wypłacalności a według MSSF – szczegółowy opis różnic zaprezentowano w części D. sprawozdania SFCR.

Kapitałowy wymóg wypłacalności Grupy PZU obliczono z wykorzystaniem formuły standardowej.

Kwoty kapitałowego wymogu wypłacalności i minimalnego wymogu kapitałowego Grupy PZU na koniec okresu sprawozdawczego wraz z kwotą kapitałowego wymogu wypłacalności w podziale na moduły ryzyka przedstawia formularz QRT S.25.01.22 stanowiący załącznik nr 8 do sprawozdania SFCR.

Poniższa tabela przedstawia wartość MCR oraz SCR na koniec grudnia 2017 roku oraz analogicznego okresu roku poprzedniego.

Nazwa wskaźnika	Wartość (mln zł)		Zmiana 2017/2016	
	2017	2016	(mln zł)	%
MCR	3 764	3 113	651	21%
SCR	10 408	8 418	1 990	24%

W ujęciu rocznym SCR Grupy PZU wzrósł o 1 990 mln zł. W głównej mierze wzrost wynika z uwzględnienia na poziomie Grupy PZU proporcjonalnego udziału wymogu kapitałowym Pekao w wysokości 1 918 mln zł.

W 2017 roku odnotowano wzrost wartości MCR spowodowany:

- wzrostem MCR w PZU wynikający ze zwiększenia SCR PZU,
- wzrostem MCR w PZU Życie w wyniku uwzględnienia ryzyk dodatkowych powiązanych z umową podstawową w ubezpieczeniach grupowych ochronnych oraz indywidualnie kontynuowanych.

Grupa PZU nie stosuje uproszczeń ani parametrów specyficznych zgodnie z art. 104 ust. 7 dyrektywy WII.

Dane do wyliczenia minimalnego wymogu kapitałowego pochodzą z wewnętrznych systemów informatycznych jednostek Grupy PZU i podlegają kontrolom wewnętrznym właściwym dla procesu sprawozdawczego. Zapewnienie odpowiedniej jakości danych w Grupie PZU regulowane jest między innymi poprzez określenie w szczególności ról i odpowiedzialności w procesach systemu WII oraz zasad zarządzania jakością danych, w tym zasad monitorowania jakości danych, ich zbierania, przetwarzania i aktualizowania. Za strategiczną koordynację procesów związanych z zarządzaniem informacją odpowiadają zarządy poszczególnych jednostek Grupy PZU. Jednostki ubezpieczeniowe Grupy PZU stosują formułę standardową w celu obliczenia SCR. Obliczenia kapitałowego wymogu wypłacalności dokonuje się zgodnie z obowiązującymi przepisami systemu WII przy założeniu, że działalność poszczególnych jednostek będzie

kontynuowana. Obliczenie to obejmuje prowadzoną działalność oraz nową działalność, której spodziewane rozpoczęcie nastąpi w ciągu kolejnych 12 miesięcy.

Istotne grupowe efekty dywersyfikacji wynikają z:

- dywersyfikacji pomiędzy ryzykami rynkowym i pozostałymi ryzykami - na 31 grudnia 2017 roku efekt dywersyfikacji to 3 634 mln zł;
- dywersyfikacja pomiędzy poszczególnymi ryzykami rynkowymi, tj. stopy procentowej, akcji, walutowym, koncentracji i nieruchomości, na 31 grudnia 2017 roku efekt dywersyfikacji to 1 354 mln zł;
- dywersyfikacji pomiędzy poszczególnymi ryzykami aktuarialnymi ubezpieczeń życiowych, tj. śmiertelności, długowieczności, zachorowalności, wypadkowości, rezygnacji, kosztów, rewizji rent i katastroficznego, na 31 grudnia 2017 roku efekt dywersyfikacji to 1 691 mln zł;
- dywersyfikacji pomiędzy poszczególnymi ryzykami aktuarialnymi ubezpieczeń innych niż życiowe, tj. składki i rezerw, rezygnacji i katastroficznego, na 31 grudnia 2017 roku efekt dywersyfikacji to 1 309 mln zł.

E.3. Zastosowanie podmodułu ryzyka cen akcji opartego na duracji do obliczenia kapitałowego wymogu wypłacalności

Sekcja nie dotyczy Grupy PZU.

E.4. Różnice między formułą standardową a stosowanym modelem wewnętrznym

Sekcja nie dotyczy Grupy PZU.

E.5. Niezgodność z minimalnym wymogiem kapitałowym i niezgodność z kapitałowym wymogiem wypłacalności

W ciągu 2017 nie wystąpiły żadne przypadki naruszenia kapitałowego wymogu wypłacalności ani minimalnego wymogu kapitałowego Grupy PZU ani żadnej jednostki zależnej prowadzącej działalność ubezpieczeniową.

E.6. Wszelkie inne informacje

W środkach własnych Grupy PZU wyodrębniono środki własne spółek i grup kapitałowych należących do innych sektorów finansowych, do których zaliczono:

- środki własne Grupy Kapitałowej Pekao w wysokości 4 104 mln zł obliczone zgodnie z rozporządzeniem CRR z uwzględnieniem udziału procentowego Grupy PZU w kapitale Pekao. Zgodnie z zasadami sektorowymi banków kwotę 3 854 mln zł zaliczono do kategorii 1 środków własnych, a kwotę 250 mln zł do kategorii 2 środków własnych. W kategorii 2 zaprezentowano zobowiązania podporządkowane Grupy Kapitałowej Pekao wynikające z emisji w dniu 30 października 2017 roku 10-letnich obligacji podporządkowanych o wartości nominalnej 1,25 mld zł. Środki z emisji zostały przeznaczone po uzyskaniu zgody Komisji Nadzoru Finansowego na podwyższenie funduszy uzupełniających Banku, zgodnie z art. 127 ust. 2 pkt 2 Prawa Bankowego oraz art. 63 rozporządzenia CRR;
- środki własne Grupy Kapitałowej Alior Banku w wysokości 2 337 mln zł obliczone zgodnie z rozporządzeniem CRR z uwzględnieniem udziału procentowego Grupy PZU w kapitale Alior Banku oraz pomniejszone o wartość dłużnych papierów wartościowych stanowiących zobowiązanie podporządkowane Grupy Kapitałowej Alior Banku i znajdujących się w posiadaniu jednostek Grupy PZU. Wartość tych obligacji wyniosła na 31 grudnia 2017 roku 128 mln zł. Zgodnie z zasadami sektorowymi banków kwotę 1 833 mln zł zaliczono do kategorii 1 środków własnych, a kwotę 504 mln zł do kategorii 2 środków własnych. W kategorii 2 zaprezentowano zobowiązania podporządkowane Grupy Kapitałowej Alior Banku. Zobowiązania podporządkowane Grupy Kapitałowej Alior Banku

o łącznej wartości 1 563 mln zł zostały wyemitowane w latach 2011 – 2017 a ich okres zapadalności przypada na lata 2019 -2025. Środki z emisji długu podporządkowanego zostały przeznaczone po uzyskaniu zgody Komisji Nadzoru Finansowego na podwyższenie funduszy uzupełniających Banku, zgodnie z art. 127 ust. 2 pkt 2 Prawa Bankowego oraz art. 63 rozporządzenia CRR;

- środki własne TFI PZU SA w wysokości 91 mln zł zaliczone do kategorii 1 środków własnych;
- środki własne PTE PZU w wysokości 275 mln zł zaliczone do kategorii 1 środków własnych.

Środki własne jednostek powiązanych niekonsolidowanych metodą pełną w bilansie według zasad WII są składową rezerwy uzgodnieniowej prezentowanej w kategorii 1 środków własnych.

Zgodnie z art. 336 rozporządzenia delegowanego SCR Grupy PZU wyniósł 10 408 mln zł i składał się z następujących pozycji:

- kapitałowy wymóg wypłacalności obliczony na podstawie danych skonsolidowanych w wysokości 6 745 mln zł;
- proporcjonalny udział wymogów kapitałowych (w tym hipotetycznych) jednostek z innych sektorów finansowych w wysokości 3 536 mln zł;
- wymóg dla jednostek powiązanych niekonsolidowanych metodą pełną w wysokości 127 mln zł.

Spis załączników

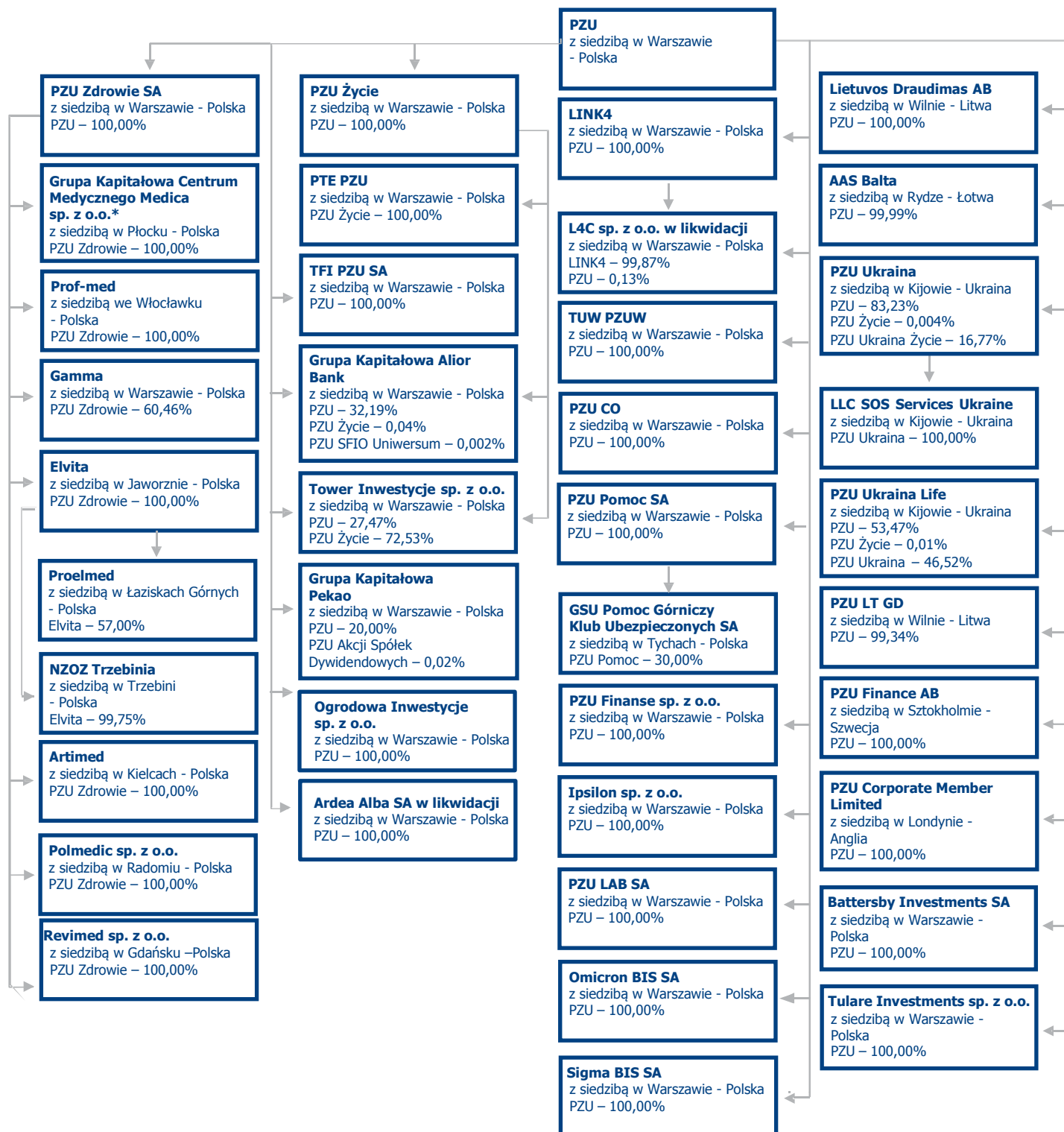
- 1) Struktura Grupy PZU
- 2) Formularz S.32.01.22
- 3) Formularz S.05.01.02
- 4) Formularz S.05.02.01
- 5) Schemat organizacyjny
- 6) Formularz S.02.01.02
- 7) Formularz S.23.01.22
- 8) Formularz S.25.01.22

Podpisy osób wchodzących w skład Zarządu PZU:

Imię i nazwisko	Stanowisko / Funkcja	
Paweł Surówka	Prezes Zarządu PZU (podpis)
Tomasz Kulik	Członek Zarządu PZU (podpis)
Roger Hodgkiss	Członek Zarządu PZU (podpis)
Maciej Rapkiewicz	Członek Zarządu PZU (podpis)
Małgorzata Sadurska	Członek Zarządu PZU (podpis)

Warszawa, dnia 14 czerwca 2018 roku

Struktura Grupy Kapitałowej PZU (stan na 31 grudnia 2017 roku)

* w skład Grupy Kapitałowej Centrum Medycznego Medica sp. z o.o. wchodzi następujące spółki: CM Medica, „SU Krystynka”.

Grupa Kapitałowa Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń SA
31-12-2017
S.32.01.22
Podmioty w ramach grupy

Kraj	Kod identyfikacyjny podmiotu	Rodzaj kodu identyfikacyjnego podmiotu	Nazwa prawna podmiotu	Rodzaj podmiotu	Forma prawna	Kategoria (ubezpieczenia wzajemne/ubezpieczenia inne niż wzajemne)	Organy nadzoru	Kryteria wpływu						Włączenie w zakres nadzoru nad grupą		Obciążenie wypłacalności grupy
								% kapitału podstawowego	% wykorzystanego do sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego	% praw głosu	Inne kryteria	Poziom wpływu	Proporcjonalny udział wykorzystywany do obliczenia wypłacalności grupy	Tak/Nie	Data decyzji, jeżeli zastosowanie ma art. 214	
C0010	C0020	C0030	C0040	C0050	C0060	C0070	C0080	C0180	C0190	C0200	C0210	C0220	C0230	C0240	C0250	C0260
POLSKA	QLPCKOOKVX32FUELX240	1 - LEI	Powszechny Zakład Ubezpieczeń SA	2 – Zakład ubezpieczeń prowadzący działalność w zakresie ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie	spółka akcyjna	2 – Zakład niebędący zakładem ubezpieczeń wzajemnych	Komisja Nadzoru Finansowego	0,00%	0,00%	0,00%			0,00%	1 – Objęte nadzorem		1 – Metoda 1: Konsolidacja pełna
POLSKA	549300TNSHGUVJ2UX0005	1 - LEI	Powszechny Zakład Ubezpieczeń na Życie SA	1 – Zakład ubezpieczeń prowadzący działalność w zakresie ubezpieczeń na życie	spółka akcyjna	2 – Zakład niebędący zakładem ubezpieczeń wzajemnych	Komisja Nadzoru Finansowego	100,00%	100,00%	100,00%		1 – Wpływ dominujący	100,00%	1 – Objęte nadzorem		1 – Metoda 1: Konsolidacja pełna
POLSKA	2594000XGGIASU8W0021	1 - LEI	Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych Polski Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych	2 – Zakład ubezpieczeń prowadzący działalność w zakresie ubezpieczeń na życie	towarzystwo ubezpieczeń wzajemnych	1 – Zakład ubezpieczeń wzajemnych	Komisja Nadzoru Finansowego	100,00%	100,00%	100,00%		1 – Wpływ dominujący	100,00%	1 – Objęte nadzorem		1 – Metoda 1: Konsolidacja pełna
POLSKA	2594001JSECH6MFMV96	1 - LEI	Link4 Towarzystwo Ubezpieczeń SA	2 – Zakład ubezpieczeń prowadzący działalność w zakresie ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie	spółka akcyjna	2 – Zakład niebędący zakładem ubezpieczeń wzajemnych	Komisja Nadzoru Finansowego	100,00%	100,00%	100,00%		1 – Wpływ dominujący	100,00%	1 – Objęte nadzorem		1 – Metoda 1: Konsolidacja pełna
LITWA	259400LNAAVVBAGSC732	1 - LEI	UAB PZU Lietuva Gyvybes Draudimas	1 – Zakład ubezpieczeń prowadzący działalność w zakresie ubezpieczeń na życie	uždaroji akcinės bendrovė	2 – Zakład niebędący zakładem ubezpieczeń wzajemnych	Lietuvos Respublikos Centrinis Bankas	99,34%	100,00%	99,34%		1 – Wpływ dominujący	100,00%	1 – Objęte nadzorem		1 – Metoda 1: Konsolidacja pełna
LITWA	529900SURJXIXSY50039	1 - LEI	Lietuvos Draudimas AB	2 – Zakład ubezpieczeń prowadzący działalność w zakresie ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie	akcinės bendrovė	2 – Zakład niebędący zakładem ubezpieczeń wzajemnych	Lietuvos Respublikos Centrinis Bankas	100,00%	100,00%	100,00%		1 – Wpływ dominujący	100,00%	1 – Objęte nadzorem		1 – Metoda 1: Konsolidacja pełna
ŁOTWA	2594003420R147GPC59	1 - LEI	Apdrošināšanas Akciju Sabiedrība Balta	2 – Zakład ubezpieczeń prowadzący działalność w zakresie ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie	apdrošināšanas akciju sabiedrība	2 – Zakład niebędący zakładem ubezpieczeń wzajemnych	Finanšu un kapitāla tirgus komisija (FKTK)	99,99%	100,00%	99,99%		1 – Wpływ dominujący	100,00%	1 – Objęte nadzorem		1 – Metoda 1: Konsolidacja pełna
UKRAINA	QLPCKOOKVX32FUELX240UA00001	2- Szególny kod	PrJSC IC PZU Ukraine	2 – Zakład ubezpieczeń prowadzący działalność w zakresie ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie	Private Joint-Stock Company Insurance Company	2 – Zakład niebędący zakładem ubezpieczeń wzajemnych	Państwowa Komisja Regulacji Rynku Usług Finansowych	100,00%	100,00%	100,00%		1 – Wpływ dominujący	0,00%	1 – Objęte nadzorem		8 – Odliczenie z tytułu udziałów kapitałowych w związku z art. 229 dyrektywy 2009/138/WE
UKRAINA	QLPCKOOKVX32FUELX240UA00002	2- Szególny kod	PrJSC IC PZU Ukraine Life Insurance	1 – Zakład ubezpieczeń prowadzący działalność w zakresie ubezpieczeń na życie	Private Joint-Stock Company Insurance Company	2 – Zakład niebędący zakładem ubezpieczeń wzajemnych	Państwowa Komisja Regulacji Rynku Usług Finansowych	100,00%	100,00%	100,00%		1 – Wpływ dominujący	0,00%	1 – Objęte nadzorem		8 – Odliczenie z tytułu udziałów kapitałowych w związku z art. 229 dyrektywy 2009/138/WE
POLSKA	QLPCKOOKVX32FUELX240PL00001	2- Szególny kod	PZU Centrum Operacji SA	10 – Przedsiębiorstwo usług pomocniczych zdefiniowane w art. 1 pkt 53 rozporządzenia delegowanego (UE) 2015/35	spółka akcyjna			100,00%	100,00%	100,00%		1 – Wpływ dominujący	100,00%	1 – Objęte nadzorem		1 – Metoda 1: Konsolidacja pełna
POLSKA	QLPCKOOKVX32FUELX240PL00002	2- Szególny kod	PZU Pomoc SA	10 – Przedsiębiorstwo usług pomocniczych zdefiniowane w art. 1 pkt 53 rozporządzenia delegowanego (UE) 2015/35	spółka akcyjna			100,00%	100,00%	100,00%		1 – Wpływ dominujący	100,00%	1 – Objęte nadzorem		1 – Metoda 1: Konsolidacja pełna
POLSKA	QLPCKOOKVX32FUELX240PL00003	2- Szególny kod	PZU Zdrowie SA	10 – Przedsiębiorstwo usług pomocniczych zdefiniowane w art. 1 pkt 53 rozporządzenia delegowanego (UE) 2015/35	spółka akcyjna			100,00%	100,00%	100,00%		1 – Wpływ dominujący	100,00%	1 – Objęte nadzorem		1 – Metoda 1: Konsolidacja pełna
POLSKA	QLPCKOOKVX32FUELX240PL00014	2- Szególny kod	Centrum Medyczne Medica sp. z o.o.	10 – Przedsiębiorstwo usług pomocniczych zdefiniowane w art. 1 pkt 53 rozporządzenia delegowanego (UE) 2015/35	spółka z ograniczoną odpowiedzialnością			100,00%	100,00%	100,00%		1 – Wpływ dominujący	100,00%	1 – Objęte nadzorem		1 – Metoda 1: Konsolidacja pełna
POLSKA	QLPCKOOKVX32FUELX240PL00015	2- Szególny kod	Specjalistyczna Przychodnia Przemysłowa "PROF-MED" sp. z o.o.	10 – Przedsiębiorstwo usług pomocniczych zdefiniowane w art. 1 pkt 53 rozporządzenia delegowanego (UE) 2015/35	spółka z ograniczoną odpowiedzialnością			100,00%	100,00%	100,00%		1 – Wpływ dominujący	100,00%	1 – Objęte nadzorem		1 – Metoda 1: Konsolidacja pełna
POLSKA	QLPCKOOKVX32FUELX240PL00016	2- Szególny kod	Sanatorium Uzdrawiskowe "Krystynka" sp. z o.o.	10 – Przedsiębiorstwo usług pomocniczych zdefiniowane w art. 1 pkt 53 rozporządzenia delegowanego (UE) 2015/35	spółka z ograniczoną odpowiedzialnością			99,09%	100,00%	99,09%		1 – Wpływ dominujący	100,00%	1 – Objęte nadzorem		1 – Metoda 1: Konsolidacja pełna
POLSKA	QLPCKOOKVX32FUELX240PL00019	2- Szególny kod	Przedsiębiorstwo Świadczeń Zdrowotnych i Promocji Zdrowia ELVITA – Jaworzno III sp. z o.o.	10 – Przedsiębiorstwo usług pomocniczych zdefiniowane w art. 1 pkt 53 rozporządzenia delegowanego (UE) 2015/35	spółka z ograniczoną odpowiedzialnością			100,00%	100,00%	100,00%		1 – Wpływ dominujący	100,00%	1 – Objęte nadzorem		1 – Metoda 1: Konsolidacja pełna
POLSKA	QLPCKOOKVX32FUELX240PL00020	2- Szególny kod	Przedsiębiorstwo Usług Medycznych PROELMED sp. z o.o.	10 – Przedsiębiorstwo usług pomocniczych zdefiniowane w art. 1 pkt 53 rozporządzenia delegowanego (UE) 2015/35	spółka z ograniczoną odpowiedzialnością			57,00%	100,00%	57,00%		1 – Wpływ dominujący	100,00%	1 – Objęte nadzorem		1 – Metoda 1: Konsolidacja pełna
POLSKA	QLPCKOOKVX32FUELX240PL00023	2- Szególny kod	Centrum Medyczne Gamma sp. z o.o.	10 – Przedsiębiorstwo usług pomocniczych zdefiniowane w art. 1 pkt 53 rozporządzenia delegowanego (UE) 2015/35	spółka z ograniczoną odpowiedzialnością			60,46%	100,00%	60,46%		1 – Wpływ dominujący	100,00%	1 – Objęte nadzorem		1 – Metoda 1: Konsolidacja pełna
POLSKA	QLPCKOOKVX32FUELX240PL00025	2- Szególny kod	Polmedic sp. z o.o.	10 – Przedsiębiorstwo usług pomocniczych zdefiniowane w art. 1 pkt 53 rozporządzenia delegowanego (UE) 2015/35	spółka z ograniczoną odpowiedzialnością			100,00%	100,00%	100,00%		1 – Wpływ dominujący	100,00%	1 – Objęte nadzorem		1 – Metoda 1: Konsolidacja pełna
POLSKA	QLPCKOOKVX32FUELX240PL00027	2- Szególny kod	Artimed Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej sp. z o.o.	10 – Przedsiębiorstwo usług pomocniczych zdefiniowane w art. 1 pkt 53 rozporządzenia delegowanego (UE) 2015/35	spółka z ograniczoną odpowiedzialnością			100,00%	100,00%	100,00%		1 – Wpływ dominujący	100,00%	1 – Objęte nadzorem		1 – Metoda 1: Konsolidacja pełna
POLSKA	QLPCKOOKVX32FUELX240PL00079	2- Szególny kod	Revimed sp. z o.o.	10 – Przedsiębiorstwo usług pomocniczych zdefiniowane w art. 1 pkt 53 rozporządzenia delegowanego (UE) 2015/35	spółka z ograniczoną odpowiedzialnością			100,00%	100,00%	100,00%		1 – Wpływ dominujący	100,00%	1 – Objęte nadzorem		1 – Metoda 1: Konsolidacja pełna

Kraj	Kod identyfikacyjny podmiotu	Rodzaj kodu identyfikacyjnego podmiotu	Nazwa prawna podmiotu	Rodzaj podmiotu	Forma prawna	Kategoria (ubezpieczenia wzajemne/ubezpieczenia inne niż wzajemne)	Organy nadzoru	Kryteria wpływu					Włączenie w zakres nadzoru nad grupą		Obliczanie wypłacalności grupy	
								% kapitału podstawowego	% wykorzystanego do sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego	% praw głosu	Inne kryteria	Poziom wpływu	Proporcjonalny udział wykorzystywany do obliczenia wypłacalności grupy	Tak/Nie	Data decyzji, jeżeli zastosowanie ma art. 214	Zastosowana metoda traktowania zakładu zgodnie z metodą 1
C0010	C0020	C0030	C0040	C0050	C0060	C0070	C0080	C0180	C0190	C0200	C0210	C0220	C0230	C0240	C0250	C0260
POLSKA	QLPCKOOKVX32FUELX240PL00080	2- Szególny kod	NZOZ Trzebinia sp. z o.o.	10 – Przedsiębiorstwo usług pomocniczych zdefiniowane w art. 1 pkt 53 rozporządzenia delegowanego (UE) 2015/35	spółka z ograniczoną odpowiedzialnością			99,75%	100,00%	99,75%		1 – Wpływ dominujący	100,00%	1 – Objęte nadzorem		1 – Metoda 1: Konsolidacja pełna
POLSKA	259400HQDQZWMJ103294	1 - LEI	Alior Bank SA	8 – Instytucja kredytowa, firma inwestycyjna i instytucja finansowa	spółka akcyjna		Komisja Nadzoru Finansowego	32,23%	100,00%	32,23%	Rozdrobnienie pozostałego akcjonariatu, analiza historycznych głosowań na WZ Alior Banku pozwalająca stwierdzić, że PZU będzie w stanie przegłosować proponowane przez siebie projekty uchwał, obecność osób powiązanych z PZU w Zarządzie i Radzie Nadzorczej Alior Banku	1 – Wpływ dominujący	32,23%	1 – Objęte nadzorem		4 – Metoda 1: Przepisy branżowe
POLSKA	QLPCKOOKVX32FUELX240PL00072	2- Szególny kod	Alior Services sp. z o.o.	99 – inne	spółka z ograniczoną odpowiedzialnością			32,23%	100,00%	32,23%		1 – Wpływ dominujący	32,23%	1 – Objęte nadzorem		4 – Metoda 1: Przepisy branżowe
POLSKA	QLPCKOOKVX32FUELX240PL00066	2- Szególny kod	Centrum Obrotu Wierzytelnościami sp. z o.o.	99 – inne	spółka z ograniczoną odpowiedzialnością			32,23%	100,00%	32,23%		1 – Wpływ dominujący	32,23%	1 – Objęte nadzorem		4 – Metoda 1: Przepisy branżowe
POLSKA	QLPCKOOKVX32FUELX240PL00067	2- Szególny kod	Alior Leasing sp. z o.o.	99 – inne	spółka z ograniczoną odpowiedzialnością			32,23%	100,00%	32,23%		1 – Wpływ dominujący	32,23%	1 – Objęte nadzorem		4 – Metoda 1: Przepisy branżowe
POLSKA	QLPCKOOKVX32FUELX240PL00068	2- Szególny kod	Meritum Services ICB SA	99 – inne	spółka akcyjna			32,23%	100,00%	32,23%		1 – Wpływ dominujący	32,23%	1 – Objęte nadzorem		4 – Metoda 1: Przepisy branżowe
POLSKA	QLPCKOOKVX32FUELX240PL00069	2- Szególny kod	Money Makers TFI SA	14 – Spółki zarządzające UCITS zdefiniowane w art. 1 pkt 54 rozporządzenia delegowanego (UE) 2015/35	spółka akcyjna		Komisja Nadzoru Finansowego	19,39%	100,00%	19,39%		1 – Wpływ dominujący	19,39%	1 – Objęte nadzorem		4 – Metoda 1: Przepisy branżowe
POLSKA	QLPCKOOKVX32FUELX240PL00070	2- Szególny kod	NewCommerce Services sp. z o.o.	99 – inne	spółka z ograniczoną odpowiedzialnością			32,23%	100,00%	32,23%		1 – Wpływ dominujący	32,23%	1 – Objęte nadzorem		4 – Metoda 1: Przepisy branżowe
POLSKA	QLPCKOOKVX32FUELX240PL00071	2- Szególny kod	Absource sp. z o.o.	99 – inne	spółka z ograniczoną odpowiedzialnością			32,23%	100,00%	32,23%		1 – Wpływ dominujący	32,23%	1 – Objęte nadzorem		4 – Metoda 1: Przepisy branżowe
POLSKA	QLPCKOOKVX32FUELX240PL00081	2- Szególny kod	Serwis Ubezpieczeniowy sp. z o.o.	99 – inne	spółka z ograniczoną odpowiedzialnością			32,23%	100,00%	32,23%		1 – Wpływ dominujący	32,23%	1 – Objęte nadzorem		4 – Metoda 1: Przepisy branżowe
POLSKA	QLPCKOOKVX32FUELX240PL00004	2- Szególny kod	Powszechne Towarzystwo Emerytalne PZU SA	11 – Nieregulowany podmiot prowadzący działalność finansową zdefiniowany w art. 1 pkt 52 rozporządzenia delegowanego (UE) 2015/35	spółka akcyjna		Komisja Nadzoru Finansowego	100,00%	100,00%	100,00%		1 – Wpływ dominujący	100,00%	1 – Objęte nadzorem		4 – Metoda 1: Przepisy branżowe
POLSKA	54930014B1CR8KDRELL1	1 - LEI	Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych PZU SA	14 – Spółki zarządzające UCITS zdefiniowane w art. 1 pkt 54 rozporządzenia delegowanego (UE) 2015/35	spółka akcyjna		Komisja Nadzoru Finansowego	100,00%	100,00%	100,00%		1 – Wpływ dominujący	100,00%	1 – Objęte nadzorem		4 – Metoda 1: Przepisy branżowe
POLSKA	5493000LKS7B3UT7H35	1 - LEI	Bank Pekao SA	8 – Instytucja kredytowa, firma inwestycyjna i instytucja finansowa	spółka akcyjna		Komisja Nadzoru Finansowego	20,02%	100,00%	20,02%	Rozdrobnienie pozostałego akcjonariatu, analiza historycznych głosowań na WZ Pekao pozwalająca stwierdzić, że PZU będzie w stanie przegłosować proponowane przez siebie projekty uchwał, obecność osób powiązanych z PZU w Zarządzie i Radzie Nadzorczej Pekao	1 – Wpływ dominujący	20,02%	1 – Objęte nadzorem		4 – Metoda 1: Przepisy branżowe
POLSKA	259400XMAFDBWNS60M54	1 - LEI	Pekao Bank Hipoteczny SA	8 – Instytucja kredytowa, firma inwestycyjna i instytucja finansowa	spółka akcyjna		Komisja Nadzoru Finansowego	20,02%	100,00%	20,02%		1 – Wpływ dominujący	20,02%	1 – Objęte nadzorem		4 – Metoda 1: Przepisy branżowe
POLSKA	259400KDBVTNOUFGP520	1 - LEI	Centalny Dom Maklerski Pekao SA	99 – inne	spółka akcyjna			20,02%	100,00%	20,02%		1 – Wpływ dominujący	20,02%	1 – Objęte nadzorem		4 – Metoda 1: Przepisy branżowe
POLSKA	259400AAET9FC5CL2814	1 - LEI	Pekao Leasing sp. z o.o.	99 – inne	spółka z ograniczoną odpowiedzialnością			20,02%	100,00%	20,02%		1 – Wpływ dominujący	20,02%	1 – Objęte nadzorem		4 – Metoda 1: Przepisy branżowe
POLSKA	2594007U1UD2WFTX3635	1 - LEI	Pekao Investment Banking SA	99 – inne	spółka akcyjna			20,02%	100,00%	20,02%		1 – Wpływ dominujący	20,02%	1 – Objęte nadzorem		4 – Metoda 1: Przepisy branżowe
POLSKA	259400YLAP3J2N0JG15	1 - LEI	Pekao Faktoring sp. z o.o.	99 – inne	spółka z ograniczoną odpowiedzialnością			20,02%	100,00%	20,02%		1 – Wpływ dominujący	20,02%	1 – Objęte nadzorem		4 – Metoda 1: Przepisy branżowe
POLSKA	259400J6B1WW2AAFVK43	1 - LEI	Pekao Powszechne Towarzystwo Emerytalne SA	11 – Nieregulowany podmiot prowadzący działalność finansową zdefiniowany w art. 1 pkt 52 rozporządzenia delegowanego (UE) 2015/35	spółka akcyjna		Komisja Nadzoru Finansowego	20,02%	100,00%	20,02%		1 – Wpływ dominujący	20,02%	1 – Objęte nadzorem		4 – Metoda 1: Przepisy branżowe
POLSKA	259400FO2A3NDWGPW83	1 - LEI	Centrum Kart SA	99 – inne	spółka akcyjna			20,02%	100,00%	20,02%		1 – Wpływ dominujący	20,02%	1 – Objęte nadzorem		4 – Metoda 1: Przepisy branżowe
POLSKA	25940077CMG4PLPF298	1 - LEI	Pekao Financial Services sp. z o.o.	99 – inne	spółka z ograniczoną odpowiedzialnością			20,02%	100,00%	20,02%		1 – Wpływ dominujący	20,02%	1 – Objęte nadzorem		4 – Metoda 1: Przepisy branżowe
POLSKA	259400U6AJMP6FKY9Q36	1 - LEI	Centrum Bankowości Bezpośredniej sp. z o.o.	99 – inne	spółka z ograniczoną odpowiedzialnością			20,02%	100,00%	20,02%		1 – Wpływ dominujący	20,02%	1 – Objęte nadzorem		4 – Metoda 1: Przepisy branżowe
POLSKA	QLPCKOOKVX32FUELX240PL00075	2- Szególny kod	Pekao Property SA	99 – inne	spółka akcyjna			20,02%	100,00%	20,02%		1 – Wpływ dominujący	20,02%	1 – Objęte nadzorem		4 – Metoda 1: Przepisy branżowe
POLSKA	QLPCKOOKVX32FUELX240PL00076	2- Szególny kod	FPB Media sp. z o.o.	99 – inne	spółka z ograniczoną odpowiedzialnością			20,02%	100,00%	20,02%		1 – Wpływ dominujący	20,02%	1 – Objęte nadzorem		4 – Metoda 1: Przepisy branżowe
POLSKA	QLPCKOOKVX32FUELX240PL00077	2- Szególny kod	Pekao Fundusz Kapitałowy sp. z o.o. w likwidacji	99 – inne	spółka z ograniczoną odpowiedzialnością			20,02%	100,00%	20,02%		1 – Wpływ dominujący	20,02%	1 – Objęte nadzorem		4 – Metoda 1: Przepisy branżowe
POLSKA	2594004T9A1XU3MELU71	1 - LEI	Dom Inwestycyjny Xelion sp. z o.o.	99 – inne	spółka z ograniczoną odpowiedzialnością			20,02%	100,00%	20,02%		1 – Wpływ dominujący	20,02%	1 – Objęte nadzorem		4 – Metoda 1: Przepisy branżowe
POLSKA	2594002O4BTNFD58BC69	1 - LEI	Pekao Investment Management SA	99 – inne	spółka akcyjna			20,02%	100,00%	20,02%		1 – Wpływ dominujący	20,02%	1 – Objęte nadzorem		4 – Metoda 1: Przepisy branżowe
POLSKA	2594007WGSVD1L30E70	1 - LEI	Pekao TFI SA	14 – Spółki zarządzające UCITS zdefiniowane w art. 1 pkt 54 rozporządzenia delegowanego (UE) 2015/35	spółka akcyjna		Komisja Nadzoru Finansowego	20,02%	100,00%	20,02%		1 – Wpływ dominujący	20,02%	1 – Objęte nadzorem		4 – Metoda 1: Przepisy branżowe
BRYTYJSKIE WYSPI DZIEWICZE	QLPCKOOKVX32FUELX240PL00078	2- Szególny kod	CPF Management	99 – inne	incorporated			8,01%	40,00%	8,01%		2 – Wpływ znaczący	8,01%	1 – Objęte nadzorem		4 – Metoda 1: Przepisy branżowe

Kraj	Kod identyfikacyjny podmiotu	Rodzaj kodu identyfikacyjnego podmiotu	Nazwa prawna podmiotu	Rodzaj podmiotu	Forma prawna	Kategoria (ubezpieczenia wzajemne/ubezpieczenia inne niż wzajemne)	Organy nadzoru	Kryteria wpływu						Włączenie w zakres nadzoru nad grupą		Obliczanie wypłacalności grupy	
								% kapitału podstawowego	% wykorzystanego do sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego	% praw głosu	Inne kryteria	Poziom wpływu	Proporcjonalny udział wykorzystywany do obliczenia wypłacalności grupy	Tak/Nie	Data decyzji, jeżeli zastosowanie ma art. 214	Zastosowana metoda traktowania zakładu zgodnie z metodą 1	
C0010	C0020	C0030	C0040	C0050	C0060	C0070	C0080	C0180	C0190	C0200	C0210	C0220	C0230	C0240	C0250	C0260	
POLSKA	49NZZL8TFT85WS6HC217	1 - LEI	Ardea Alba SA w likwidacji	99 – inne	spółka akcyjna			100,00%	100,00%	100,00%		1 – Wpływ dominujący	100,00%	1 – Objęte nadzorem		3 – Metoda 1: Skorygowana metoda praw własności	
POLSKA	QLPCKOOKVX32FUELX240PL00005	2- Szególny kod	Tower Inwestycje sp. z o.o.	10 – Przedsiębiorstwo usług pomocniczych zdefiniowane w art. 1 pkt 53 rozporządzenia delegowanego (UE) 2015/35	spółka z ograniczoną odpowiedzialnością			100,00%	100,00%	100,00%		1 – Wpływ dominujący	100,00%	1 – Objęte nadzorem		1 – Metoda 1: Konsolidacja pełna	
POLSKA	QLPCKOOKVX32FUELX240PL00006	2- Szególny kod	Ogrodowa-Inwestycje sp. z o.o.	10 – Przedsiębiorstwo usług pomocniczych zdefiniowane w art. 1 pkt 53 rozporządzenia delegowanego (UE) 2015/35	spółka z ograniczoną odpowiedzialnością			100,00%	100,00%	100,00%		1 – Wpływ dominujący	100,00%	1 – Objęte nadzorem		1 – Metoda 1: Konsolidacja pełna	
POLSKA	QLPCKOOKVX32FUELX240PL00007	2- Szególny kod	Ipsilon sp. z o.o.	99 – inne	spółka z ograniczoną odpowiedzialnością			100,00%	100,00%	100,00%		1 – Wpływ dominujący	100,00%	1 – Objęte nadzorem		3 – Metoda 1: Skorygowana metoda praw własności	
POLSKA	QLPCKOOKVX32FUELX240PL00008	2- Szególny kod	PZU LAB SA	99 – inne	spółka akcyjna			100,00%	100,00%	100,00%		1 – Wpływ dominujący	100,00%	1 – Objęte nadzorem		3 – Metoda 1: Skorygowana metoda praw własności	
POLSKA	QLPCKOOKVX32FUELX240PL00009	2- Szególny kod	Omicron Bis SA	99 – inne	spółka akcyjna			100,00%	100,00%	100,00%		1 – Wpływ dominujący	100,00%	1 – Objęte nadzorem		3 – Metoda 1: Skorygowana metoda praw własności	
POLSKA	QLPCKOOKVX32FUELX240PL00024	2- Szególny kod	Sigma BIS SA	99 – inne	spółka akcyjna			100,00%	100,00%	100,00%		1 – Wpływ dominujący	100,00%	1 – Objęte nadzorem		3 – Metoda 1: Skorygowana metoda praw własności	
POLSKA	QLPCKOOKVX32FUELX240PL00010	2- Szególny kod	PZU Finanse sp. z o.o.	10 – Przedsiębiorstwo usług pomocniczych zdefiniowane w art. 1 pkt 53 rozporządzenia delegowanego (UE) 2015/35	spółka z ograniczoną odpowiedzialnością			100,00%	100,00%	100,00%		1 – Wpływ dominujący	100,00%	1 – Objęte nadzorem		1 – Metoda 1: Konsolidacja pełna	
SZWECA	QLPCKOOKVX32FUELX240SE00001	2- Szególny kod	PZU Finance AB (publ.)	10 – Przedsiębiorstwo usług pomocniczych zdefiniowane w art. 1 pkt 53 rozporządzenia delegowanego (UE) 2015/35	aktyebolag			100,00%	100,00%	100,00%		1 – Wpływ dominujący	100,00%	1 – Objęte nadzorem		1 – Metoda 1: Konsolidacja pełna	
POLSKA	QLPCKOOKVX32FUELX240PL00012	2- Szególny kod	L4C sp. z o.o. w likwidacji	99 – inne	spółka z ograniczoną odpowiedzialnością			100,00%	100,00%	100,00%		1 – Wpływ dominujący	100,00%	1 – Objęte nadzorem		3 – Metoda 1: Skorygowana metoda praw własności	
POLSKA	QLPCKOOKVX32FUELX240PL00082	2- Szególny kod	Battersby Investments SA	99 – inne	spółka akcyjna			100,00%	100,00%	100,00%		1 – Wpływ dominujący	100,00%	1 – Objęte nadzorem		3 – Metoda 1: Skorygowana metoda praw własności	
POLSKA	QLPCKOOKVX32FUELX240PL00083	2- Szególny kod	Tulare Investments sp. z o.o.	99 – inne	spółka z ograniczoną odpowiedzialnością			100,00%	100,00%	100,00%		1 – Wpływ dominujący	100,00%	1 – Objęte nadzorem		3 – Metoda 1: Skorygowana metoda praw własności	
POLSKA	QLPCKOOKVX32FUELX240PL00084	2- Szególny kod	PZU Corporate Member Limited	99 – inne	spółka z ograniczoną odpowiedzialnością			100,00%	100,00%	100,00%		1 – Wpływ dominujący	100,00%	1 – Objęte nadzorem		3 – Metoda 1: Skorygowana metoda praw własności	
POLSKA	QLPCKOOKVX32FUELX240PL00013	2- Szególny kod	GSU Pomoc Górniczy Klub Ubezpieczonych SA	99 – inne	spółka akcyjna			30,00%	30,00%	30,00%		2 – Wpływ znaczący	30,00%	1 – Objęte nadzorem		3 – Metoda 1: Skorygowana metoda praw własności	
UKRAINA	QLPCKOOKVX32FUELX240UA00003	2- Szególny kod	LLC SOS Services Ukraine	99 – inne	LLC			100,00%	100,00%	100,00%		1 – Wpływ dominujący	0,00%	1 – Objęte nadzorem		8 – Odliczenie z tytułu udziałów kapitałowych w związku z art. 229 dyrektywy 2009/138/WE	
POLSKA	QLPCKOOKVX32FUELX240PL00028	2- Szególny kod	EMC Instytut Medyczny SA	99 – inne	spółka akcyjna			28,31%	28,31%	25,44%		2 – Wpływ znaczący	28,31%	1 – Objęte nadzorem		10 – Inna metoda	
POLSKA	Z59400R52THLS1WJTP08	1 - LEI	Armatura Kraków SA	99 – inne	spółka akcyjna			100,00%	100,00%	100,00%		1 – Wpływ dominujący	100,00%	1 – Objęte nadzorem		3 – Metoda 1: Skorygowana metoda praw własności	
POLSKA	QLPCKOOKVX32FUELX240PL00073	2- Szególny kod	Aquaform SA	99 – inne	spółka akcyjna			100,00%	100,00%	100,00%		1 – Wpływ dominujący	100,00%	1 – Objęte nadzorem		3 – Metoda 1: Skorygowana metoda praw własności	
NIEMCY	QLPCKOOKVX32FUELX240DE00001	2- Szególny kod	Aquaform Badprodukte GmbH	99 – inne	Gesellschaft mit beschränkter Haftung			100,00%	100,00%	100,00%		1 – Wpływ dominujący	100,00%	1 – Objęte nadzorem		3 – Metoda 1: Skorygowana metoda praw własności	
UKRAINA	QLPCKOOKVX32FUELX240UA00004	2- Szególny kod	Aquaform Ukraine TOW	99 – inne	TOW			100,00%	100,00%	100,00%		1 – Wpływ dominujący	100,00%	1 – Objęte nadzorem		3 – Metoda 1: Skorygowana metoda praw własności	
RUMUNIA	QLPCKOOKVX32FUELX240RO00001	2- Szególny kod	Aquaform Romania SRL	99 – inne	Societate cu Răspundere Limitată			100,00%	100,00%	100,00%		1 – Wpływ dominujący	100,00%	1 – Objęte nadzorem		3 – Metoda 1: Skorygowana metoda praw własności	
POLSKA	QLPCKOOKVX32FUELX240PL00074	2- Szególny kod	Morehome.pl sp. z o.o.	99 – inne	spółka z ograniczoną odpowiedzialnością			100,00%	100,00%	100,00%		1 – Wpływ dominujący	100,00%	1 – Objęte nadzorem		3 – Metoda 1: Skorygowana metoda praw własności	
POLSKA	549300DFZ7156SQV8Z23	1 - LEI	PZU SFIO Universum	10 – Przedsiębiorstwo usług pomocniczych zdefiniowane w art. 1 pkt 53 rozporządzenia delegowanego (UE) 2015/35	przedsiębiorstwo zbiorowego inwestowania			nd	100,00%	nd		1 – Wpływ dominujący	100,00%	1 – Objęte nadzorem		1 – Metoda 1: Konsolidacja pełna	
POLSKA	Z59400UK6JGHY24X7T98	1 - LEI	PZU SFIO Globalny Obligacji Korporacyjnych	99 – inne	przedsiębiorstwo zbiorowego inwestowania			nd	100,00%	nd		1 – Wpływ dominujący	95,20%	1 – Objęte nadzorem		10 – Inna metoda	

Kraj	Kod identyfikacyjny podmiotu	Rodzaj kodu identyfikacyjnego podmiotu	Nazwa prawna podmiotu	Rodzaj podmiotu	Forma prawna	Kategoria (ubezpieczenia wzajemne/ubezpieczenia inne niż wzajemne)	Organy nadzoru	Kryteria wpływu						Włączenie w zakres nadzoru nad grupą		Obliczanie wypłacalności grupy
								% kapitału podstawowego	% wykorzystanego do sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego	% praw głosu	Inne kryteria	Poziom wpływu	Proporcjonalny udział wykorzystywany do obliczenia wypłacalności grupy	Tak/Nie	Data decyzji, jeżeli zastosowanie ma art. 214	
C0010	C0020	C0030	C0040	C0050	C0060	C0070	C0080	C0180	C0190	C0200	C0210	C0220	C0230	C0240	C0250	C0260
POLSKA	Z59400PJM7ZBWFUW1070	1 - LEI	PZU FIO Telekomunikacja Media Technologia	99 – inne	przedsiębiorstwo zbiorowego inwestowania			nd	100,00%	nd		1 – Wpływ dominujący	97,22%	1 – Objęte nadzorem		10 – Inna metoda
POLSKA	Z59400BZDOWL54M18782	1 - LEI	PZU FIO Dłużny Aktywny	99 – inne	przedsiębiorstwo zbiorowego inwestowania			nd	100,00%	nd		1 – Wpływ dominujący	98,15%	1 – Objęte nadzorem		10 – Inna metoda
POLSKA	Z549300EGYCJ7PH5Y8G23	1 - LEI	PZU FIZ Dynamiczny	10 – Przedsiębiorstwo usług pomocniczych zdefiniowane w art. 1 pkt 53 rozporządzenia delegowanego (UE) 2015/35	przedsiębiorstwo zbiorowego inwestowania			nd	100,00%	nd		1 – Wpływ dominujący	100,00%	1 – Objęte nadzorem		1 – Metoda 1: Konsolidacja pełna
POLSKA	Z549300TPOLL6L1KAAQ10	1 - LEI	PZU FIZ Sektora Nieruchomości	10 – Przedsiębiorstwo usług pomocniczych zdefiniowane w art. 1 pkt 53 rozporządzenia delegowanego (UE) 2015/35	przedsiębiorstwo zbiorowego inwestowania			nd	100,00%	nd		1 – Wpływ dominujący	100,00%	1 – Objęte nadzorem		1 – Metoda 1: Konsolidacja pełna
POLSKA	Z549300T3VSS5NN63GY54	1 - LEI	PZU FIZ Sektora Nieruchomości 2	10 – Przedsiębiorstwo usług pomocniczych zdefiniowane w art. 1 pkt 53 rozporządzenia delegowanego (UE) 2015/35	przedsiębiorstwo zbiorowego inwestowania			nd	100,00%	nd		1 – Wpływ dominujący	100,00%	1 – Objęte nadzorem		1 – Metoda 1: Konsolidacja pełna
POLSKA	Z549300W34JPGYF8G192	1 - LEI	PZU FIZ Aktywów Niepublicznych BIS 1	10 – Przedsiębiorstwo usług pomocniczych zdefiniowane w art. 1 pkt 53 rozporządzenia delegowanego (UE) 2015/35	przedsiębiorstwo zbiorowego inwestowania			nd	100,00%	nd		1 – Wpływ dominujący	100,00%	1 – Objęte nadzorem		1 – Metoda 1: Konsolidacja pełna
POLSKA	Z549300F2FF8Q9Z81C08	1 - LEI	PZU FIZ Aktywów Niepublicznych BIS 2	10 – Przedsiębiorstwo usług pomocniczych zdefiniowane w art. 1 pkt 53 rozporządzenia delegowanego (UE) 2015/35	przedsiębiorstwo zbiorowego inwestowania			nd	100,00%	nd		1 – Wpływ dominujący	100,00%	1 – Objęte nadzorem		1 – Metoda 1: Konsolidacja pełna
POLSKA	Z259400T3QUXGE0BBMH31	1 - LEI	PZU FIZ Aktywów Niepublicznych Wtelo Fund	10 – Przedsiębiorstwo usług pomocniczych zdefiniowane w art. 1 pkt 53 rozporządzenia delegowanego (UE) 2015/35	przedsiębiorstwo zbiorowego inwestowania			nd	100,00%	nd		1 – Wpływ dominujący	100,00%	1 – Objęte nadzorem		1 – Metoda 1: Konsolidacja pełna
POLSKA	Z549300JG2UY113NPO367	1 - LEI	PZU FIZ Forte	99 – inne	przedsiębiorstwo zbiorowego inwestowania			nd	100,00%	nd		1 – Wpływ dominujący	24,10%	1 – Objęte nadzorem		10 – Inna metoda
POLSKA	Z259400XURS6FO3DA5069	1 - LEI	PZU Akcji Spółek Dywidendowych	99 – inne	przedsiębiorstwo zbiorowego inwestowania			nd	100,00%	nd		1 – Wpływ dominujący	27,04%	1 – Objęte nadzorem		10 – Inna metoda
POLSKA	Z259400P184QL5BHCPA74	1 - LEI	PZU FIZ Surowcowy	99 – inne	przedsiębiorstwo zbiorowego inwestowania			nd	100,00%	nd		1 – Wpływ dominujący	73,37%	1 – Objęte nadzorem		10 – Inna metoda
POLSKA	Z259400B41JZ0W157G334	1 - LEI	PZU FIZ Akcji Combo	99 – inne	przedsiębiorstwo zbiorowego inwestowania			nd	100,00%	nd		1 – Wpływ dominujący	76,86%	1 – Objęte nadzorem		10 – Inna metoda
POLSKA	ZQLPCKOOKVX32FUELX240PL00030	2- Szególny kod	ARM Property sp. z o.o.	10 – Przedsiębiorstwo usług pomocniczych zdefiniowane w art. 1 pkt 53 rozporządzenia delegowanego (UE) 2015/35	spółka z ograniczoną odpowiedzialnością			100,00%	100,00%	100,00%		1 – Wpływ dominujący	100,00%	1 – Objęte nadzorem		1 – Metoda 1: Konsolidacja pełna
POLSKA	ZQLPCKOOKVX32FUELX240PL00031	2- Szególny kod	NFC6 sp. z o.o.	10 – Przedsiębiorstwo usług pomocniczych zdefiniowane w art. 1 pkt 53 rozporządzenia delegowanego (UE) 2015/35	spółka z ograniczoną odpowiedzialnością			100,00%	100,00%	100,00%		1 – Wpływ dominujący	100,00%	1 – Objęte nadzorem		1 – Metoda 1: Konsolidacja pełna
POLSKA	ZQLPCKOOKVX32FUELX240PL00032	2- Szególny kod	PB10 sp. z o.o. w likwidacji	10 – Przedsiębiorstwo usług pomocniczych zdefiniowane w art. 1 pkt 53 rozporządzenia delegowanego (UE) 2015/35	spółka z ograniczoną odpowiedzialnością			100,00%	100,00%	100,00%		1 – Wpływ dominujący	100,00%	1 – Objęte nadzorem		1 – Metoda 1: Konsolidacja pełna
POLSKA	ZQLPCKOOKVX32FUELX240PL00033	2- Szególny kod	PB10 sp. z o.o. SKA w likwidacji	10 – Przedsiębiorstwo usług pomocniczych zdefiniowane w art. 1 pkt 53 rozporządzenia delegowanego (UE) 2015/35	spółka komandytowo-akcyjna			100,00%	100,00%	100,00%		1 – Wpływ dominujący	100,00%	1 – Objęte nadzorem		1 – Metoda 1: Konsolidacja pełna
POLSKA	ZQLPCKOOKVX32FUELX240PL00034	2- Szególny kod	PH1 sp. z o.o. w likwidacji	10 – Przedsiębiorstwo usług pomocniczych zdefiniowane w art. 1 pkt 53 rozporządzenia delegowanego (UE) 2015/35	spółka z ograniczoną odpowiedzialnością			100,00%	100,00%	100,00%		1 – Wpływ dominujący	100,00%	1 – Objęte nadzorem		1 – Metoda 1: Konsolidacja pełna
POLSKA	ZQLPCKOOKVX32FUELX240PL00035	2- Szególny kod	PH1 sp. z o.o. SKA w likwidacji	10 – Przedsiębiorstwo usług pomocniczych zdefiniowane w art. 1 pkt 53 rozporządzenia delegowanego (UE) 2015/35	spółka komandytowo-akcyjna			100,00%	100,00%	100,00%		1 – Wpływ dominujący	100,00%	1 – Objęte nadzorem		1 – Metoda 1: Konsolidacja pełna
POLSKA	ZQLPCKOOKVX32FUELX240PL00036	2- Szególny kod	PH20 sp. z o.o. w likwidacji	10 – Przedsiębiorstwo usług pomocniczych zdefiniowane w art. 1 pkt 53 rozporządzenia delegowanego (UE) 2015/35	spółka z ograniczoną odpowiedzialnością			100,00%	100,00%	100,00%		1 – Wpływ dominujący	100,00%	1 – Objęte nadzorem		1 – Metoda 1: Konsolidacja pełna
POLSKA	ZQLPCKOOKVX32FUELX240PL00037	2- Szególny kod	PH20 sp. z o.o. SKA w likwidacji	10 – Przedsiębiorstwo usług pomocniczych zdefiniowane w art. 1 pkt 53 rozporządzenia delegowanego (UE) 2015/35	spółka komandytowo-akcyjna			100,00%	100,00%	100,00%		1 – Wpływ dominujący	100,00%	1 – Objęte nadzorem		1 – Metoda 1: Konsolidacja pełna
POLSKA	ZQLPCKOOKVX32FUELX240PL00038	2- Szególny kod	PH3 sp. z o.o.	10 – Przedsiębiorstwo usług pomocniczych zdefiniowane w art. 1 pkt 53 rozporządzenia delegowanego (UE) 2015/35	spółka z ograniczoną odpowiedzialnością			100,00%	100,00%	100,00%		1 – Wpływ dominujący	100,00%	1 – Objęte nadzorem		1 – Metoda 1: Konsolidacja pełna
POLSKA	ZQLPCKOOKVX32FUELX240PL00039	2- Szególny kod	PH3 sp. z o.o. SKA	10 – Przedsiębiorstwo usług pomocniczych zdefiniowane w art. 1 pkt 53 rozporządzenia delegowanego (UE) 2015/35	spółka komandytowo-akcyjna			100,00%	100,00%	100,00%		1 – Wpływ dominujący	100,00%	1 – Objęte nadzorem		1 – Metoda 1: Konsolidacja pełna
POLSKA	ZQLPCKOOKVX32FUELX240PL00040	2- Szególny kod	Portfel Alliance Silesia I Bis sp. z o.o.	10 – Przedsiębiorstwo usług pomocniczych zdefiniowane w art. 1 pkt 53 rozporządzenia delegowanego (UE) 2015/35	spółka z ograniczoną odpowiedzialnością			100,00%	100,00%	100,00%		1 – Wpływ dominujący	100,00%	1 – Objęte nadzorem		1 – Metoda 1: Konsolidacja pełna
POLSKA	ZQLPCKOOKVX32FUELX240PL00041	2- Szególny kod	Portfel Alliance Silesia III sp. z o.o.	10 – Przedsiębiorstwo usług pomocniczych zdefiniowane w art. 1 pkt 53 rozporządzenia delegowanego (UE) 2015/35	spółka z ograniczoną odpowiedzialnością			100,00%	100,00%	100,00%		1 – Wpływ dominujący	100,00%	1 – Objęte nadzorem		1 – Metoda 1: Konsolidacja pełna
POLSKA	ZQLPCKOOKVX32FUELX240PL00042	2- Szególny kod	Portfel Alliance Silesia IV sp. z o.o.	10 – Przedsiębiorstwo usług pomocniczych zdefiniowane w art. 1 pkt 53 rozporządzenia delegowanego (UE) 2015/35	spółka z ograniczoną odpowiedzialnością			100,00%	100,00%	100,00%		1 – Wpływ dominujący	100,00%	1 – Objęte nadzorem		1 – Metoda 1: Konsolidacja pełna

Kraj	Kod identyfikacyjny podmiotu	Rodzaj kodu identyfikacyjnego podmiotu	Nazwa prawna podmiotu	Rodzaj podmiotu	Forma prawna	Kategoria (ubezpieczenia wzajemne/ubezpieczenia inne niż wzajemne)	Organy nadzoru	Kryteria wpływu					Włączenie w zakres nadzoru nad grupą		Obliczanie wypłacalności grupy	
								% kapitału podstawowego	% wykorzystania do sporządzenia sprawozdania finansowego	% praw głosu	Inne kryteria	Poziom wpływu	Proporcjonalny udział wykorzystywany do obliczenia wypłacalności grupy	Tak/Nie	Data decyzji, jeżeli zastosowanie ma art. 214	Zastosowana metoda traktowania zakładu zgodnie z metodą 1
C0010	C0020	C0030	C0040	C0050	C0060	C0070	C0080	C0180	C0190	C0200	C0210	C0220	C0230	C0240	C0250	C0260
POLSKA	QLPCKOOKVX32FUELX240PL00043	2- Szególny kod	Portfel Alliance Silesia V sp. z o.o.	10 – Przedsiębiorstwo usług pomocniczych zdefiniowane w art. 1 pkt 53 rozporządzenia delegowanego (UE) 2015/35	spółka z ograniczoną odpowiedzialnością			100,00%	100,00%	100,00%		1 – Wpływ dominujący	100,00%	1 – Objęte nadzorem		1 – Metoda 1: Konsolidacja pełna
POLSKA	QLPCKOOKVX32FUELX240PL00044	2- Szególny kod	Portfel Alliance Silesia VII sp. z o.o.	10 – Przedsiębiorstwo usług pomocniczych zdefiniowane w art. 1 pkt 53 rozporządzenia delegowanego (UE) 2015/35	spółka z ograniczoną odpowiedzialnością			100,00%	100,00%	100,00%		1 – Wpływ dominujący	100,00%	1 – Objęte nadzorem		1 – Metoda 1: Konsolidacja pełna
POLSKA	QLPCKOOKVX32FUELX240PL00045	2- Szególny kod	Portfel PB 1 sp. z o.o.	10 – Przedsiębiorstwo usług pomocniczych zdefiniowane w art. 1 pkt 53 rozporządzenia delegowanego (UE) 2015/35	spółka z ograniczoną odpowiedzialnością			100,00%	100,00%	100,00%		1 – Wpływ dominujący	100,00%	1 – Objęte nadzorem		1 – Metoda 1: Konsolidacja pełna
POLSKA	QLPCKOOKVX32FUELX240PL00046	2- Szególny kod	Portfel PB 2 sp. z o.o.	10 – Przedsiębiorstwo usług pomocniczych zdefiniowane w art. 1 pkt 53 rozporządzenia delegowanego (UE) 2015/35	spółka z ograniczoną odpowiedzialnością			100,00%	100,00%	100,00%		1 – Wpływ dominujący	100,00%	1 – Objęte nadzorem		1 – Metoda 1: Konsolidacja pełna
POLSKA	QLPCKOOKVX32FUELX240PL00047	2- Szególny kod	Portfel PH 2 sp. z o.o.	10 – Przedsiębiorstwo usług pomocniczych zdefiniowane w art. 1 pkt 53 rozporządzenia delegowanego (UE) 2015/35	spółka z ograniczoną odpowiedzialnością			100,00%	100,00%	100,00%		1 – Wpływ dominujący	100,00%	1 – Objęte nadzorem		1 – Metoda 1: Konsolidacja pełna
POLSKA	QLPCKOOKVX32FUELX240PL00048	2- Szególny kod	Portfel PH 3 sp. z o.o.	10 – Przedsiębiorstwo usług pomocniczych zdefiniowane w art. 1 pkt 53 rozporządzenia delegowanego (UE) 2015/35	spółka z ograniczoną odpowiedzialnością			100,00%	100,00%	100,00%		1 – Wpływ dominujący	100,00%	1 – Objęte nadzorem		1 – Metoda 1: Konsolidacja pełna
POLSKA	QLPCKOOKVX32FUELX240PL00049	2- Szególny kod	Portfel PH 4 sp. z o.o.	10 – Przedsiębiorstwo usług pomocniczych zdefiniowane w art. 1 pkt 53 rozporządzenia delegowanego (UE) 2015/35	spółka z ograniczoną odpowiedzialnością			100,00%	100,00%	100,00%		1 – Wpływ dominujący	100,00%	1 – Objęte nadzorem		1 – Metoda 1: Konsolidacja pełna
POLSKA	QLPCKOOKVX32FUELX240PL00050	2- Szególny kod	Portfel PH 1 sp. z o.o.	10 – Przedsiębiorstwo usług pomocniczych zdefiniowane w art. 1 pkt 53 rozporządzenia delegowanego (UE) 2015/35	spółka z ograniczoną odpowiedzialnością			100,00%	100,00%	100,00%		1 – Wpływ dominujący	100,00%	1 – Objęte nadzorem		1 – Metoda 1: Konsolidacja pełna
POLSKA	QLPCKOOKVX32FUELX240PL00051	2- Szególny kod	Portfel PM 1 sp. z o.o.	10 – Przedsiębiorstwo usług pomocniczych zdefiniowane w art. 1 pkt 53 rozporządzenia delegowanego (UE) 2015/35	spółka z ograniczoną odpowiedzialnością			100,00%	100,00%	100,00%		1 – Wpływ dominujący	100,00%	1 – Objęte nadzorem		1 – Metoda 1: Konsolidacja pełna
POLSKA	QLPCKOOKVX32FUELX240PL00052	2- Szególny kod	3 PB 1 sp. z o.o.	10 – Przedsiębiorstwo usług pomocniczych zdefiniowane w art. 1 pkt 53 rozporządzenia delegowanego (UE) 2015/35	spółka z ograniczoną odpowiedzialnością			100,00%	100,00%	100,00%		1 – Wpływ dominujący	100,00%	1 – Objęte nadzorem		1 – Metoda 1: Konsolidacja pełna
POLSKA	QLPCKOOKVX32FUELX240PL00053	2- Szególny kod	3 PB 1 sp. z o.o. SKA	10 – Przedsiębiorstwo usług pomocniczych zdefiniowane w art. 1 pkt 53 rozporządzenia delegowanego (UE) 2015/35	spółka komandytowo-akcyjna			100,00%	100,00%	100,00%		1 – Wpływ dominujący	100,00%	1 – Objęte nadzorem		1 – Metoda 1: Konsolidacja pełna
POLSKA	QLPCKOOKVX32FUELX240PL00054	2- Szególny kod	Portfel 2 PH 5 sp. z o.o.	10 – Przedsiębiorstwo usług pomocniczych zdefiniowane w art. 1 pkt 53 rozporządzenia delegowanego (UE) 2015/35	spółka z ograniczoną odpowiedzialnością			100,00%	100,00%	100,00%		1 – Wpływ dominujący	100,00%	1 – Objęte nadzorem		1 – Metoda 1: Konsolidacja pełna
POLSKA	QLPCKOOKVX32FUELX240PL00055	2- Szególny kod	2 PB 1 sp z o.o. SKA	10 – Przedsiębiorstwo usług pomocniczych zdefiniowane w art. 1 pkt 53 rozporządzenia delegowanego (UE) 2015/35	spółka komandytowo-akcyjna			100,00%	100,00%	100,00%		1 – Wpływ dominujący	100,00%	1 – Objęte nadzorem		1 – Metoda 1: Konsolidacja pełna
POLSKA	QLPCKOOKVX32FUELX240PL00056	2- Szególny kod	2 PB 2 sp. z o.o.	10 – Przedsiębiorstwo usług pomocniczych zdefiniowane w art. 1 pkt 53 rozporządzenia delegowanego (UE) 2015/35	spółka z ograniczoną odpowiedzialnością			100,00%	100,00%	100,00%		1 – Wpływ dominujący	100,00%	1 – Objęte nadzorem		1 – Metoda 1: Konsolidacja pełna
POLSKA	QLPCKOOKVX32FUELX240PL00057	2- Szególny kod	2 PM 1 sp. z o.o.	10 – Przedsiębiorstwo usług pomocniczych zdefiniowane w art. 1 pkt 53 rozporządzenia delegowanego (UE) 2015/35	spółka z ograniczoną odpowiedzialnością			100,00%	100,00%	100,00%		1 – Wpływ dominujący	100,00%	1 – Objęte nadzorem		1 – Metoda 1: Konsolidacja pełna
POLSKA	QLPCKOOKVX32FUELX240PL00058	2- Szególny kod	2 PM 2 sp. z o.o.	10 – Przedsiębiorstwo usług pomocniczych zdefiniowane w art. 1 pkt 53 rozporządzenia delegowanego (UE) 2015/35	spółka z ograniczoną odpowiedzialnością			100,00%	100,00%	100,00%		1 – Wpływ dominujący	100,00%	1 – Objęte nadzorem		1 – Metoda 1: Konsolidacja pełna
POLSKA	QLPCKOOKVX32FUELX240PL00059	2- Szególny kod	2 PM 3 sp. z o.o.	10 – Przedsiębiorstwo usług pomocniczych zdefiniowane w art. 1 pkt 53 rozporządzenia delegowanego (UE) 2015/35	spółka z ograniczoną odpowiedzialnością			100,00%	100,00%	100,00%		1 – Wpływ dominujący	100,00%	1 – Objęte nadzorem		1 – Metoda 1: Konsolidacja pełna
POLSKA	QLPCKOOKVX32FUELX240PL00060	2- Szególny kod	2 PM 4 sp. z o.o.	10 – Przedsiębiorstwo usług pomocniczych zdefiniowane w art. 1 pkt 53 rozporządzenia delegowanego (UE) 2015/35	spółka z ograniczoną odpowiedzialnością			100,00%	100,00%	100,00%		1 – Wpływ dominujący	100,00%	1 – Objęte nadzorem		1 – Metoda 1: Konsolidacja pełna
POLSKA	QLPCKOOKVX32FUELX240PL00061	2- Szególny kod	2 PM 5 sp. z o.o.	10 – Przedsiębiorstwo usług pomocniczych zdefiniowane w art. 1 pkt 53 rozporządzenia delegowanego (UE) 2015/35	spółka z ograniczoną odpowiedzialnością			100,00%	100,00%	100,00%		1 – Wpływ dominujący	100,00%	1 – Objęte nadzorem		1 – Metoda 1: Konsolidacja pełna
POLSKA	QLPCKOOKVX32FUELX240PL00062	2- Szególny kod	2 PB 1 sp z oo	10 – Przedsiębiorstwo usług pomocniczych zdefiniowane w art. 1 pkt 53 rozporządzenia delegowanego (UE) 2015/35	spółka z ograniczoną odpowiedzialnością			100,00%	100,00%	100,00%		1 – Wpływ dominujący	100,00%	1 – Objęte nadzorem		1 – Metoda 1: Konsolidacja pełna
POLSKA	QLPCKOOKVX32FUELX240PL00063	2- Szególny kod	2 PB 3 sp. z o.o.	10 – Przedsiębiorstwo usług pomocniczych zdefiniowane w art. 1 pkt 53 rozporządzenia delegowanego (UE) 2015/35	spółka z ograniczoną odpowiedzialnością			100,00%	100,00%	100,00%		1 – Wpływ dominujący	100,00%	1 – Objęte nadzorem		1 – Metoda 1: Konsolidacja pełna
POLSKA	QLPCKOOKVX32FUELX240PL00064	2- Szególny kod	2 PB 4 sp. z o.o.	10 – Przedsiębiorstwo usług pomocniczych zdefiniowane w art. 1 pkt 53 rozporządzenia delegowanego (UE) 2015/35	spółka z ograniczoną odpowiedzialnością			100,00%	100,00%	100,00%		1 – Wpływ dominujący	100,00%	1 – Objęte nadzorem		1 – Metoda 1: Konsolidacja pełna
POLSKA	QLPCKOOKVX32FUELX240PL00065	2- Szególny kod	2 PB 5 sp. z o.o.	10 – Przedsiębiorstwo usług pomocniczych zdefiniowane w art. 1 pkt 53 rozporządzenia delegowanego (UE) 2015/35	spółka z ograniczoną odpowiedzialnością			100,00%	100,00%	100,00%		1 – Wpływ dominujący	100,00%	1 – Objęte nadzorem		1 – Metoda 1: Konsolidacja pełna

Grupa Kapitałowa Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń SA

31-12-2017

S.05.01.02

Składki, odszkodowania i świadczenia oraz koszty wg linii biznesowych (w tys. zł)

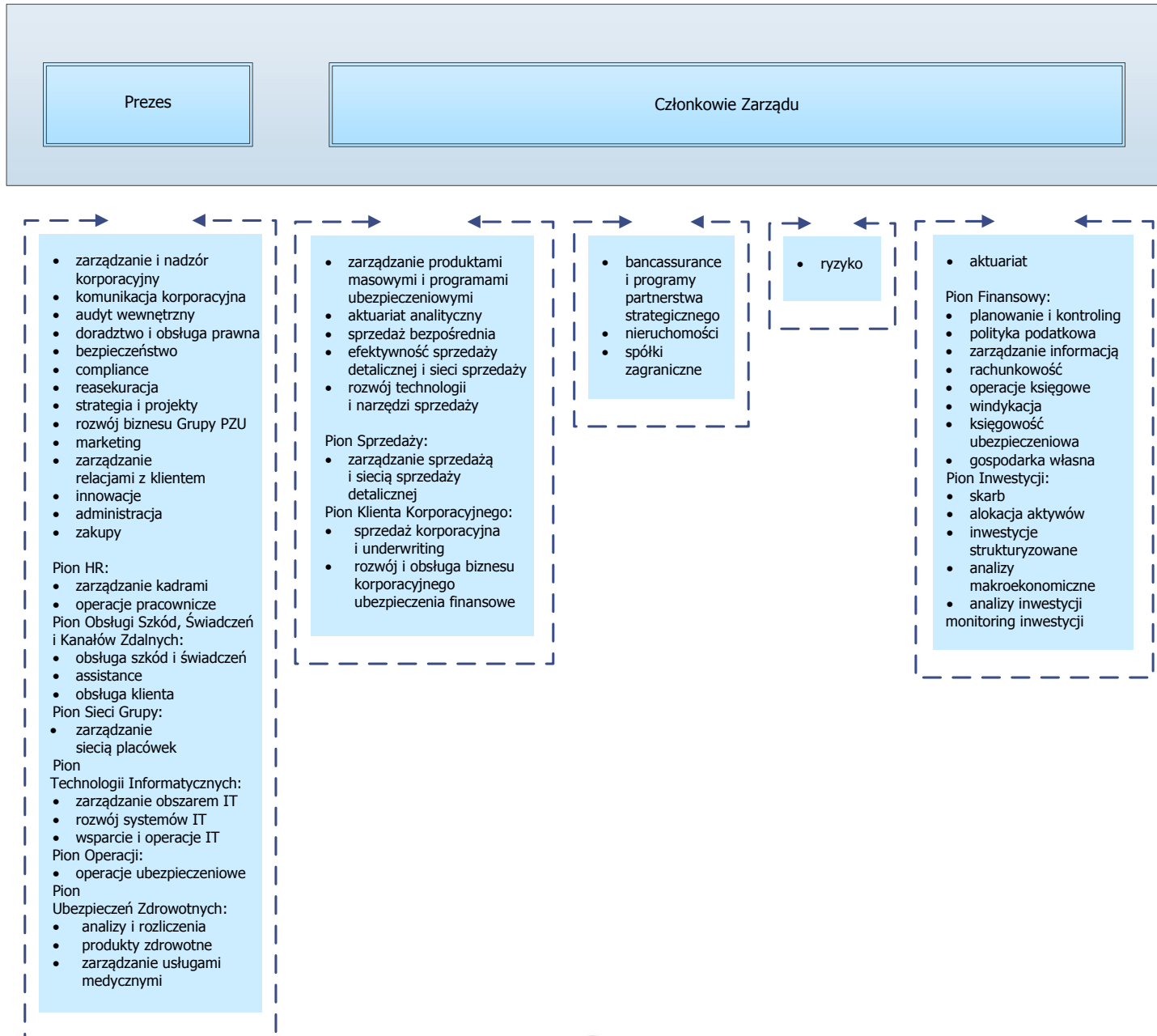
	Linie biznesowe dla zobowiązań ubezpieczeniowych i reasekuracyjnych związanych z ubezpieczeniami innymi niż ubezpieczenia na życie (bepośrednia działalność ubezpieczeniowa i przyjęta reasekuracja proporcjonalna)												Linie biznesowe dla przyjętej reasekuracji nieproporcjonalnej				Ogółem
	Ubezpieczenia pokrycia kosztów medycznych	Ubezpieczenia na wypadek utraty dochodów	Ubezpieczenia pracownicze	Ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej z tytułu użytkowania pojazdów mechanicznych	Pozostałe ubezpieczenia pojazdów	Ubezpieczenia morskie, lotnicze i transportowe	Ubezpieczenia od ognia i innych szkód rzeczowych	Ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ogólnej	Ubezpieczenia kredytów i poręczeń	Ubezpieczenia kosztów ochrony prawnej	Ubezpieczenia świadczenia pomocy	Ubezpieczenia różnych strat finansowych	Zdrowie	Ofiara (wypadku)	Ubezpieczenia morskie, lotnicze i transportowe	Nieruchomości	
	C0010	C0020	C0030	C0040	C0050	C0060	C0070	C0080	C0090	C0100	C0110	C0120	C0130	C0140	C0150	C0160	
Składki przypisane																	
Brutto – Bepośrednia działalność ubezpieczeniowa	R0110	87 249	462 266	-	5 751 239	3 700 203	52 522	2 685 498	748 889	100 070	9 400	434 367	100 796	-	-	-	14 132 499
Brutto – Przyjęta reasekuracja proporcjonalna	R0120	-	(374)	-	(101)	16 665	1 528	(5 480)	6 531	(609)	-	(63 471)	-	-	-	-	(45 311)
Brutto – Przyjęta reasekuracja nieproporcjonalna	R0130	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	29	2 378	1 290	23 088	26 785
Udział zakładu reasekuracji	R0140	-	9 045	-	42 145	27 781	15 493	362 712	34 670	33 252	-	1 653	33 960	28	2 388	267	3 006
Netto	R0200	87 249	452 847	-	5 708 993	3 689 087	38 557	2 317 306	720 750	66 209	9 400	432 714	3 365	1	(10)	1 023	13 547 573
Składki zarobione																	
Brutto – Bepośrednia działalność ubezpieczeniowa	R0210	77 802	470 820	-	5 167 442	3 454 640	55 404	2 447 935	761 533	84 212	8 591	399 226	87 580	-	-	-	13 015 185
Brutto – Przyjęta reasekuracja proporcjonalna	R0220	-	12 855	-	15 738	16 399	1 401	53 956	6 840	39	-	-	38 266	-	-	-	145 494
Brutto – Przyjęta reasekuracja nieproporcjonalna	R0230	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	26	2 347	968	15 400
Udział zakładu reasekuracji	R0240	-	539	-	29 039	47 840	15 123	282 931	30 975	26 444	-	4 018	29 688	(142)	1 246	1 600	3 797
Netto	R0300	77 802	483 136	-	5 154 141	3 423 199	41 682	2 218 960	737 398	57 807	8 591	395 208	96 158	168	1 101	(632)	11 603
Odszkodowania i świadczenia																	
Brutto – Bepośrednia działalność ubezpieczeniowa	R0310	51 094	123 650	-	2 997 302	2 157 498	17 721	1 363 345	261 029	29 150	1 768	184 389	26 405	-	-	-	7 213 351
Brutto – Przyjęta reasekuracja proporcjonalna	R0320	-	6 054	-	(3 394)	10 729	3 729	(20 179)	8 281	254	-	(7)	8 320	-	-	-	13 787
Brutto – Przyjęta reasekuracja nieproporcjonalna	R0330	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	68	15 622	83	7 240
Udział zakładu reasekuracji	R0340	-	428	-	80 614	6 755	2 454	266 263	11 624	17 956	-	1 914	21 973	-	1 427	-	2 668
Netto	R0400	51 094	129 276	-	2 913 294	2 161 472	18 996	1 076 903	257 686	11 448	1 768	182 468	12 752	68	14 195	83	4 572
Zmiana stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych																	
Brutto – Bepośrednia działalność ubezpieczeniowa	R0410	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Brutto – Przyjęta reasekuracja proporcjonalna	R0420	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Brutto – Przyjęta reasekuracja nieproporcjonalna	R0430	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Udział zakładu reasekuracji	R0440	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Netto	R0500	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Koszty poniesione	R0550	22 395	186 545	-	1 503 371	1 036 952	16 111	876 024	290 373	19 944	5 900	173 316	76 284	28	4 584	107	4 216 506
Pozostałe koszty	R1200	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	18 239
Koszty ogółem	R1300	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4 234 745

	Linie biznesowe dla zobowiązań z tytułu ubezpieczeń na życie						Zobowiązania z tytułu reasekuracji ubezpieczeń na życie		Ogółem
	Ubezpieczenia zdrowotne	Ubezpieczenia z udziałem w zyskach	Ubezpieczenia, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe i ubezpieczenia związane z funduszem kanitałowem	Pozostałe ubezpieczenia na życie	Renty z umów ubezpieczenia innych niż umowy ubezpieczenia na życie oraz powiązane ze zobowiązaniami z tytułu ubezpieczeń zdrowotnych	Renty z umów ubezpieczenia innych niż umowy ubezpieczenia na życie oraz powiązane ze zobowiązaniami z tytułu ubezpieczeń zdrowotnych	Reasekuracja ubezpieczeń zdrowotnych	Reasekuracja ubezpieczeń na życie	
	C0210	C0220	C0230	C0240	C0250	C0260	C0270	C0280	
Składki przypisane									
Brutto	R1410	298 508	345 930	1 461 604	6 514 883	-	-	-	8 620 925
Udział zakładu reasekuracji	R1420	60	55	85	823	-	-	-	1 023
Netto	R1500	298 448	345 875	1 461 519	6 514 060	-	-	-	8 619 902
Składki zarobione									
Brutto	R1510	298 531	344 360	1 461 706	6 514 465	-	-	-	8 619 062
Udział zakładu reasekuracji	R1520	60	55	85	823	-	-	-	1 023
Netto	R1600	298 471	344 305	1 461 621	6 513 642	-	-	-	8 618 039
Odszkodowania i świadczenia									
Brutto	R1610	6 687	401 856	1 037 302	4 558 230	-	457 009	-	6 461 084
Udział zakładu reasekuracji	R1620	-	-	25	7	-	8 652	-	8 684
Netto	R1700	6 687	401 856	1 037 277	4 558 223	-	448 357	-	6 452 400
Zmiana stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych									
Brutto	R1710	(4)	112 650	(583 575)	(158 093)	-	-	-	(629 022)
Udział zakładu reasekuracji	R1720	-	-	-	-	-	-	-	-
Netto	R1800	(4)	112 650	(583 575)	(158 093)	-	-	-	(629 022)
Koszty poniesione	R1900	110 970	80 153	113 423	771 710	-	14 608	898	1 091 762
Pozostałe koszty	R2500	-	-	-	-	-	-	-	20 954
Koszty ogółem	R2600	-	-	-	-	-	-	-	1 112 716

Grupa Kapitałowa Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń SA									
31-12-2017									
S.05.02.01									
Składki, odszkodowania i świadczenia oraz koszty wg kraju (w tys. zł)									
		Kraj siedziby	Najważniejszych pięć krajów (wg kwoty składek przypisanych brutto) – Zobowiązania związane z ubezpieczeniami innymi niż ubezpieczenia na					Najważniejszych pięć krajów i kraj siedziby	
			C0010	C0020	C0030	C0040	C0050		C0060
	R0010	POLSKA	C0080	C0090	C0100	C0110	C0120	C0130	C0140
Składki przypisane									
Brutto – Bezpośrednia działalność ubezpieczeniowa	R0110	12 784 843	-	-	-	-	-	-	12 784 843
Brutto – Przyjęta reasekuracja proporcjonalna	R0120	(47 330)	-	-	-	-	-	-	(47 330)
Brutto – Przyjęta reasekuracja nieproporcjonalna	R0130	3 652	-	-	-	-	-	-	3 652
Udział zakładu reasekuracji	R0140	511 190	-	-	-	-	-	-	511 190
Netto	R0200	12 229 975	-	-	-	-	-	-	12 229 975
Składki zarobione									
Brutto – Bezpośrednia działalność ubezpieczeniowa	R0210	11 785 414	-	-	-	-	-	-	11 785 414
Brutto – Przyjęta reasekuracja proporcjonalna	R0220	48 911	-	-	-	-	-	-	48 911
Brutto – Przyjęta reasekuracja nieproporcjonalna	R0230	8 507	-	-	-	-	-	-	8 507
Udział zakładu reasekuracji	R0240	422 281	-	-	-	-	-	-	422 281
Netto	R0300	11 420 551	-	-	-	-	-	-	11 420 551
Odszkodowania i świadczenia									
Brutto – Bezpośrednia działalność ubezpieczeniowa	R0310	6 468 389	-	-	-	-	-	-	6 468 389
Brutto – Przyjęta reasekuracja proporcjonalna	R0320	20 606	-	-	-	-	-	-	20 606
Brutto – Przyjęta reasekuracja nieproporcjonalna	R0330	2 512	-	-	-	-	-	-	2 512
Udział zakładu reasekuracji	R0340	375 746	-	-	-	-	-	-	375 746
Netto	R0400	6 115 761	-	-	-	-	-	-	6 115 761
Zmiana stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych									
Brutto – Bezpośrednia działalność ubezpieczeniowa	R0410	-	-	-	-	-	-	-	-
Brutto – Przyjęta reasekuracja proporcjonalna	R0420	-	-	-	-	-	-	-	-
Brutto – Przyjęta reasekuracja nieproporcjonalna	R0430	-	-	-	-	-	-	-	-
Udział zakładu reasekuracji	R0440	-	-	-	-	-	-	-	-
Netto	R0500	-	-	-	-	-	-	-	-
Koszty poniesione	R0550	3 737 884	-	-	-	-	-	-	3 737 884
Pozostałe koszty	R1200	-	-	-	-	-	-	-	13 406
Koszty ogółem	R1300	-	-	-	-	-	-	-	3 751 290

		Kraj siedziby	Najważniejszych pięć krajów (wg kwoty składek przypisanych brutto) – Zobowiązania związane z ubezpieczeniami innymi na życie					Najważniejszych pięć krajów i kraj siedziby	
			C0150	C0160	C0170	C0180	C0190		C0200
	R1400	POLSKA	C022	C0230	C0240	C0250	C0260	C0270	C0280
Składki przypisane									
Brutto	R1410	8 563 066	-	-	-	-	-	-	8 563 066
Udział zakładu reasekuracji	R1420	845	-	-	-	-	-	-	845
Netto	R1500	8 562 221	-	-	-	-	-	-	8 562 221
Składki zarobione									
Brutto	R1510	8 561 203	-	-	-	-	-	-	8 561 203
Udział zakładu reasekuracji	R1520	845	-	-	-	-	-	-	845
Netto	R1600	8 560 358	-	-	-	-	-	-	8 560 358
Odszkodowania i świadczenia									
Brutto	R1610	6 426 229	-	-	-	-	-	-	6 426 229
Udział zakładu reasekuracji	R1620	8 164	-	-	-	-	-	-	8 164
Netto	R1700	6 418 065	-	-	-	-	-	-	6 418 065
Zmiana stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych									
Brutto	R1710	(601 358)	-	-	-	-	-	-	(601 358)
Udział zakładu reasekuracji	R1720	-	-	-	-	-	-	-	-
Netto	R1800	(601 358)	-	-	-	-	-	-	(601 358)
Koszty poniesione	R1900	1 072 279	-	-	-	-	-	-	1 072 279
Pozostałe koszty	R2500	-	-	-	-	-	-	-	20 781
Koszty ogółem	R2600	-	-	-	-	-	-	-	1 093 060

Organizacja Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Spółki Akcyjnej

Grupa Kapitałowa Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń SA			
31-12-2017			
S.02.01.02			
Pozycje bilansowe (w tys. zł)			Wartość bilansowa wg
			Wypłacalność II
			C0010
Aktywa			
Wartości niematerialne i prawne	R0030		-
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	R0040		47 726
Nadwyżka na funduszu świadczeń emerytalnych	R0050		-
Nieruchomości, maszyny i wyposażenie (Rzeczowe aktywa trwałe) wykorzystywane na użytek własny	R0060		1 187 263
Lokaty (inne niż aktywa dla ubezpieczeń na życie, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe i dla ubezpieczeń na życie związanych z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym)	R0070		46 175 403
Nieruchomości (inne niż do użytku własnego)	R0080		2 518 050
Udziały w jednostkach powiązanych, w tym udziały kapitałowe	R0090		7 025 465
Akcje i udziały	R0100		1 901 121
Akcje i udziały – notowane	R0110		1 880 186
Akcje i udziały – nienotowane	R0120		20 935
Dłużne papiery wartościowe	R0130		32 102 780
Obliqacje państwowe	R0140		30 444 791
Obliqacje korporacyjne	R0150		1 609 426
Strukturyzowane papiery wartościowe	R0160		48 563
Zabezpieczone papiery wartościowe	R0170		-
Jednostki uczestnictwa oraz certyfikaty inwestycyjne w przedsiębiorstwach zbiorowego inwestowania	R0180		482 872
Instrumenty pochodne	R0190		235 068
Depozyty inne niż ekwiwalenty środków pieniężnych	R0200		1 910 047
Pozostałe lokaty	R0210		-
Aktywa dla ubezpieczeń na życie, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe i ubezpieczeń na życie związanych z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym	R0220		5 863 581
Pożyczki i pożyczki zabezpieczone hipotecznie	R0230		4 088 666
Pożyczki pod zastaw polis	R0240		-
Pożyczki i pożyczki zabezpieczone hipotecznie dla osób fizycznych	R0250		-
Pozostałe pożyczki i pożyczki zabezpieczone hipotecznie	R0260		4 088 666
Kwoty należne z umów reasekuracji dla zobowiązań wynikających z:	R0270		292 540
Ubezpieczenia inne niż ubezpieczenia na życie i ubezpieczenia zdrowotne o charakterze ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie	R0280		153 677
Ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie (z wyłączeniem zdrowotnych)	R0290		156 832
Ubezpieczenia zdrowotne o charakterze ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie	R0300		(3 155)
Ubezpieczenia na życie i ubezpieczenia zdrowotne o charakterze ubezpieczeń na życie, z wyłączeniem ubezpieczeń zdrowotnych oraz ubezpieczeń, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe i ubezpieczeń z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym	R0310		139 004
Ubezpieczenia zdrowotne o charakterze ubezpieczeń na życie	R0320		(490)
Ubezpieczenia na życie z wyłączeniem ubezpieczeń zdrowotnych oraz ubezpieczeń, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe i ubezpieczeń z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym	R0330		139 494
Ubezpieczenia na życie, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe, i ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym	R0340		(141)
Depozyty u cedentów	R0350		-
Należności z tytułu ubezpieczeń i od pośredników ubezpieczeniowych	R0360		790 249
Należności z tytułu reasekuracji biernej	R0370		3 578
Pozostałe należności (handlowe, inne niż z działalności ubezpieczeniowej)	R0380		3 487 147
Akcje własne (posiadane bezpośrednio)	R0390		-
Kwoty należne, dotyczące pozycji środków własnych lub kapitału założycielskiego, do których opłacenia wezwano, ale które nie zostały jeszcze opłacone.	R0400		-
Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	R0410		1 555 759
Pozostałe aktywa (niewykazane w innych pozycjach)	R0420		172 624
Aktywa ogółem	R0500		63 664 536
Zobowiązania			
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – ubezpieczenia inne niż ubezpieczenia na życie	R0510		11 061 821
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – ubezpieczenia inne niż ubezpieczenia na życie (z wyłączeniem zdrowotnych)	R0520		10 905 714
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe obliczane łącznie	R0530		-
Najlepsze oszacowanie	R0540		10 202 657
Marginies ryzyka	R0550		703 057
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – ubezpieczenia zdrowotne (o charakterze ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie)	R0560		156 107
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe obliczane łącznie	R0570		-
Najlepsze oszacowanie	R0580		149 185
Marginies ryzyka	R0590		6 922
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – ubezpieczenia na życie (z wyłączeniem ubezpieczeń, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe i ubezpieczeń z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym)	R0600		12 728 355
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – ubezpieczenia zdrowotne (o charakterze ubezpieczeń na życie)	R0610		(60 364)
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe obliczane łącznie	R0620		-
Najlepsze oszacowanie	R0630		(70 379)
Marginies ryzyka	R0640		10 015
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – ubezpieczenia na życie (z wyłączeniem zdrowotnych oraz ubezpieczeń, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe i ubezpieczeń z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym)	R0650		12 788 719
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe obliczane łącznie	R0660		-
Najlepsze oszacowanie	R0670		11 139 803
Marginies ryzyka	R0680		1 648 916
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – ubezpieczenia, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe i ubezpieczenia z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym	R0690		5 755 201
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe obliczane łącznie	R0700		70 280
Najlepsze oszacowanie	R0710		5 672 033
Marginies ryzyka	R0720		12 888
Zobowiązania warunkowe	R0740		-
Pozostałe rezerwy (inne niż rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe)	R0750		157 498
Zobowiązania z tytułu świadczeń emerytalnych dla pracowników	R0760		23 671
Zobowiązania z tytułu depozytów zakładów reasekuracji	R0770		-
Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego	R0780		3 116 993
Instrumenty pochodne	R0790		190 592
Zobowiązania wobec instytucji kredytowych	R0800		146
Zobowiązania finansowe inne niż zobowiązania wobec instytucji kredytowych	R0810		3 860 651
Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń i wobec pośredników ubezpieczeniowych	R0820		743 185
Zobowiązania z tytułu reasekuracji biernej	R0830		7 049
Pozostałe zobowiązania (handlowe, inne niż z tytułu działalności ubezpieczeniowej)	R0840		1 377 037
Zobowiązania podporządkowane	R0850		2 317 464
Zobowiązania podporządkowane nieuwzględnione w podstawowych środkach własnych	R0860		-
Zobowiązania podporządkowane uwzględnione w podstawowych środkach własnych	R0870		2 317 464
Pozostałe zobowiązania (niewykazane w innych pozycjach)	R0880		404 849
Zobowiązania ogółem	R0900		41 744 512
Nadwyżka aktywów nad zobowiązaniami	R1000		21 920 024

		Ogółem	Tier 1 – nieograniczone	Tier 1 – ograniczone	Tier 2	Tier 3
		C0010	C0020	C0030	C0040	C0050
Grupa Kapitałowa Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń SA						
31-12-2017						
S.23.01.22						
Środki własne						
Podstawowe środki własne przed odliczeniem z tytułu udziałów w innym sektorze finansowym						
Kapitał zakładowy (wraz z akcjami własnymi)	R0010	86 352	86 352	-	-	-
Niedostępny nieopłacony kapitał założycielski, do których opłacenia wezwano, na poziomie grupy	R0020	-	-	-	-	-
Nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej związana z kapitałem zakładowym	R0030	538 139	538 139	-	-	-
Kapitał założycielski, wkłady/składki członkowskie lub równoważna pozycja podstawowych środków własnych w przypadku towarzystw ubezpieczeń wzajemnych, towarzystw reasekuracji wzajemnej i innych towarzystw ubezpieczeń opartych na zasadzie wzajemności	R0040	-	-	-	-	-
Podporządkowane fundusze udziałowe/członkowskie w przypadku towarzystw ubezpieczeń wzajemnych, towarzystw reasekuracji wzajemnej i innych towarzystw ubezpieczeń opartych na zasadzie wzajemności	R0050	-	-	-	-	-
Niedostępne podporządkowane fundusze udziałowe w towarzystwie ubezpieczeń wzajemnych, na poziomie grupy	R0060	-	-	-	-	-
Fundusze nadwyżkowe	R0070	-	-	-	-	-
Niedostępne nadwyżki środków, na poziomie grupy	R0080	-	-	-	-	-
Akcje uprzywilejowane	R0090	-	-	-	-	-
Niedostępne akcje uprzywilejowane, na poziomie grupy	R0100	-	-	-	-	-
Nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej związana z akcjami uprzywilejowanymi	R0110	-	-	-	-	-
Nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej związana z akcjami uprzywilejowanymi, na poziomie grupy	R0120	-	-	-	-	-
Rezerwa uzgodnieniowa	R0130	18 809 306	18 809 306	-	-	-
Zobowiązania podporządkowane	R0140	2 317 464	-	-	2 317 464	-
Niedostępne zobowiązania podporządkowane, na poziomie grupy	R0150	-	-	-	-	-
Kwota odpowiadająca wartości aktywów netto z tytułu odroczonego podatku dochodowego	R0160	-	-	-	-	-
Kwota odpowiadająca wartości netto aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego niedostępnych na poziomie grupy	R0170	-	-	-	-	-
Pozostałe pozycje zatwierdzone przez organ nadzoru jako podstawowe środki własne, niewymienione powyżej	R0180	-	-	-	-	-
Niedostępne środki własne związane z pozostałymi pozycjami środków własnych zatwierdzonymi przez organ nadzoru	R0190	-	-	-	-	-
Udziały mniejszościowe (jeżeli niezgłoszone jako część określonej pozycji środków własnych)	R0200	2 456	1 481	-	-	975
Niedostępne udziały mniejszościowe, na poziomie grupy	R0210	2 342	1 367	-	-	975
Środki własne ze sprawozdań finansowych, które nie powinny być uwzględnione w rezerwie uzgodnieniowej i nie spełniają kryteriów klasyfikacji jako środki własne wg Wzplacalność II						
Środki własne ze sprawozdań finansowych, które nie powinny być uwzględnione w rezerwie uzgodnieniowej i nie spełniają kryteriów klasyfikacji jako środki własne wg Wzplacalność II	R0220	-	-	-	-	-
Odliczenia						
Odliczenia z tytułu udziałów w innych przedsiębiorstwach finansowych, w tym w nieregulowanych jednostkach prowadzących działalność finansową	R0230	6 935 477	6 935 477	-	-	-
w tym odliczone zgodnie z art. 228 dyrektywy 2009/138/WE	R0240	-	-	-	-	-
Odliczenia z tytułu udziałów, w przypadku gdy informacje są niedostępne (art. 229)	R0250	24 207	24 207	-	-	-
Odliczenia z tytułu udziałów włączonych z zastosowaniem metody odliczeń i agregacji, w przypadku gdy zastosowano połączenie metod	R0260	-	-	-	-	-
Niedostępne pozycje środków własnych ogółem	R0270	2 342	1 367	-	-	975
Odliczenia ogółem	R0280	6 962 026	6 961 051	-	-	975
Podstawowe środki własne ogółem po odliczeniach	R0290	14 791 691	12 474 227	-	2 317 464	-
Uzupełniające środki własne						
Nieopłacony kapitał zakładowy, do którego opłacenia nie wezwano i który może być wezwany do opłacenia na żądanie	R0300	-	-	-	-	-
Nieopłacony kapitał założycielski, wkłady/składki członkowskie lub równoważna pozycja podstawowych środków własnych w przypadku towarzystw ubezpieczeń wzajemnych, towarzystw reasekuracji wzajemnej i innych towarzystw ubezpieczeń opartych na zasadzie wzajemności, do których opłacenia nie wezwano i które mogą być wezwane do opłacenia na żądanie	R0310	-	-	-	-	-
Nieopłacone akcje uprzywilejowane, do których opłacenia nie wezwano i które mogą być wezwane do opłacenia na żądanie	R0320	-	-	-	-	-
Prawnie wiążące zobowiązania do subskrypcji i opłacenia na żądanie zobowiązań podporządkowanych	R0330	-	-	-	-	-
Akredytywy i gwarancje zgodne z art. 96 pkt 2 dyrektywy 2009/138/WE	R0340	-	-	-	-	-
Akredytywy i gwarancje inne niż zgodne z art. 96 pkt 2 dyrektywy 2009/138/WE	R0350	-	-	-	-	-
Dodatkowe wkłady od członków zgodnie z art. 96 ust. 3 akapit pierwszy dyrektywy 2009/138/WE	R0360	-	-	-	-	-
Dodatkowe wkłady od członków – inne niż zgodne z art. 96 ust. 3 akapit pierwszy dyrektywy 2009/138/WE	R0370	-	-	-	-	-
Niedostępne uzupełniające środki własne, na poziomie grupy	R0380	-	-	-	-	-
Pozostałe uzupełniające środki własne	R0390	-	-	-	-	-
Uzupełniające środki własne ogółem	R0400	-	-	-	-	-
Środki własne innych instytucji sektora finansowego						
Institucje kredytowe, firmy inwestycyjne, instytucje finansowe, zarządzający alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi, instytucje finansowe	R0410	6 532 122	5 778 210	-	753 912	-
Institucje pracowniczych programów emerytalnych	R0420	-	-	-	-	-
Nieregulowane jednostki prowadzące działalność finansową	R0430	274 800	274 800	-	-	-
Środki własne innych instytucji sektora finansowego ogółem	R0440	6 806 922	6 053 010	-	753 912	-
Środki własne z zastosowaniem metody odliczeń i agregacji jako jedynej metody lub w połączeniu z metodą 1						
Zagregowane środki własne z zastosowaniem metody odliczeń i agregacji i połączenia metod	R0450	-	-	-	-	-
Zagregowane środki własne z zastosowaniem metody odliczeń i agregacji i połączenia metod, po odliczeniu transakcji wewnątrgrupowych	R0460	-	-	-	-	-
Kwota dostępnych środków własnych ogółem na pokrycie skonsolidowanego SCR grupy (z wyłączeniem środków własnych innej instytucji sektora finansowego oraz z zakładów włączonych poprzez metodę odliczeń i agregacji)	R0520	14 791 691	12 474 227	-	2 317 464	-
Kwota dostępnych środków własnych ogółem na pokrycie minimalnego skonsolidowanego SCR grupy	R0530	14 791 691	12 474 227	-	2 317 464	-
Kwota dopuszczalnych środków własnych ogółem na pokrycie skonsolidowanego SCR grupy (z wyłączeniem środków własnych innej instytucji sektora finansowego oraz z zakładów włączonych poprzez metodę odliczeń i agregacji)	R0560	14 791 691	12 474 227	-	2 317 464	-
Kwota dopuszczalnych środków własnych ogółem na pokrycie minimalnego skonsolidowanego SCR grupy	R0570	13 226 953	12 474 227	-	752 726	-
Minimalny skonsolidowany SCR grupy	R0610	3 763 630	-	-	-	-
Wskaźnik dopuszczalnych środków własnych do minimalnego skonsolidowanego SCR grupy	R0650	351,44%	-	-	-	-
Kwota dopuszczalnych środków własnych ogółem na pokrycie SCR grupy (w tym środki własne z innej instytucji sektora finansowego oraz z zakładów włączonych poprzez metodę odliczeń i agregacji)	R0660	21 598 613	18 527 237	-	3 071 376	-
SCR grupy						
Wskaźnik dopuszczalnych środków własnych do SCR grupy, w tym innych instytucji sektora finansowego i zakładów włączonych poprzez metodę odliczeń i agregacji	R0680	10 407 994	-	-	-	-
	R0690	207,52%	-	-	-	-
		C0060				
Rezerwa uzgodnieniowa						
Nadwyżka aktywów nad zobowiązaniami	R0700	21 920 024	-	-	-	-
Akcje własne (posiadane bezpośrednio i pośrednio)	R0710	-	-	-	-	-
Przewidywane dywidendy, wypłaty i obciążenia	R0720	2 483 771	-	-	-	-
Pozostałe pozycje podstawowych środków własnych	R0730	626 947	-	-	-	-
Korekta ze względu na wydzielone pozycje środków własnych w ramach portfeli objętych korektą dopasowującą i funduszy wiodrebnionych	R0740	-	-	-	-	-
Pozostałe niedostępne środki własne	R0750	-	-	-	-	-
Rezerwa uzgodnieniowa przed odliczeniem z tytułu udziałów w innej instytucji sektora finansowego	R0760	18 809 306	-	-	-	-
Oczekiwane zyski						
Oczekiwane zyski z przyszłych składek – Działalność w zakresie ubezpieczeń na życie	R0770	-	-	-	-	-
Oczekiwane zyski z przyszłych składek – Działalność w zakresie ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie	R0780	-	-	-	-	-
Oczekiwane zyski z przyszłych składek - Ogółem	R0790	-	-	-	-	-

Grupa Kapitałowa Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń SA
31-12-2017
S.25.01.22
Kapitałowy wymóg wypłacalności – dla grup stosujących formułę standardową

		Kapitałowy wymóg wypłacalności brutto	Parametry specyficzne dla zakładu	Uproszczenia
		C0010	C0080	C0090
Ryzyko rynkowe	R0010	3 366 495		-
Ryzyko niewykonania zobowiązania przez kontrahenta	R0020	908 333		-
Ryzyko ubezpieczeniowe w ubezpieczeniach na życie	R0030	2 337 097		-
Ryzyko ubezpieczeniowe w ubezpieczeniach zdrowotnych	R0040	199 445		-
Ryzyko ubezpieczeniowe w ubezpieczeniach innych niż ubezpieczenia na życie	R0050	3 920 718		-
Dywersyfikacja	R0060	(3 634 434)		-
Ryzyko z tytułu wartości niematerialnych i prawnych	R0070	-		-
Podstawowy kapitałowy wymóg wypłacalności	R0100	7 097 654		

C0100

Obliczanie kapitałowego wymogu wypłacalności

Ryzyko operacyjne	R0130	694 003
Zdolność rezerw techniczno-ubezpieczeniowych do pokrywania strat	R0140	-
Zdolności odroczonej podatków dochodowych do pokrywania strat	R0150	(1 046 659)
Wymóg kapitałowy dla działalności prowadzonej zgodnie z art. 4 dyrektywy 2003/41/WE	R0160	-
Kapitałowy wymóg wypłacalności z wyłączeniem wymogu kapitałowego	R0200	6 744 998
Ustanowione wymogi kapitałowe	R0210	-
Kapitałowy wymóg wypłacalności dla zakładów stosujących metodę skonsolidowaną	R0220	10 407 994
Inne informacje na temat SCR		
Wymóg kapitałowy dla podmodułu ryzyka cen akcji opartego na czasie trwania	R0400	-
Łączna kwota hipotetycznego kapitałowego wymogu wypłacalności dla pozostałej części	R0410	-
Łączna wartość hipotetycznego kapitałowego wymogu wypłacalności dla funduszy wyodrębnionych	R0420	-
Łączna kwota hipotetycznego kapitałowego wymogu wypłacalności dla portfeli objętych korektą dopasowującą	R0430	-
Efekt dywersyfikacji ze względu na agregację nSCR dla RFF na podstawie art. 304	R0440	-
Minimalny skonsolidowany kapitałowy wymóg wypłacalności grupy	R0470	3 763 630
Informacje na temat innych podmiotów		
Wymóg kapitałowy dla innych sektorów finansowych (wymogi kapitałowe inne niż ubezpieczeniowe)	R0500	3 535 949
Wymóg kapitałowy dla innych sektorów finansowych (wymogi kapitałowe inne niż ubezpieczeniowe) – instytucji kredytowych, firm inwestycyjnych i instytucji finansowych, zarządzających alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi oraz spółek zarządzających UCITS	R0510	3 244 276
Wymóg kapitałowy dla innych sektorów finansowych (wymogi kapitałowe inne niż ubezpieczeniowe) – instytucje pracowniczych programów emerytalnych	R0520	-
Wymóg kapitałowy dla innych sektorów finansowych (wymogi kapitałowe inne niż ubezpieczeniowe) – wymóg kapitałowy dla nieregulowanych jednostek prowadzących działalność finansową	R0530	291 673
Wymóg kapitałowy dla wymogów dotyczących niekontrolowanych udziałów	R0540	-
Wymóg kapitałowy dla pozostałych zakładów	R0550	127 047
Ogólne SCR		
SCR dla zakładów włączonych poprzez metodę odliczeń i agregacji	R0560	-
Kapitałowy wymóg wypłacalności	R0570	10 407 994